

Projekt financování investičního záměru obce s cílem snížení energetické náročnosti veřejné budovy

Bc. Klaudia Vetešková

Diplomová práce
2022

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav financí a účetnictví

Akademický rok: 2021/2022

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Kludia Vetešková**
Osobní číslo: **M200059**
Studijní program: **N6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Finance**
Forma studia: **Kombinovaná**
Téma práce: **Projekt financování investičního záměru obce s cílem snížení energetické náročnosti veřejné budovy**

Zásady pro vypracování

Úvod

Definujte cíle práce a použité metody zpracování práce.

I. Teoretická část

- Na základě literární rešerše představte základní teoretická východiska hospodaření a rozvoje obcí.

II. Praktická část

- Zpracujte základní socioekonomickou analýzu obce.
- Analyzujte a zhodnoťte hospodaření obce.
- Navrhněte projekt rozvoje obce a popište dopad na hospodaření obce.

Závěr

Rozsah diplomové práce: **cca 70 stran**
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

GRUBER, Jonathan. *Public finance and public policy*. 6th ed. New York: Worth publishers, 2019, 806 s. ISBN: 9781319105259.
KNÁPKOVÁ, Adriana, Drahomíra PAVELKOVÁ, Daniel REMEŠ a Karel ŠTEKER. *Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady*. 3. vyd. Praha: Grada, 2017, 232 s. ISBN: 9788027105632.
LEE, Robert D., Ronald Wayne JOHNSON a Philip G. JOYCE. *Public budgeting systems*. 9th ed. Burlington: Jones & Bartlett Learning, 2013, 656 s. ISBN: 9781449627904.
OTRUSINOVÁ, Milana a Dana KUBÍČKOVÁ. *Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek: po novele zákona o účetnictví*. Praha: C.H. Beck, 2011, 178 s. ISBN: 9788074003424.
PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3. vyd. Praha: Grada, 2015, 280 s. ISBN: 9788024756080.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Lukáš Danko, Ph.D.**
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva

Datum zadání diplomové práce: **11. února 2022**
Termín odevzdání diplomové práce: **27. dubna 2022**

L.S.

prof. Ing. David Tuček, Ph.D.
děkan

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
garant studijního programu

Ve Zlíně dne 11. února 2022

**PROHLÁŠENÍ AUTORA
BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE**

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen na elektronickém nosiči v příruční knihovně Fakulty managementu a ekonomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen přípouští-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové/bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považuji se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

1. že jsem na diplomové/bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
2. že odevzdaná verze diplomové/bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 24.04.2022

Jméno a příjmení: Bc. Klauďia Vetešková

.....
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Diplomová práca je zameraná na projekt financovania investičného zámeru Zníženia energetickej náročnosti Materskej školy. Práca sa skladá z dvoch základných častí, a to z teoretickej a praktickej časti. Teoretická časť popisuje základné pojmy, ktoré definujú územnú samosprávu, hospodárenie a rozvoj obcí, jednotlivé ukazovatele finančnej analýzy, popis projektu a spôsoby jeho financovania. Praktická časť je aplikovaná na konkrétny projekt v obci Lazy pod Makytou. Odporúčenie realizácie projektu vychádza z analýzy hospodárenia obce, ktoré bolo realizované prostredníctvom ukazovateľov finančnej analýzy a analýzy rozpočtu. Praktická časť ďalej popisuje projekt s odporúčením na najvhodnejší spôsob financovania.

Klíčová slova: územná samospráva, obce, finančná analýza, rozpočet, projekt, financovanie

ABSTRACT

The thesis is focused on project of Financing the Investment Plan of the Reducing the Energy Intensity of the Nursery. The thesis is divided into two basic parts the theoretical and practical part. The theoretical part describes the basic concepts that define local authorities, the management and development of municipalities, the various indicators of financial analysis, the description of the project and the way how it could be financed. The practical part is applied to a specific project in the village Lazy pod Makytou. The recommendation for the implementation of the project is based on an analysis of the municipality's management, which is the result of a financial analysis and budgetary analysis. The practical section further describes the project with a recommendation on the most appropriate method of financing.

Keywords: local authorities, villages, financial analysis, budget, project, financing

Moje poďakovanie patrí vedúcemu diplomovej práce Ing. Lukášovi Dankovi, Ph.D., za teoretické a praktické rady, čas a trpezlivosť, ktorú práci venoval. Rovnako starostovi obce Lazy pod Makytou, ktorý bol ochotný venovať práci svoj čas a poskytnúť mi potrebné interné informácie, ktoré viedli k čo najdetailnejšiemu zostaveniu diplomovej práce.

Rovnako by som chcela poďakovať celej mojej rodine za podporu, pomoc, ochotu a trpezlivosť počas celej doby štúdia.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	10
CIELE A METÓDY SPRACOVANIA PRÁCE	12
I TEORETICKÁ ČASŤ	13
1 ÚZEMNÁ SAMOSPRÁVA	14
1.1 OBEC.....	15
1.1.1 Orgány obce.....	17
2 HOSPODÁRENIE A ROZVOJ OBCÍ	20
2.1 MAJETOK OBCÍ.....	20
2.1.1 Hospodárenie s majetkom obcí.....	21
2.2 ROZPOČET A ROZPOČTOVÝ PROCES OBCÍ.....	21
2.2.1 Rozpočtový proces.....	23
2.3 PRÍJMY ROZPOČTU OBCÍ.....	27
2.3.1 Vlastné príjmy bežného rozpočtu.....	27
2.3.2 Cudzie príjmy bežného rozpočtu.....	31
2.3.3 Vlastné a cudzie príjmy kapitálového rozpočtu.....	31
2.4 VÝDAVKY ROZPOČTU OBCÍ.....	31
2.5 FINANČNÉ OPERÁCIE.....	33
2.6 ROZVOJ OBCÍ.....	33
3 FINANČNÁ ANALÝZA OBCE	36
3.1 ANALÝZA ABSOLÚTNÝCH UKAZOVATEĽOV.....	37
3.2 ANALÝZA ROZDIELOVÝCH UKAZOVATEĽOV.....	38
3.3 ANALÝZA POMEROVÝCH UKAZOVATEĽOV.....	38
3.3.1 Ukazovatele likvidity.....	39
3.3.2 Ukazovatele zadlženosti.....	40
3.3.3 Ukazovatele aktivity.....	41
3.3.4 Ukazovateľ autarkie.....	42
4 PROJEKTOVÝ MANAGEMENT	43
4.1 PROJEKT.....	43
4.2 FÁZY RIADENIA PROJEKTU.....	44
5 FINANCOVANIE PROJEKTU	47
5.1 FINANCOVANIE Z VLASTNÝCH ZDROJOV.....	47
5.2 FINANCOVANIE Z NÁVRATNÝCH ZDROJOV.....	47
5.3 FINANCOVANIE Z NÁRODNÝCH ZDROJOV.....	48
5.3.1 Environmentálny fond.....	48
5.4 FINANCOVANIE ZO ZDROJOV EURÓPSKEJ ÚNIE.....	49

5.4.1	Priame poskytnutie finančných prostriedkov	50
5.4.2	Nepriame poskytnutie finančných prostriedkov	50
5.4.3	Zdieľané riadenie	51
5.5	POLITIKA SÚDRŽNOSTI 2021-2027	52
II	PRAKTICKÁ ČASŤ	56
6	OBEC LAZY POD MAKYTOU	57
6.1	ZÁKLADNÉ INFORMÁCIE O OBCE	57
6.2	HISTÓRIA OBCE	57
6.3	ORGÁNY OBCE	58
6.4	OBYVATELSTVO OBCE	59
6.5	EKONOMICKÁ ŠTRUKTÚRA A VÝVOJ NEZAMESTNANOSTI	60
7	ANALÝZA HOSPODÁRENIA OBCE	61
7.1	ŠTRUKTÚRA AKTÍV A PASÍV	61
7.1.1	Aktíva obce	61
7.1.2	Pasíva obce	64
7.2	ANALÝZA NÁKLADOV A VÝNOSOV OBCE	66
7.2.2	Výnosy obce	69
7.3	ANALÝZA VÝSLEDKU HOSPODÁRENIA	73
7.4	ANALÝZA VYBRANÝCH UKAZOVATEĽOV	73
7.4.1	Ukazovatele zadlženosti	73
7.4.2	Ukazovatele likvidity	75
7.4.3	Ukazovatele aktivity	75
7.4.4	Ukazovateľ autarkie	76
7.5	ANALÝZA ROZPOČTU OBCE	76
7.6	ZHODNOTENIE HOSPODÁRENIA OBCE	82
8	NÁVRH PROJEKTU FINANCOVANIA SO ZAMERANÍM NA ZNÍŽENIE ENERGETICKEJ NÁROČNOSTI	85
8.1	PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE	85
8.1.1	Projekty realizované v obci	87
8.2	POPIS PROJEKTU	89
8.2.1	Cieľ projektu	89
8.2.2	Súčasný stav budovy	90
8.2.3	Navrhované riešenie	91
8.3	SWOT ANALÝZA PROJEKTU	92
8.4	REALIZÁCIA PROJEKTU	93
8.4.1	Časový harmonogram projektu	94
8.5	EKONOMICKÁ STRÁNKA PROJEKTU	95
8.6	PRÍNOSY PROJEKTU	97

9	FINANCOVANIE PROJEKTU.....	98
9.1	FINANCOVANIE PROJEKTU Z VLASTNÝCH ZDROJOV	98
9.2	FINANCOVANIE PROJEKTU Z NÁVRATNÝCH ZDROJOV	99
9.3	FINANCOVANIE PROJEKTU Z ENVIRONMENTÁLNEHO FONDU.....	101
9.3.1	Žiadosť o finančné prostriedky	102
9.3.2	Čerpanie finančných prostriedkov	104
9.3.3	Činnosti po realizácii projektu	105
9.4	FINANCOVANIE PROSTREDNÍCTVOM OPERAČNÉHO PROGRAMU KVALITA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA	106
9.4.1	Žiadosť o finančné prostriedky	107
9.4.2	Čerpanie finančných prostriedkov	109
9.4.3	Činnosti po realizácii projektu	110
9.5	DOPADY INVESTÍCIE NA HOSPODÁRENIE OBCE	110
10	ZÁVEREČNÉ ZHODNOTENIE A ODPORUČENIE.....	112
	ZÁVER	116
	ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY	118
	ZOZNAM POUŽITÝCH SYMBOLOV A SKRATIEK.....	126
	ZOZNAM OBRÁZKOV	127
	ZOZNAM TABULIEK	128
	ZOZNAM PRÍLOH.....	129

ÚVOD

Hlavným cieľom diplomovej práce je zhotovenie projektu a výber vhodného zdroja financovania investičného zámeru Zníženia energetickej náročnosti verejnej budovy. Verejnou budovou sa v diplomovej práci rozumie Materská škola, ktorá je spojená so školskou jedálňou v obci Lazy pod Makytou. Diplomová práca v sebe spája dve dôležité témy, ktoré sú v dnešnej dobe stále častejšie skloňované. Prvou témou je zníženie spotreby primárnej energie. V dnešnej dobe je stále častejšie spomínaný problém plytvania energie a s ním spojené znečisťovanie životného prostredia. Samospráva obce Lazy pod Makytou je v environmentálnej oblasti uvedomená a snaží sa v tomto smere podnikat' kroky na zvyšovanie energetickej účinnosti existujúcich verejných budov. Rovnako sa snaží obec nezaťažovať a neznečisťovať životné prostredie. Tento stav je však v malom rozsahu narušený sprievodnými javmi osídlenia, nakoľko väčšina občanov ešte stále vykuruje svoje obydlia prostredníctvom kotlov na tuhé palivo a rovnako sú v obci zaznamenané zvýšené emisie z dôvodu cestovného ruchu, ktoré vznikajú prepravou veľkého množstva turistov do rekreačných stredísk, ktoré sa v obci nachádzajú. Obec neevviduje žiadnu čiernu skládku odpadu a snaží sa svojich obyvateľov navádzať k aktívnemu recyklovaniu odpadu. Rovnako sa obec snaží využívať obnoviteľné zdroje. Druhým bodom, ktorý sa skloňuje pri spotrebe primárnej energie a pri dnešnom raste cien čoraz častejšie, je potreba znižovania nákladov na energiu.

Druhou témou, ktorou sa zaoberá diplomová práca je financovanie projektov územnej samosprávy. Územná správa, ktorej cieľom je zvýšenie jej atraktivity a kvality života jej občanov sa neustále snaží pracovať na projektoch, ktoré k tomu prispievajú. S návrhmi projektov, ktoré prispievajú k lepšiemu postaveniu obce prichádza ako vedenie obce, tak aj občania, ktorí vyjadrujú svoje potreby. Samosprávy financujú projekty z vlastných zdrojov, návratných zdrojov a z nenávratných zdrojov. Z vlastných zdrojov financujú obce väčšinou projekty, ktoré nie sú finančne náročné a neohrozia plynulý chod obce. Projekty financované návratnými zdrojmi zvyšujú zadlženosť. Od roku 2004, kedy vstúpila Slovenská republika do Európskej únie, financujú samosprávy svoje projekty aj z fondov Európskej únie.

Diplomová práca je rozdelená na dve časti. Prvá časť diplomovej práce je zameraná na teoretické poznatky, ktoré sú dôležité pre praktické spracovanie práce. Teoretická časť prostredníctvom literárnej rešerše definuje pojmy z oblasti územnej samosprávy, hospodárenia a rozvoja obcí a základné ukazovatele finančnej analýzy. Ďalej sa teoretická

časť zameriava na definíciu projektu a projektového managementu a na hlavný cieľ diplomovej práce, ktorým je vymedzenie spôsobov financovania projektu.

Praktická časť diplomovej práce je rozdelená na tri základné celky. V prvej časti je definovaná obec, jej história, ekonomická štruktúra a prostredníctvom základných ukazovateľov finančnej analýzy je analyzované jej finančné zdravie. O hospodárení obce veľa vypovie aj analýza príjmov a výdavkov obce. Druhá časť diplomovej práce je zameraná na projekt, ktorý je cieľom realizácie, a taktiež na projekty, ktoré boli v obci realizované v minulosti. Okrem súčasného stavu budovy je v projektovej časti uvedené aj navrhované riešenie, rozpočet, časový harmonogram a prínosy projektu. Posledný celok praktickej časti je zameraný na financovanie projektu Zníženia energetickej náročnosti verejnej budovy. Porovnané sú spôsoby financovania z vlastných zdrojov, z návratných zdrojov a z nenávratných zdrojov.

Projekt, ktorý je predmetom diplomovej práce, je žiadaný nie len od mladých rodín, ktoré v obci žijú, ale aj od ostatných obyvateľov, nakoľko školská jedáleň môže poslúžiť k rôznym spoločenským oslavám a udalostiam. Verím, že diplomová práca bude prínosom nie len pre vedenie obce, ale aj pre jej obyvateľov.

CIELE A METÓDY SPRACOVANIA PRÁCE

Témou diplomovej práce je projekt financovanie investičného zámeru s cieľom zníženia energetickej náročnosti verejnej budovy v obci Lazy pod Makytou. Hlavný cieľ, ktorý si kladie diplomová práca je zhotovenie projektu a výber najvhodnejšieho spôsobu financovania projektu, prostredníctvom ktorého sa zníži energetická náročnosť budovy Materskej školy s jedálňou. Hlavný cieľ diplomovej práce bude dosiahnutý prostredníctvom vedľajších cieľov. Medzi vedľajšie ciele diplomovej práce patrí detailná analýza hospodárenia obce, analýza projektu a výber najvhodnejšieho spôsobu financovania projektu.

Teoretický podklad pre diplomovú prácu je vypracovaný na základe literárnej rešerše. Literárna rešerš sa opiera o odbornú literatúru a zákony súvisiace s problematikou územnej samosprávy, projektového managementu a spôsobov financovania projektov obce.

V praktickej časti je uvedená komplexná analýza hospodárenia obce v rokoch 2016–2020, a to prostredníctvom finančnej analýzy. V rámci finančnej analýzy je zhodnotené hospodárenie obce z hľadiska vertikálnej a horizontálnej štruktúry účtovných výkazov a na základe súhrnných ukazovateľov finančnej analýzy. Následne sú zanalyzované jednotlivé položky rozpočtu obce, a to v rokoch 2019 a 2020. Na základe výsledkov finančnej analýzy a reálnosti projektu, je v ďalšej časti diplomovej práce vykonaná SWOT analýza, ktorá sa zameriava na oblasť investičného zámeru. Praktická časť je doložená tabuľkami a grafom, ktorý prispieva ku kvalitnejšej čitateľnosti a zrozumiteľnosti obsahu.

Celá práca je založená na základe syntézy, kedy z čiastočných informácií o hospodárení a následne investičnom zámere dostávame k celku, ktorým je realizácia a konkrétny výber najvhodnejšieho spôsobu financovania projektu. Týmto krokom je naplnený aj hlavný cieľ diplomovej práce.

Informácie k detailom hospodárenia obce, požiadavkám na projekt a jednotlivým spôsobom financovania sú zozbierané najmä z primárnych zdrojov prostredníctvom priamych rozhovor s vedením obce. Rovnako sú údaje získané aj zo sekundárnych a interných zdrojov obce.

I. TEORETICKÁ ČASŤ

1 ÚZEMNÁ SAMOSPRÁVA

Územná samospráva je súčasťou verejnej správy. Verejná správa vykonáva činnosti, ktoré sú vo verejnom záujme. Na verejnú správu sa môžeme dívať z dvoch uhľov pohľadu. Prvým uhľom pohľadu je geografické hľadisko, ktoré rozdeľuje verejnú správu na ústrednú, územnú a miestnu samosprávu. Za územnú verejnú správu je v tomto prípade považovaná verejná správa, ktorú vykonávajú príslušné administratívne jednotky, na ktoré je daný štát rozdelený. Z druhého hľadiska je chápaná verejná správa ako systém, ktorý sa skladá zo štátnej správy a samosprávy. Zatiaľ čo je štátna správa vykonávaná priamo štátnymi inštitúciami, samospráva vykonáva svoje aktivity samostatne v súlade so zákonom (Provazníková, 2015, s. 11-12).

„Samosprávu možno interpretovať aj ako určitý okruh úloh verejnej správy, ktorých vykonanie sa zverilo samosprávnej korporácii odlišnej od štátu.“ Dôležité je zabezpečenie spolupráce medzi subjektmi samosprávy a štátom. Vzťah medzi týmito subjektmi nie je rovnocenný, nakoľko samospráva nedisponuje mocenskými zložkami. Mocenský výkon zabezpečuje v tomto prípade štát (Trellová, 2018, s. 62).

Samospráva sa následne delí podľa záujmov, ktoré zastupuje. V prípade zastupovania určitého územia, hovoríme o územnej samospráve. V prípade zastupovania osôb s rovnakým záujmom, hovoríme o záujmovej samospráve (Provazníková, 2015, s. 11).

Štruktúru územnej samosprávy vymedzuje Ústavný zákon č. 460/1992 Z. z. (Slovensko, 1992) v štvrtej hlave nasledovne: „územnú samosprávu tvorí obec a vyšší územný celok“. Obec a vyšší územný celok sa považujú za právnické osoby, ktoré majú právo v súlade so zákonom samostatne hospodáriť s vlastným majetkom a s vlastnými finančnými prostriedkami. Územná samospráva sa uskutočňuje na základe miestneho referenda, referenda na území vyššieho územného celku, orgánmi obce alebo orgánmi vyššieho územného celku (Slovensko, 1992, čl. 64-67).

Vzťah medzi verejnou správou a územnou samosprávou je založený na princípe decentralizácie a demokracie. Decentralizácia sa prejavuje najmä v oblasti zabezpečovania verejných statkov. Pre správne fungovanie územnej samosprávy je dôležité, aby mohli občania prejaviť svoj záujem o konkrétne verejné statky. Prejavením svojho názoru sa aktívne zúčastňujú na občianskom riadení a kontrole. Predpoklady pre riadenie a kontrolu sa začínajú prístupom občanov k informáciám, následne vyjadrením názoru na riadenie a hospodárenie v oblasti verejných statkov a aktívne spolupracovanie na práci iniciatívnych

a poradných orgánov jednotlivých článkov územnej samosprávy (Peková, Pilný a Jetmar, 2005, s. 97).

Peková, Pilný a Jetmar (2005, s. 103) uvádzajú, že územná samospráva vznikala v dôsledku prirodzeného osídlenia alebo rozhodnutím panovníkov, ktoré viedlo k spojeniu viacerých miest a obcí. Až neskôr po prijatí Ústavných zákonov a iných príslušných zákonov, sa vymedzili základné pravidlá pre fungovanie územnej samosprávy. V roku 1988 bola pre potreby Štatistického úradu Európskej únie zavedená metodika NUTS, ktorá slúži pre kvalitnejšie porovnávanie a analýzu jednotlivých ekonomických ukazovateľov a potrieb regiónov. Na základe systému NUTS sú regióny rozdelené do piatich skupín. Skupina NUTS 1 zahŕňa celé územie Slovenskej republiky, NUTS 2 zahŕňa vybranú oblasť a NUTS 3 konkrétny kraj. Zvyšné dve kategórie zahŕňajú priamo okresy a obce Slovenskej republiky. Pre NUTS 1 – NUTS 3 sa používa názov regionálna štatistická jednotka. Okres a kraje (NUTS 4 a NUTS 5) sa nazývajú lokálnou štatistickou územnou jednotkou a boli premenované na skratku LAU 1 a LAU 2. V Tabuľke 1 je rozdelenie NUTS 1 – NUTS 3 na území Slovenskej republiky (Európska komisia, 2022c; Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2022a)

Tabuľka 1 Regionálne štatistické jednotky

NUTS 1	NUTS 2	NUTS 3
Slovenská republika	Bratislavský kraj	Bratislavský kraj
	Západné Slovensko	Trnavský kraj
		Trenčiansky kraj
		Nitriansky kraj
	Stredné Slovensko	Žilinský kraj
		Banskobystrický kraj
	Východné Slovensko	Prešovský kraj
		Košický kraj

Zdroj: Vlastné spracovanie

Z uvedenej tabuľky je vidieť, že Slovenská republika sa delí na štyri oblasti a má osem vyšších územných celkov (NUTS 3).

1.1 Obec

Obec je vymedzená a regulovaná Ústavným zákonom č. 460/1992 Z. z. a Zákonom Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Z. z. o obecnom zriadení. Zákon definuje postavenie obcí, miest, orgány obcí, poslancov a spolupráce obcí.

Podľa Ústavného zákona je obec základom územnej samosprávy a tvorí samostatný územný samosprávny a správny celok. Cieľom obce je dbať na rozvoj územia a potreby, ktoré má jej obyvateľstvo. V záujme dosiahnutia spoločného prospechu, sa môže obec združovať s inými obcami. Obec ako právnická osoba samostatne hospodári s vlastným majetkom a vlastnými príjmami, a to všetko v súlade s podmienkami stanovenými zákonom (Slovensko, 1990, §1; Slovensko, 1992, čl. 64a-66).

Koudelka (2007, s. 94) potvrdzuje, že charakteristickými znakmi obce sú právna subjektivita, hospodárenie obce na základe schválneho rozpočtu s vlastným majetkom a dopĺňa:

- vlastné územie,
- občanov obce s trvalým pobytom,
- základné orgány obce.

Každá obec má svoj vlastný názov, ktorý je väčšinou odvodený od príslušnej oblasti, historickej udalosti alebo významnej osobnosti. Názov obce určuje, poprípade mení vláda Slovenskej republiky nariadením, avšak len v prípade, že má súhlas od príslušnej obce. Ďalšie znaky obce sú symboly, ktoré má obec povinnosť pri výkone samosprávy používať. Medzi symboly obce patrí erb obce a vlajka obce, ktoré označujú budovu so sídlom orgánov obce. Ďalej sa medzi symboly radí pečať obce s erbom obce, ktorou sú označené dokumenty vyplývajúce z výkonu samosprávy (Slovensko, 1990, §1a-1b).

Vďaka princípu decentralizácie sa rozlišujú činnosti, ktoré sú v samostatnej pôsobnosti obce a činnosti, ktoré sú v prenesenej pôsobnosti obce. V rámci samostatnej pôsobnosti vystupuje obec pod vlastným menom, na vlastnú zodpovednosť a rieši otázky, ktoré sú v jej záujme a v záujme občanov. Patrí sem napríklad schvaľovanie rozpočtov, vydávanie vyhlášok, rozhodovanie o príspevkových organizáciách a podobne. V rámci prenesenej pôsobnosti štát zverí určitú štátnu správu obci. Jedná sa najmä o stavebné a územné riadenie, kedy má štát prostredníctvom obce bližší prístup k občanom (Helánová, 2019).

Obec môže zriaďovať rozpočtové a príspevkové organizácie, ktoré sú právnickými osobami obce. Rozpočtová organizácia dosahuje príjmy a čerpá výdavky, ktoré sú prepojené na obecný rozpočet. Obec ako zriaďovateľ schváli príslušnej rozpočtovej organizácii svoj rozpočet, v rámci ktorého samostatne hospodári. Príjmy a výdavky príspevkovej organizácie sú v súlade s jej vlastným rozpočtom. Obec poskytuje príspevkovej organizácii príjem vo

forme príspevku, avšak príspevková organizácia musí pokrývať menej ako 50 % výrobných nákladov svojimi tržbami (Slovensko, 2004a, §21-§24)

1.1.1 Orgány obce

Zákon č. 369/1990 Z. z. vymedzuje hlavné orgány obce, ktoré ju spravujú. Patrí sem obecné zastupiteľstvo a starosta obce. Obecné zastupiteľstvo má právo následne zriadiť poprípade zrušiť, stále alebo dočasné poradné, výkonné a kontrolné orgány plniace príslušné funkcie (Slovensko, 1990, §10).

Právo voliť starostu a členov zastupiteľstva obce má občan Slovenskej republiky, ktorý má na jej území trvalý pobyt a dovŕšil 18. rokov. Orgány obce sa volia v komunálnych voľbách na štvorročné volebné obdobie. Funkčné obdobie starostu obce a aj členov obecného zastupiteľstva sa končí po zložení sľubu novozvolených kandidátov.

Starosta obce

Starosta obce je hlavným predstaviteľom obce, ktorý obec zastupuje navonok. Za starostu obce môže byť zvolený kandidát, ktorý má v danej obci trvalý pobyt, dovŕšil 25. rokov, je plne svojprávny a nemá zápis v registri trestov (Belajová, Gecíková a Papcunová, 2014, s. 153).

Medzi hlavné kompetencie starostu obce patrí zvolávať a riadiť schôdze obecného zastupiteľstva a podpisovať ich uznesenia, informovať obecné zastupiteľstvo o zmenách v organizačnom poriadku, vykonávať správu obce, zastupovať obec v otázkach spojených so štátnymi orgánmi a plniť úlohy zamestnávateľa voči zamestnancom obecného úradu (Laktišová, 2018).

Obecné zastupiteľstvo

Základnou úlohou obecného zastupiteľstva je rozhodovať o základných otázkach spojených so správnym chodom obce. Úlohy, ktorými sa zaoberá obecné zastupiteľstvo sú napríklad otázky týkajúce sa hospodárenia a nakladania s majetkom obce, schvaľovanie rozpočtu obce, schvaľovanie územného plánu obce, náležitosti spojené s miestnymi daňami a poplatkami, volenie a odvolávanie hlavného kontrolóra obce, zriaďovať a rušiť orgány potrebné pre samosprávu a udeľovať čestné občianstvo. O dôležitých otázkach obce rozhoduje obecné zastupiteľstvo na verejných rokovaniach, ktoré zvoláva starosta obce podľa potreby, povinne aspoň raz za tri mesiace. Výsledkom rokovania je uznesene

obecného zastupiteľstva, ktoré je verejne dostupné občanom obce (Laktišová, 2018; Slovensko, 1990, §11).

Obecné zastupiteľstvo sa skladá z poslancov. Poslancom sa môže stať každý občan, ktorý má v obci trvalý pobyt a dovŕšil v deň volieb 18. rokov. Počet členov obecného zastupiteľstva určí pre komunálnymi voľbami obecné zastupiteľstvo a odvíja sa od počtu obyvateľov obce. V Tabuľke 2 je uvedený počet poslancov vo vzťahu k počtu obyvateľom (Belajová, Gecíková a Papcunová, 2014, s. 143).

Tabuľka 2 Počet členov obecného zastupiteľstva

Počet obyvateľov obce	Počet členov obecného zastupiteľstva
do 40	3
41 – 500	3 – 5
501 – 1 000	5 – 7
1 001 – 3 000	7 – 9
3 001 – 5 000	9 – 11
5 001 – 10 000	11 – 13
10 001 – 20 000	13 – 19
20 001 – 50 000	15 – 25
50 001 – 100 000	19 – 31
100 000 a viac	23 – 41

Zdroj: Vlastné spracovanie (Slovensko, 1990, §11)

Starosta obce si volí z členov obecného zastupiteľstva svojho zástupcu. V prípade, že má obec viac ako 20 000 obyvateľov, starosta môže zvoliť dvoch zástupcov. Zástupca starostu vykonáva činnosti, na ktoré má písomné povolenie od starostu obce (Belajová, Gecíková a Papcunová, 2014, s. 144).

Obecné zastupiteľstvo môže vytvárať organizačné jednotky, ktorými sú obecná rada a komisie zastupiteľstva (Belajová, Gecíková a Papcunová, 2014, s. 137).

Obecná rada

Obecná rada je volená zastupiteľstvom obce a skladá sa z členov obecného zastupiteľstva. Považuje sa za iniciatívny, výkonný a kontrolný orgán, ktorý plní úlohy obecného zastupiteľstva. Ďalšou funkciou obecnej rady je byť poradným orgánom starostu obce (Slovensko, 1990, §14).

Komisie

Členovia obecného zastupiteľstva môžu v prípade potreby zriadiť komisie, ktoré slúžia ako poradné, iniciatívne a kontrolné orgány. Komisie obce sú volené na stálo alebo dočasne a ich úlohy vymedzuje obecné zastupiteľstvo. Medzi stále komisie obce patrí napríklad Komisia na ochranu verejného záujmu. Medzi dočasné komisie môže byť zriadená napríklad Komisia spojená s konkrétnou rekonštrukciou v obci. Členom komisií sú členovia obecného zastupiteľstva a ďalšie zvolené osoby (Belajová, Geciková a Papcunová, 2014, s. 137; Slovensko, 1990, §15).

Hlavný kontrolór

Hlavný kontrolór je zamestnancom obce, ktorý je volený a odvolávaný zastupiteľstvom obce. Nakoľko nakladajú obce s verejnými prostriedkami a majetkom, je dôležité aby mali zavedený kontrolný mechanizmus, ktorého úlohu plní hlavný kontrolór obce. Hlavnou úlohou kontrolóra je v súlade so zákonom „kontrola zákonnosti, účinnosti, hospodárnosti a efektívnosti pri hospodárení a nakladaní s majetkom a majetkovými právami obce, ako aj s majetkom, ktorý obec užíva podľa osobitných predpisov, kontrola príjmov, výdavkov, finančných operácií“ a podobne (Slovensko, 1990, §18; Ulaher, 2015)

Hlavný kontrolór obce je volený na šesť rokov obecným zastupiteľstvom. Činnosť môže vykonávať každá plnoletá osoba, ktorá dovŕšila minimálne úplné stredoškolské vzdelanie. Podmienkou je nezávislosť so starostom obce a členmi obecného zastupiteľstva. Hlavný kontrolór môže vykonávať kontrolnú činnosť pre viaceré obce súčasne (Slovensko, 1990, §18a-18b; Ulaher, 2015).

Obecný úrad

Podľa § 16 Zákona č. 369/1990 Z. z. je definícia obecného úradu nasledovná: „obecný úrad zabezpečuje organizačné a administratívne veci obecného zastupiteľstva a starostu, ako aj orgánov zriadených obecným zastupiteľstvom.“ Činnosti na obecnom úrade sa vykonávajú na základe organizačného poriadku obecného úradu a riadenia, ktoré vykonáva starosta obce (Slovensko, 1990, §16).

2 HOSPODÁRENIE A ROZVOJ OBCÍ

Efektívne hospodárenie obce stojí na dvoch pilieroch. Ako právnická osoba má obec právo vlastníť svoj majetok a súčasne hospodáriť na základe vlastného rozpočtu.

2.1 Majetok obcí

Na základe Zákona Slovenskej národnej rady č. 138/1991 Z. z. o majetku obcí, sa za majetok obce považujú nehnuteľné a hnutel'né veci, finančné prostriedky, pohľadávky a iné majetkové práva, ktoré obec vlastní na základe vlastnej činnosti alebo prechodom z majetku Slovenskej republiky. Obec má právo byť jediným a výhradným vlastníkom majetku. Nastávajú však aj prípady, kedy sa obec stáva podielovým spoluvlastníkom vybraného majetku. Tento stav je pre obec nežiadúci, nakoľko je obec obmedzovaná pri vlastníckych právach. V určitých prípadoch môže byť spoluvlastníctvo stanovené zákonom. Spoluvlastníctvo obce na majetku môže byť súčasne s fyzickými alebo právnickými osobami, vrátane štátu. Veľkosť vlastníckeho podielu závisí na právnom predpise, rozhodnutí príslušného orgánu alebo na dohode spoluvlastníkov. O nakladaní so spoločným majetkom rozhodujú spoluvlastníci väčšinovým podielom (Havlan a Janeček, 2013, s. 21-23, Slovensko, 1991, §1).

Obec môže nadobudnúť majetok nasledujúcimi spôsobmi:

- vytvorením, respektíve výstavbou,
- kúpou,
- darovaním, respektíve zdedením od fyzických osôb,
- prechodom zo štátneho vlastníctva (Marková, 2000, s. 30).

Prvé tri spôsoby nadobudnutia majetku sú rovnaké, ako v prípade nadobudnutia majetku fyzickými a právnickými osobami. Prechod majetku zo štátneho vlastníctva je však typický pre územnú samosprávu. Do vlastníctva obcí prechádzal majetok v jednotlivých krokoch. Majetok, ktorý prvý prechádzal do vlastníctva obcí bol majetok po zaniknutých národných výboroch. Ďalší prechod sa uskutočnil v dôsledku stále väčšieho prechodu kompetencií z verejnej správy na obce a vyššie územné celky. Do vlastníctva obcí prešiel aj majetok Slovenskej republiky v správe škôl a školských zariadení, sociálnych služieb bez právnej subjektivity, právnických osôb v oblasti zdravotníctva, zriaďovateľa zdravotníckych zariadení ale aj pozemky pod stavbami vrátane pril'ahlej plochy. Spolu s majetkom prešli na

obec aj všetky súvisiace záväzky. Obecným majetkom sa doposiaľ nestal majetok, ktorý je výlučne vo vlastníctve štátu alebo občanov, majetok využívaný k výkonu diplomatických misií a objekty slúžiace k civilnej ochrane obyvateľstva (Ministerstvo financií Slovenskej republiky, 2022; Slovensko, 1991, §2-4c).

2.1.1 Hospodárenie s majetkom obcí

Hospodárenie s majetkom obce vykonáva obec samostatne, popri prípade prostredníctvom správcu majetku obce. Za správcu majetku obce sa podľa § 6 zákona (Slovensko, 1991) považuje rozpočtová alebo príspevková organizácia. Zásady hospodárenia s majetkom sú vymedzené obecným zastupiteľstvom a obsahujú práva a povinnosti organizácií pri správe obecného majetku, postup pri prenechávaní majetku do užívania, spôsob prevodu vlastníctva hnutel'ného a nehnuteľného majetku a podobne (Slovensko, 1991).

Obce sú povinné nakladať so svojim majetkom účelne a hospodárne s cieľom rozvoja obce, uspokojovania potrieb občanov a ochrany životného prostredia. Orgány obce sú povinné majetok udržiavať a chrániť pred zničením, poškodením, stratou a zneužitím. Rovnako je povinná aj evidencia obecného majetku, ktorou sa podľa Havlana a Janečka (2013, s. 124) rozumie vedenie majetku v účtovníctve alebo v evidencií podľa zvláštneho predpisu a vykonávanie pravidelnej inventarizácie majetku. Vďaka úplnému a včasnému evidovaniu majetku, má obec prehľad o majetku, ktorý môže využiť k plneniu svojich úloh. Provazníková (2015, s. 214-215) dopĺňa vykonávanie pravidelnej inventarizácie aj následnou pasportizáciou. Pasport majetku predstavuje zoznam majetku, ktorý je výsledkom inventarizácie. Obsahuje základné údaje o majetku, vlastnícke vzťahy, spôsoby využitia majetku ale aj ekonomické parametre a iné údaje o majetku.

Okrem využívania majetku k prospechu a napredovaniu obce, môže obec svoje vlastnícke práva uplatniť prenájmom majetku, darovaním, požičaním alebo predajom, kedy dosiahne obec príjmy do svojho vlastného rozpočtu. Obec na základe svojho vlastného uváženia, môže svoj majetok vložiť do obchodných spoločností, dobrovoľných zväzov obcí a rovnako môže obec ručiť svojim majetkom pri úveroch (Provazníková, 2015, s. 207-208).

2.2 Rozpočet a rozpočtový proces obcí

Druhým pilierom efektívneho hospodárenia obce je hospodárenie obce podľa predom schváleného rozpočtu. Základnými právnymi úpravami, ktoré vymedzujú postavenie rozpočtu obce sú:

- Zákon č. 369/1990 Z. z. o obecnom zriadení, ktorý definuje rozpočet ako základ finančného hospodárenia obce a
- Zákon č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, ktorý upravuje rozpočet obcí a vyšších územných celkov, rozpočtový proces a finančné vzťahy medzi rozpočtami obcí, vyšších územných celkov a štátu.

Zákon č. 583/2004 Z. z. (Slovensko, 2004d, §4) definuje rozpočet obce ako základný nástroj finančného hospodárenia, ktorý slúži k riadeniu financovania jednotlivých úloh a funkcií obce. Samostatnosť hospodárenia obce je vyjadrená práve rozpočtom, ktorý je schválený na príslušný rozpočtový rok. Na území Slovenskej republiky sa za rozpočtový rok považuje kalendárny rok. Rozpočet obce je súčasťou rozpočtovej sústavy Slovenskej republiky. Vďaka samostatným rozpočtom obcí a vyšších územných celkov, dochádza k finančnej decentralizácii verejnej správy (Buchta, 2016, s. 139).

Rozpočet obce je možno chápať z viacerých hľadísk. Prvým hľadiskom je chápanie rozpočtu ako bilancie, ktorá dáva do vzťahu príjmy a výdavky obce za príslušné rozpočtové obdobie. Z druhého pohľadu je rozpočet chápaný ako finančný plán, ktorý toleruje výdavky, o ktorých je dopredu jasné, že budú kryté príjmami, existujúcimi rezervami a v poslednom prípade pôžičkami, ktoré by bola obec schopná splatiť. V poslednom rade sa prizerá na rozpočet ako na nástroj presadzovania cieľov municipálnej a regionálnej politiky slúžiaci k ekonomickému a sociálnemu rozvoju danej obce (Provazníková, 2015, s. 51-52).

Rozpočet obcí musí byť na základe zákona od roku 2009 zostavený ako **programový rozpočet**. Programový rozpočet spočíva vo viacročnom rozpočtovaní, kedy je zostavený rozpočet na príslušný rok, a následne na ďalšie dva roky nasledujúce po príslušnom roku (Slovensko, 2004d, §9). Konečná Veverková (2017, s. 13) v svojej publikácii definuje programové rozpočtovanie ako „systém plánovania, rozpočtovania, monitorovania a hodnotenia, ktorého cieľom je dlhodobo dosahovať hospodárnosť, efektívnosť a výkonnosť pri využívaní verejných zdrojov, zvyšovať kvalitu poskytovaných služieb obyvateľstvu, zabezpečiť transparentný a zodpovedný prístup pri rozdeľovaní a čerpaní verejných prostriedkov.“ Cieľom programového rozpočtu je nie len plán príjmov a výdavkov, ale aj naplnenie vízie, poslania, zámerov a cieľov obce. Výnimku zo zostavenia programového rozpočtu majú obce, v ktorých má trvalý pobyt menej ako 2 000 obyvateľov. Programové rozpočtovanie je v tomto prípade pomerne problematické a formálne, preto

môže obecné zastupiteľstvo uznesením rozhodnúť o nezostavovaní programového rozpočtovania (Konečná Veverková, 2017, s. 12-14).

Rozpočet obce má stanovené zásady, ktorými sa musí riadiť. Najdôležitejšou zásadou je zásada pravidelnosti. Rozpočet obce sa zostavuje a schvaľuje pravidelne každý rok. Návrhy príjmov a výdavkov musia zodpovedať realite, to znamená, že očakávané výdavky musia byť pokryté príjmami. S tým súvisí aj ďalšia zásada, ktorá spočíva vo vyrovnanosti rozpočtu. Poslednými zásadami sú zásada publicity a zrozumiteľnosti. Rozpočet obce by mal byť verejne dostupný občanom, a to v zrozumiteľnej forme (Sedmíradská, 2015, s. 38).

2.2.1 Rozpočtový proces

Rozpočtový proces je časovo náročná činnosť, ktorá si vyžaduje spoluprácu orgánov obce a orgánov verejnej správy. Pre kvalitné a spoľahlivé vypracovanie rozpočtu, ktorý bude schopný reagovať na všetky okolnosti, je potrebné dodržiavať kroky rozpočtového cyklu. Medzi kroky rozpočtového cyklu patrí príprava a predloženie rozpočtu, schválenie rozpočtu, realizácia rozpočtu a následný audit a zhodnotenie rozpočtu. Pre presné a jednoduchšie splnenie podmienok rozpočtového procesu sa delí celá činnosť rozpočtového cyklu na podrobnejšie kroky, ktorými sú:

1. analýza minulosti a stanovenie cieľov pre ďalšie rozpočtové obdobie,
2. tvorba rozpočtu, ktorá zahŕňa prípravu, zostavenie a schválenie obecného rozpočtu,
3. rozpis a realizácia rozpočtu,
4. analýza a priebežná kontrolu rozpočtu,
5. hodnotenie naplnenia rozpočtu,
6. zostavenie a schválenie záverečného účtu (Lee, Johnson a Joyce, c2013, s. 117; Konečná Veverková, 2017, s. 67; Provozničková, 2015, s. 63).

Pri príprave **návrhu rozpočtu** vychádza obec z analýzy minulosti a spracovania východísk na najbližšie tri rozpočtové roky. Rozpočet obce musí nadväzovať nie len z jej budúcich východísk a vzťahu k viacročnému rozpočtu, ale aj zo vzťahov k rozpočtu vyššieho územného samosprávneho celku a vzťahu k štátnemu rozpočtu. Návrh rozpočtu realizuje obec v časovom predstihu a informácie čerpá z pozorovania, dotazníkového šetrenia, ale aj z konkrétnych potrieb občanov. Zákon stanovuje obciam a vyšším územným celkom pri zostavovaní rozpočtu povinnosť zabezpečiť krytie záväzkov, ktoré budú obci v priebehu

rozpočtovaného obdobia plynúť. Rovnako musí obec dodržiavať pravidlá rozpočtovej zodpovednosti, kedy celková suma dlhou obce nesmie dosiahnuť 60 a viac percent skutočných bežných príjmov z predchádzajúceho roka. V prípade dosiahnutia je obec povinná zaplatiť pokutu stanovenú Ministerstvom financií Slovenskej republiky (Konečná Veverková, 2017, s. 68-73; Marková, 2000, s. 142; Sedmihradská, 2015, s. 93-94).

Provazníková (2015, s. 53-54) definuje viacero prístupov pri tvorbe územného rozpočtu. Najpoužívanejším prístupom pri tvorbe rozpočtu je prírastkový spôsob, prostredníctvom ktorého obce navyšujú príslušný rozpočet o odhad medziročných zmien. V úvahu sa berie najmä demografický odhad, odhad inflácie a dopady investičných projektov. Prírastkový spôsob rozpočtového procesu nie je dostatočný najmä v chýbajúcej analýze jednotlivých položiek rozpočtu, nakoľko obec čerpá z historických údajov. V prípade ak obce zabezpečujú poskytovanie verejných statkov a služieb prostredníctvom iných organizácií, môžu realizovať návrh rozpočtu prostredníctvom fixne limitovaného rozpočtu. Organizácia, ktorá vykonáva danú službu dostane od obce fixnú čiastku, ktorú si následne rozdelí na jednotlivé položky nákladov podľa vlastných potrieb. Sedmihradská (2015, s. 68-71) dopĺňa tradičné metódy zostavovania rozpočtov o rozpočtové inovácie, ktorými sú rozpočtovanie s nulovou bázou a cieľové rozpočtovanie. Rozpočtovanie s nulovou bázou sa odvíja od nulovej základne, vďaka čomu sa detailne preskúmajú jednotlivé položky rozpočtu a určuje sa ich priorita. Nevýhodou tejto metódy je časová a finančná náročnosť. Pomocou cieľového rozpočtovania obec stanoví konkrétne ciele príjmov pre jednotlivé položky rozpočtu. Obec musí byť ostražitá v rozpočtovaní príjmov, nakoľko na príjmy nadväzuje výdavková časť rozpočtu.

V prípade zriadenia rozpočtovej alebo príspevkovej organizácie obcou, musí rozpočet obce zahŕňať aj rozpočet príjmov a výdavkov príslušnej rozpočtovej organizácie a príspevky príspevkovej organizácie. Po schválení obecného rozpočtu musí obec vykonať **rozpis rozpočtu** pre jednotlivé rozpočtové a príspevkové organizácie. Rozpis rozpočtov sa vykonáva podľa rozhodnutia obce, najčastejšie však rozhodnutím starostu (Konečná Veverková, 2017, s. 88-89).

Schvaľovanie príjmov a výdavkov rozpočtu obce závisí na členoch obecného zastupiteľstva. Po prediskutovaní jednotlivých návrhov pristupujú členovia obecného zastupiteľstva k samotnému schváleniu rozpočtu. Aby bol rozpočet právoplatne uznesený, musí s ním súhlasiť nadpolovičná väčšina členov. V prípade, že by rozpočet obce na nasledujúci rozpočtový rok nebol schválený do 31.12. bežného roka, dostáva sa obec do

rozpočtového provizória. V tomto prípade hospodári podľa rozpočtu predchádzajúceho roka, kedy podľa zákona nesmú mesačné výdavky prekročiť 1/12 celkových výdavkov predchádzajúceho rozpočtového roka (Slovensko, 2004d, §11).

Zákon dáva obciam a vyšším územným celkom povinnosť predkladať informácie o hospodárení obce Ministerstvu financií Slovenskej republiky, a to prostredníctvom informačného systému pre samosprávu RISSAM. Schválený rozpočet je obec povinná predložiť najneskôr do 20. kalendárnych dní po schválení rozpočtu, upravený rozpočet do 30. dňa mesiaca, ktorá nasleduje po mesiaci vykonanej zmeny a skutočné plnenie rozpočtu vždy kvartálne k 30. dňu v mesiaci (Slovensko, 2004d, § 12).

Pri **čerpaní rozpočtu** musí obec vykonávať priebežné kontroly hospodárenia, tzn. vývoja príjmov a na základe toho prispôbiť čerpanie výdavkov. Na základe tohto vývoja majú orgány obce, konkrétne zastupiteľstvo obce právomoc schvaľovať **zmeny rozpočtu**. Obecné zastupiteľstvo môže starostovi obce udeliť právomoc, ktorá určí rozsah zmien, ktoré môže vykonávať starosta obce samostatne. Rozpočtové zmeny sa vykonávajú prostredníctvom rozpočtových opatrení a schvaľujú sa uznesením obecného zastupiteľstva. Rozpočtové opatrenia môže obec podľa § 14 vykonávať do 31. augusta rozpočtového roka. Po tomto termíne môže obec vykonávať len zmeny, ktoré nezvýšia schodok rozpočtu obce. Výnimku tvoria zmeny v rozpočte, ktoré sú potrebné na úhradu výdavkov spojených s likvidáciou škôd spôsobených živelnými pohromami a odstránenie havarijného stavu majetku (Konečná Veverková, 2017, s. 91-95; Slovensko, 2004d, § 14).

Plnenie rozpočtu, bilanciu aktív a pasív, stav o vývoji dlhu, hospodárenie príspevkových organizácii, informácie o dotáciách a iné informácie spojené s hospodárením obce sú zhrnuté v **záverečnom účte** obce. Záverečný účet obce sa zostavuje po skončení rozpočtového roka a po prediskutovaní je obecným zastupiteľstvom schválený bez výhrad alebo s výhradami. V prípade schválenie s výhradami obec prijme potrebné opatrenia, ktoré prispejú k náprave chýb. V prípade vzniku prebytku, obecné zastupiteľstvo rozhoduje o jeho použití (Slovensko, 2004d, § 16).

2.2.2 Rozpočet

Výsledkom rozpočtového procesu je **rozpočet obce**. Rozpočet obce sa interne vo väčšine krajín delí na bežný rozpočet, kapitálový rozpočet a finančné operácie. Cieľom oddelenia kapitálového hospodárenia od bežného hospodárenia, je schopnosť obce efektívnejšie

analyzovať jednotlivé príjmy, ktoré jej plynú a výdavky, ktoré čerpá (Konečná Veverková, 2017, s. 32, Provazníková, 2015, s. 60).

Tabuľka 3 Položky rozpočtu obce

Bežný rozpočet	Vlastné príjmy <ul style="list-style-type: none"> • Daňové príjmy • Nedaňové príjmy Cudzie príjmy Bežné výdavky	Prebytok / Schodok obecného rozpočtu
Kapitálový rozpočet	Vlastné príjmy Cudzie príjmy Kapitálové výdavky	
Finančné operácie	Príjmové finančné operácie Výdavkové finančné operácie	

Zdroj: Vlastné spracovanie (Konečná Veverková, 2017, s. 32)

Bežný rozpočet sa skladá z príjmov a výdavkov, ktoré obci plynú pravidelne každý rok. Naopak kapitálový rozpočet sa skladá z príjmov a výdavkov, ktoré sú určené na investičné aktivity, ktoré zhodnocujú dlhodobý majetok obce. Provazníková (2015, s. 62) ďalej upozorňuje na „šedé oblasti“, ktoré môžu vzniknúť najmä pri rozdeľovaní výdavkov medzi bežný a kapitálový rozpočet. V tomto prípade sa jedná najmä o výdavky na stroje, ktoré majú strednodobú životnosť a dlhovou službu. Pri strojoch treba brať v úvahu najmä zámer, s ktorým boli obstarané a podľa toho správne zaradiť príslušný výdavok. Ďalším prípadom „šedých oblastí“ sú splátky istiny a úrokov. Zatiaľ čo splátky istiny je možné zaradiť do oboch rozpočtov, úroky z dlhu sú vždy súčasťou bežného rozpočtu.

Bežný a kapitálový rozpočet obce musí byť podľa §10 (Slovensko, 2004d) zostavený ako vyrovnaný alebo prebytkový. „Bežný rozpočet sa môže zostaviť ako schodkový, ak sa vo výdavkoch bežného rozpočtu rozpočtuje použitie účelovo určených prostriedkov poskytnutých zo štátneho rozpočtu, z rozpočtu Európskej únie alebo na základe osobitného predpisu, nevyčerpaných v minulých rokoch. Výška schodku takto zostaveného bežného rozpočtu nesmie byť vyššia ako suma týchto nevyčerpaných prostriedkov.“ Kapitálový rozpočet môže byť zostavený ako schodkový len v prípade, ak je obec schopná kryť schodok vlastnými finančnými prostriedkami z minulých rozpočtových období, poprípade návratnými finančnými zdrojmi alebo prebytkom z bežného rozpočtu v príslušnom roku (Slovensko, 2004d, §10). Pre finančné zdravie obce je dôležitý bežný rozpočet, ktorý by mal

byť zostavený ako vyrovnaný alebo prebytkový. V prípade dlhodobého schodkového bežného rozpočtu nie je hospodárenie obce trvalo udržateľné, nakoľko obec nie je schopná hradiť svoje bežné výdavky svojimi bežnými príjmami (Sedmihradská, 2015, s. 30).

2.3 Príjmy rozpočtu obcí

Na základe zdrojov, z ktorých plynú obce príjmy, ich obec delí na vlastné a na cudzie zdroje. Zákon č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy konkrétne definuje vlastné a cudzie príjmy obcí. Zatiaľ čo vlastné príjmy obce môžu byť použité podľa rozhodnutia obce, cudzie príjmy musia byť použité priamo na účel, na ktorý boli poskytnuté (Slovensko, 2004d, §5).

Medzi **vlastné príjmy rozpočtu obce** patria v súlade do zákonom:

- „výnosy miestnych daní a poplatkov,
- nedaňové príjmy z vlastníctva a z prevodu vlastníctva majetku obce a z činnosti obce a jej rozpočtových organizácií,
- úroky a iné príjmy z finančných prostriedkov obce,
- sankcie za porušenie finančnej disciplíny uložené obcou,
- dary a výnosy dobrovoľných zbierok v prospech obce,
- podiely na daniach v správe štátu (Slovensko, 2004d, § 5).“

Za **cudzie príjmy rozpočtu obce** sú podľa zákona považované:

- „dotácie zo štátneho rozpočtu na úhradu nákladov preneseného výkonu štátnej správy a dotácie zo štátnych fondov,
- ďalšie dotácie zo štátneho rozpočtu,
- účelové dotácie zo štátneho rozpočtu,
- prostriedky z Európskej únie a iné prostriedky zo zahraničia poskytnuté na konkrétny účel,
- iné príjmy ustanovené osobitnými predpismi (Slovensko, 2004d, §5).“

2.3.1 Vlastné príjmy bežného rozpočtu

Vlastné príjmy rozpočtu obce sú tvorené daňovými príjmami a nedaňovými príjmami. Daňové príjmy tvoria najväčší podiel z celkových príjmov obce. Nakoľko predstavujú

daňové príjmy 55 až 65 percent z celkových príjmov obce, je potrebná ich detailná analýza (Gruber, 2019, s. 553; Řezníčková, 2019, s. 101).

Vlastnými daňovými príjmami sú výnosy z miestnych daní, výnosy z miestnych poplatkov a podiely na daniach v správe štátu. Vlastné dane, ktoré môže obec ukladať upravuje Zákon č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady. Medzi miestne dane a poplatky sa podľa zákona radia „daň z nehnuteľností, za psa, za užívanie verejného priestranstva, za ubytovanie, za predajné automaty, za nevýherné hracie prístroje, za vjazd a zotrvanie motorového vozidla v historickej časti mesta a daň za jadrové zariadenie (Slovensko, 2004c, §2).“

Podiely na daniach v správe štátu sú upravené Zákonom č. 564/2004 Z. z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samosprávy. Zákon vymedzuje rozdeľovanie a poukazovanie výnosu dane z príjmov fyzických osôb do rozpočtu obcí a vyšších územných celkov. Výnos z dane tvorí 70 % príjmov rozpočtov obcí a 30 % príjmov rozpočtov vyšších územných celkov. O kritériách základu dane, sadzby, prerozdelenia a podobne nerozhoduje obec, ale štát prostredníctvom príslušných daňových úradov na základe nariadenia vlády (Slovensko, 2004b, §1-4).

Daň z nehnuteľností

Daň z nehnuteľností je miestna daň, ktorá je upravovaná obcou, prostredníctvom všeobecne záväzného nariadenia. Správcom dane z nehnuteľností je obec, na ktorej území sa nehnuteľnosť nachádza. Daň z nehnuteľností sa skladá z dane z pozemkov, dane zo stavieb, dane z bytov a z nebytových priestorov v bytovom dome. Daňovníkom dane z nehnuteľností je väčšinou vlastník, poprípade správca predmetu dane vo vlastníctve obce zapísaný v katastri nehnuteľností. Daňovníkom môže byť aj nájomca alebo užívateľ predmetu dane. Daňová povinnosť vzniká pri dani z nehnuteľnosti k 1. januáru zdaňovacieho obdobia, ktoré nasleduje po zdaňovacom období, kedy sa osoba stala daňovníkom. Povinnosť priznať daň je daňovník povinný predložiť na obecnom úrade do 31. januára, a to na predpísanom tlačive spolu s dokumentmi súvisiacimi s nehnuteľnosťami (Slovensko, 2004c, §4-18; Ústredný portál verejnej správy, 2021a).

Predmetom **dane z pozemkov** sú podľa Zákona č. 582/2004 (Slovensko, 2004c, §6) pozemky na území Slovenskej republiky, ktoré sa delia na „ornú pôdu, chmeľnice, vinice, ovocné sady, trvalé trávnaté porasty, záhrady, zastavané plochy a nádvorcia, ostatné plochy, lesné pozemky na ktorých sú hospodárske lesy, rybníky s chovom rýb a stavebné pozemky.“

Základom dane je hodnota pozemku, ktorá je stanovená zákonom alebo všeobecne záväzným nariadením obce. Správca dane má právomoc znížiť alebo zvýšiť ročnú sadzbu dane všeobecne záväzným nariadením. Sadzba dane stanovená zákonom je vo výške 0,25 % (Ústredný portál verejnej správy, 2021b).

Predmetom **dane zo stavieb** sú stavby umiestnené na území Slovenskej republiky, a to „stavby na bývanie a drobné stavby, ktoré majú doplnkovú funkciu pre hlavnú stavbu, stavby na pôdohospodársku produkciu, chaty a stavby na individuálnu rekreáciu, samostatne stojace garáže, stavby hromadných garáží, priemyselné stavby, stavby slúžiace stavebníctvu a energetike, stavby na ostatné podnikanie a ostatné stavby (Slovensko, 2004c, §10).“ Základom dane u dani zo stavieb je výmera zastavenej plochy v m². Sadzba stanovená zákonom je 0,033 EUR za každý začatý štvorcový meter zastavanej plochy, táto sadzba môže byť znížená alebo zvýšená nariadením príslušnej obce (Ústredný portál verejnej správy, 2019).

Poslednou časťou dane z nehnuteľností je **daň z bytov a z nebytových priestorov v bytovom dome**, v ktorom je vo vlastníctve fyzickej alebo právnickej osoby aspoň jeden bytový alebo nebytový priestor. Základom dane je výmera podlahovej plochy vyjadrená v m². Ak správca dane neurčí vyššiu alebo nižšiu sadzbu dane, ročná sadzba podľa zákona je 0,033 EUR za začatý m² (Slovensko, 2004c, §13-16).

Řezníčková (2019, s. 105) považuje daň z nehnuteľností za najdôležitejšiu z miestnych daní, a to najmä z dôvodu, že jej výnos je pre obec vyšší ako výnosy z poplatkov. Ďalšie pozitívum vidí v pravidelnom výbere dane, ktorý je raz za rok a v celoplošnom pokrytí, nakoľko sa daň z nehnuteľností vzťahuje na celé územie obce.

Daň za psa

Daň za psa je jedným z najčastejších príjmov obecných rozpočtov. Vo veľkých obciach slúžia príjmy z dane za psa najmä na krytie výdavkov spojených so zabezpečovaním čistoty verejného priestranstva. Predmetom dane za psa je pes vo vlastníctve alebo v držbe fyzickej alebo právnickej osoby, ktorý je starší ako 6 mesiacov. Základom dane je počet psov. Správcom dane je obec, ktorá určuje aj sadzbu dane v eurách za jedného psa v príslušnom kalendárnom roku. Daňové priznanie za daň za psa sa podáva na rovnakom tlačíve ako daň z nehnuteľností na príslušnom obecnom úrade (Radvan, 2012, s. 48-49; Slovensko, 2004c, §22-§28).

Daň za ubytovanie

Konečná Veverková (2017, s. 34) definuje daň za ubytovanie nasledovne: „predmetom dane za ubytovanie je odplátne prechodné ubytovanie fyzickej osoby v ubytovacom zariadení.“ Zatiaľ čo daňovníkom je osoba, ktorá využije ubytovacie zariadenie, tak platiteľom je prevádzkovateľ zariadenia. Daň sa počíta podľa počtu nocí, najviac však 60 nocí u jedného platiteľa. Kritéria spojené so sadzbou dane, evidenciou a splatnosťou dane stanovuje správca dane, ktorým je príslušná obec (Slovensko, 2004c, §37-§42).

Miestne poplatky

Zákon číslo 582/2004 Z. z. upravuje okrem miestnych daní aj miestne poplatky za komunálne odpady a drobné stavebné odpady, ktoré sú príjmom obecných rozpočtov. Poplatok sa platí za komunálny odpad, ktorým je napríklad odpad z domácností a z nehnuteľností slúžiacich na rekreáciu a drobný stavebný odpad, ktorý je výsledkom bežných prác. Poplatok platí správcovi dane fyzická osoba, ktorá ma v obci trvalý alebo prechodný pobyt, poprípade osoba, ktorá na území obce užíva nehnuteľnosť a taktiež právnická osoba, ktorá v obci využíva nehnuteľnosť na podnikanie. Sadzba poplatkov je stanovená zákonom, avšak môže byť upravená všeobecne záväzným nariadením obce. Obec môže vybrať poplatky buď paušálnou čiastkou, ktorá sa vzťahuje na osobu a rok alebo podľa vyprodukovaného objemu odpadu za určitý čas. Všetky ďalšie podmienky spojené s miestnymi poplatkami sú v kompetencií konkrétnej obce (Konečná Veverková, 2017, s. 35; Slovensko, 2004c, §77; Ústredný portál verejnej správy, 2020).

Vlastné nedaňové príjmy uvádza v svojej publikácii Konečná Veverková (2017, s. 36-37), ktorá ich považuje za dôležitú skupinu príjmov obecného rozpočtu. Nedaňové príjmy plynú obci najmä z činnosti obce a z vlastníctva a hospodárenia s vlastným majetkom. Obec môže využívať majetok na verejné účely, ale aj na podnikateľské účely, ktoré zvyšujú jej príjmy. S príjmami spojenými s vlastníctvom majetku plynú obci aj výdavky spojené so zhodnocovaním a rekonštrukciou majetku. Cieľom obecného majetku je jeho využívanie najmä na výkon samosprávy, avšak v mnoho prípadoch využíva obec majetok aj na verejné účely, čo jej zvyšuje vlastné príjmy. Poplatky, ktoré plynú obci z výkonu jej činnosti sú najmä poplatky za jednotlivé správne úkony, ktoré vykonáva obec pod vlastným meno alebo pri výkone prenesenej povinnosti. Výška týchto poplatkov je stanovený zákonom (Provazníková, 2015, s. 89-92).

2.3.2 Cudzie príjmy bežného rozpočtu

Cudzie príjmy bežného rozpočtu obce sa skladajú z darov, výnosov z dobrovoľných zbierok, z grantov a transferov, ktoré sa nazývajú dotácie. Dotácie zo štátneho rozpočtu a z rozpočtu krajov tvoria u obcí približne 20 % – 30 % celkových príjmov. Dotácie zo štátneho rozpočtu sú využívané najmä na úhradu nákladov, ktoré vzniknú obci s výkonom prenesenej povinnosti štátnej správy. Obce sú závislé od štátnych dotácií, a to najmä z dôvodu, že nie sú schopné samostatne vykonávať svoje činnosti len z daňových príjmov a z hospodárenia s vlastným majetkom (Konečná Veverková, 2017, s. 37; Řezníčková, 2019, s. 142).

Dotácie sa rozlišujú podľa toho či má obec na dotáciu nárok automaticky, tzv. nárokové dotácie alebo musí splniť určité podmienky a o dotáciu požiadať, tzv. nenárokové dotácie. Rovnako sú dotácie obce delené na účelové a neúčelové. Zatiaľ čo účelové dotácie sa viažu ku konkrétnemu účelu, neúčelové dotácie nemajú presne vymedzený účel. Typickou neúčelovou dotáciou je príspevok na prenesenú pôsobnosť verejnej správy, kedy obec použije finančné prostriedky na náklady spojené s prenesenou pôsobnosťou, avšak nemusí presne dokladovať na aký úkon ich použila. Obce môžu získavať dotácie zo štátu, krajov, z Európskej únie alebo od iných obcí (Provazníková, 2015, s. 133 – 134; Řezníčková, 2019, s. 143-144).

2.3.3 Vlastné a cudzie príjmy kapitálového rozpočtu

Medzi príjmy kapitálového rozpočtu obce patria najmä príjmy, ktoré plynú obci z prevodu vlastníctva majetku, dary a príjmy zo zbierok, ktoré boli určené pre konkrétnu investičnú aktivitu, ktorá zabezpečí rozvoj obce. Rovnako sa za kapitálové príjmy obecného rozpočtu považujú aj transfery a granty z rozpočtu iných subjektov, ktoré sú určené na investičné aktivity. Za iné subjekty sa považuje štát, vyšší územný celok, Európska únia a taktiež aj iná obec (Konečná Veverková, 2017, s. 37-38).

2.4 Výdavky rozpočtu obcí

Druhá strana obecného rozpočtu je tvorená výdavkami. Výdavky obce sú závislé na príjmovej strane rozpočtu. Zákon č. 583/2004 Z. z. vymedzuje základné výdavky, ktoré sú uhrádzané z rozpočtu obce. Patria sem najmä výdavky na činnosti, ktoré obci vznikajú dôsledkom prenesenej pôsobnosti, výdavky na činnosť obecných príspevkových a rozpočtových organizácií, výdavky, ktoré vznikli obci pri správe, údržbe a zhodnocovaní jej majetku, výdavky, ktoré plynú zo spolupráce medzi obcami alebo medzi obcou a vyšším

územným celkom, úroky z pôžičiek, v prípade emisie cenných papierov sú to výdavky spojené s emisiou a úhradou výnosov a iné (Slovensko, 2004d, §7).

Provazníková (2015, s. 194) člení výdavky z nasledujúci hľadísk:

- z hľadiska rozpočtovej skladby, ktorá rozdeľuje výdavky na bežné a kapitálové,
- z hľadiska infraštruktúry na výdavky ekonomické a sociálne,
- podľa funkcie, a to na alokačné, redistribučné, stabilizačné výdavky a
- podľa toho či sú výdavky obce plánované alebo neplánované.

Bežné výdavky čerpá obec na správu, údržbu a hospodárenie s majetkom, verejnoprospešné služby, ochranu životného prostredia, zabezpečovanie vzdelávania, kultúry, zdravotnej starostlivosti, sociálnej starostlivosti, platy zamestnancov, nákup materiálu a podobne. Bežné výdavky obce zahŕňajú aj výdavky na činnosť rozpočtových a príspevkových organizácií zriadených obcou. Provazníková (2015, s. 186) dopĺňa, že bežné výdavky financujú bežné potreby obyvateľstva a pravidelne sa opakujú. Naopak investičné potreby obce, prostredníctvom ktorých obec zhodnocuje svoj majetok sú financované z **kapitálových výdavkov**. Kapitálové výdavky sa používajú väčšinou na financovanie potrieb, ktoré z časového hľadiska presiahnu jedno rozpočtové obdobie. Položka rozpočtu kapitálových výdavkov zahŕňa aj kapitálové transfery, ktorými sú platby organizáciám obce na obstaranie alebo zhodnotenie aktív (Konečná Veverková, 2017, s. 38-39; Marková, 2000, s. 119).

Ekonomická infraštruktúra zahŕňa bežné a kapitálové výdavky na výrobné účely podnikov, ktoré poskytujú služby občanom. Patria sem aj dotácie a pôžičky podnikom, poskytnuté s cieľom zvýšenia zamestnanosti v obci, výdavky spojené s výstavbou a rekonštrukciou verejných komunikácií, verejného priestranstva, kanalizácie, osvetlenia a podobne. Medzi bežné a kapitálové výdavky vynaložené na **sociálnu infraštruktúru** sa zahŕňajú výdavky na vzdelávanie a výdavky na sociálnu a zdravotnú starostlivosť (Provazníková, 2015, s. 196-197).

Z hľadiska funkcie verejných financií, tvoria najväčšiu časť výdavkov obce **alokačné výdavky**. Alokačné výdavky sú určené na nákup tovaru, služieb a na financovanie čistých a zmiešaných verejných statkov. S cieľom zabezpečenia verejných statkov pre občanov, obec častokrát nakupuje tovar a služby od súkromných firiem. Čisté verejné statky financujú obce z daňových výnosov a dotácií. Patria sem statky ako bezpečnosť, verejné osvetlenie,

verejná komunikácia, správa obce a podobne. Zmiešané verejné statky sú statky s fakultatívnym charakterom. Fakultatívny charakter znamená, že časť nákladov je hrazená obcou a časť samotným užívateľom. Typickým príkladom, ktorý uvádza Peková, Pilný a Jetmar (2005, s. 248) vo svojej publikácii je mestská hromadná doprava. V prípade alokačných výdavkov tvoria väčšinový podiel bežné výdavky. **Stabilizačná funkcia** výdavkov sa prejavuje stabilizáciou a zvyšovaním pracovných miest v dôsledku obstarania tovaru a služieb od súkromných podnikov. **Redistribučná funkcia** výdavkov zahŕňa výdavky na transfery obyvateľstvu, ktoré tvoria doplnok k transferom zo štátu (Peková, Pilný a Jetmar, 2005, s. 246-249; Provazníková, 2015, s. 197-198).

Obec je schopná **plánovať výdavky**, o ktorých takmer s určitosťou vie, že nastanú. Patria sem napríklad výdavky na prevádzku školstva, prenájom priestorov a platy zamestnancov. Počas rozpočtového roku však môžu nastať aj výdavky, s ktorými obec nepočítala. Tieto výdavky sú **neplánované**, a patria sem najčastejšie výdavky spojené so živelnými pohromami (Marková, 2000, s. 119).

2.5 Finančné operácie

Členenie rozpočtu obce zahŕňa okrem bežných a kapitálových príjmov a výdavkov aj finančné operácie, ktoré nie sú zahrnuté medzi príjmovou a výdavkovou stránkou rozpočtu obce. Podľa Zákona č. 583/2004 Z. z. (Slovensko, 2004d, §10) sa pomocou finančných operácií „vykonávajú prevody prostriedkov peňažných fondov obce a prostriedkov peňažných fondov vyššieho územného celku a realizujú sa návratné zdroje financovanie a ich splácanie“. Rovnako v súlade so zákonom patria medzi finančné operácie aj poskytnuté pôžičky, návratné finančné výpomoci a ich splátky z rozpočtu obce (Slovensko, 2004d, §10).

2.6 Rozvoj obcí

Hlavné ciele podpory regionálneho rozvoja a dokumenty potrebné k jeho realizácii vymedzuje Zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja. Za základný cieľ podpory sa považuje zabezpečenie trvalo udržateľného rozvoja, a to pomocou zvýšenia konkurencieschopnosti, ekonomickej výkonnosti obce a zamestnanosti občanov, čo vedie k vyššej životnej úrovni (Slovensko, 2008, § 3).

Medzi základné strategické a rozvojové dokumenty, prostredníctvom ktorých sa realizuje podpora regionálneho rozvoja patria:

- „Národná stratégia regionálneho rozvoja Slovenskej republiky,
- program rozvoja vyššieho územného celku,
- program rozvoja obce,
- spoločný program rozvoja obcí (Slovensko, 2008, §5).“

Obec pri vypracovávaní programu rozvoja obce spolupracuje aj s vonkajším prostredím, ktoré jej pomáha pri riešení otázok a problémov, ktoré je potrebné zahrnúť do dokumentu. Rovnako musí program rozvoja obce nadväzovať na Národnú stratégiu regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, ktorou je strategický dokument, ktorý vymedzuje z dlhodobého hľadiska prístup štátu na podporu regionálneho rozvoja. Dokument národnej stratégie je vypracovaný Ministerstvom investícií Slovenskej republiky a schvaľovaný vládou Slovenskej republiky. Druhým dokumentom, ktorý musí obec zohľadniť pri tvorbe programu rozvoja obce je program rozvoja vyššieho územného celku, ktorý sa skladá z analytickej, strategickej, programovej, realizačnej a finančnej časti. Program je schvaľovaný, a v prípade potrieb aktualizovaný, zastupiteľstvom vyššieho územného celku. Posledným dokumentom, ktorým sa obec musí riadiť je Územnoplánovacia dokumentácia obce (Beracka, 2014; Slovensko, 2008, §6-8).

Program rozvoja obce je zostavený ako strednodobý rozvojový dokument, ktorého schválenie a prípadná aktualizácia závisí na členoch obecného zastupiteľstva. Program rozvoja obce je spracovaný pri uplatnení partnerstva. Partnerstvo je v zákone definované ako „forma spolupráce medzi sociálno-ekonomickými partnermi, ktorí zabezpečujú hospodársky rozvoj, sociálny rozvoj alebo územný rozvoj dotknutého regiónu s ohľadom na udržateľný rozvoj“. Program rozvoja obce sa skladá z nasledujúcich častí:

1. analytická časť – hodnotenie a analýza aktuálnej situácie obce, predikcie do budúcnosti, riziká a ohrozenia spojené s limitmi a aktuálnymi stratégiami obce,
2. strategická časť programu zahŕňa smer, ciele a priority, ktoré chce obec nasledovať a dosiahnuť,
3. programová časť – aktivity a opatrenia potrebné k realizácii programu rozvoja obce,
4. realizačná časť, ktorá obsahuje konkrétne postupy, časové a vecné harmonogramy a systém monitorovania jednotlivých bodov programového rozvoja obce a
5. finančná časť, ktorá rieši zdroje krytia jednotlivých bodov programového rozvoja obce (Slovensko, 2008, §2, §8).

Financovanie rozvoja obcí je realizované okrem financií z rozpočtu obce z viacerých zdrojov, a to najmä zo štátneho rozpočtu, zo štátnych účelových fondov, rozpočtu vyšších územných celkov, prostriedkov od právnických a fyzických osôb, úverov a z doplnkového zdroja, ktorý tvoria finančné prostriedky poskytnuté z fondov Európskej únie (Slovensko, 2008, §4).

Pri rozvoji územnej samosprávy využívajú obce aj program **Miestneho rozvoja vedeného komunitou** (CLLD). Miestny rozvoj vedený komunitou je v Programovom období 2014–2020 podporovaný Programom rozvoja vidieka Slovenskej republiky 2014–2020, ktorý je súčasťou Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka a prostredníctvom Integrovaného regionálneho operačného programu, ktorého hlavným riadiacim orgánom je Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky (Národná sieť rozvoja vidieka, 2022a).

Hlavným cieľom CLLD je zapojenie miestnych aktérov do rozhodovania o rozvoji konkrétneho územia v sociálnej, environmentálnej a ekonomickej oblasti. „Zjednodušene – predstavitelia dotknutého mikroregiónu si určia vlastné rozvojové priority (stratégiu) a po schválení riadiacim orgánom si sami realizujú výber projektov“ (Národná sieť rozvoja vidieka, 2022a).

Miestny rozvoj vedený komunitou je založený na metóde LEADER, ktorej cieľom je pomocou inovatívneho prístupu rozvíjať vidiek a jeho politiku. Uplatňuje sa tu prístup zdola nahor, kedy je o rozvoji územia rozhodované miestnymi aktérmi. Na danom území vznikajú vďaka prístupu LEADER miestne akčné skupiny. Miestne akčné skupiny (MAS) sú založené na partnerstvách, ktoré spájajú verejné a súkromné záujmy jednotlivých subjektov. Za jednotlivých členov partnerstiev považujeme obce, podnikateľov, spolky, občianske združenia ale aj samotných občanov (Národná sieť rozvoja vidieka, 2022b).

3 FINANČNÁ ANALÝZA OBCE

Cieľom finančnej analýzy je podávať prehľad o situácii subjektu z hľadiska majetku, dôchodku a financií. Výsledkom sú podklady, ktoré slúžia pre finančné rozhodovanie a riadenie. Zatiaľ čo dáta z finančného účtovníctva poskytujú len obmedzené informácie o súčasnom stave, respektíve o toku veličín za určité obdobie, finančná analýza naopak dokáže tieto dáta premeniť na ukazovatele s vyššou vypovedajúcou hodnotou. Vďaka tomu je subjekt schopný prijať a realizovať konkrétne opatrenia a rozhodnutia. Finančná analýza sa najčastejšie týka podnikovej sféry, avšak jej výstupy sú rovnako dôležité aj pri územnej samospráve. Hlavné oblasti, na ktoré sa zameriava finančná analýza v rámci územnej samosprávy sú bežné hospodárenie, investičná činnosť a spôsoby jej financovania a hospodárenie s majetkom obce (Holečková, 2008, s. 9; Máče, 2006, s. 23; Otrusinová a Kubíčková, 2011, s. 86).

Výsledky finančnej analýzy sú rovnako dôležité ako pre externých, tak aj pre interných užívateľov. Medzi interných užívateľov radíme v rámci podnikovej sféry najmä vlastníkov, manažérov a zamestnancov. Naopak za externých užívateľov sa považujú banky, investori, dlžníci, veritelia, štátne inštitúcie ale aj verejnosť. V rámci samosprávy môžeme považovať za interných užívateľov výsledkov finančnej analýzy starostu obce, obecné zastupiteľstvo a iné orgány, ktoré obec zriaďuje. Za externých užívateľov sa považuje najmä štát a obyvatelia. Knápková et al. (2017, s. 17) vo svojej publikácii zdôrazňuje dôležitosť konečných užívateľov pri tvorbe finančnej analýzy. Subjekt musí spracovať finančnú analýzu individuálne podľa potrieb jednotlivých užívateľov.

Kvalita finančnej analýzy závisí na vstupných dátach. Vstupné dáta sú čerpané z účtovných výkazov subjektu. Medzi účtovné výkazy územnej samosprávy sa radí súvaha, výkaz ziskov a strát a poznámky. Súvaha obce zobrazuje štruktúru majetku obce, ktorá je zostavená podľa likvidity a zdroje, ktoré majetok kryjú. Výkaz ziskov a strát analyzuje výsledok hospodárenia z hľadiska výnosov a nákladov. Výnosy a náklady sú členené na hlavnú činnosť a vedľajšiu činnosť. Konečným rozdielom medzi nákladmi a výnosmi je zisk alebo strata. Z dát sa pomocou metód finančnej analýzy stanú ukazovatele finančnej analýzy, ktoré sú následne určené pre jednotlivé okruhy užívateľov (Otrusinová a Kubíčková, 2011, s. 88- 90).

Metódy finančnej analýzy sa delia na elementárne, matematicko-štatistické a neštatistické metódy. Medzi hlavné výhody elementárnych metód finančnej analýzy patria jednoduchšie

výpočty s jasnejšou interpretáciou, čo nemusí vždy podávať verný a poctivý obraz o skutočnom hospodárení subjektu. Máče Miroslav (2006, s. 23) delí elementárne metódy finančnej analýzy nasledovne:

1. analýza absolútnych ukazovateľov,
2. analýza rozdielových ukazovateľov,
3. analýza pomerových ukazovateľov,
4. analýza sústavy ukazovateľov.

Matematicko-štatistické a neštatistické metódy sa používajú najmä v podnikovej sfére, a to na budúce predvídanie finančného vývoja podniku. Ich vstupné dáta, výpočet a interpretácia sú časovo a metodicky náročnejšie. Rozlišujeme ich podľa počtu vstupných ukazovateľov na jednorozmerné analýzy – jeden vstupný ukazovateľ a viacrozmerné diskriminačné analýzy – viacero vstupných ukazovateľov. Za viacrozmerné diskriminačné analýzy sa považuje napríklad Altmanov index finančného zdravia a Index bonity (Bolgáč, Gróf, 2018).

3.1 Analýza absolútnych ukazovateľov

Absolútne ukazovatele finančnej analýzy sú údaje, ktorých hodnoty sú získané priamo z účtovných výkazov subjektu. Za absolútne ukazovatele finančnej analýzy sa považuje Horizontálna analýza a Vertikálna analýza.

Horizontálna analýza porovnáva trend jednotlivých položiek výkazov v časovom horizonte. Pre jej výpočet je potrebný výpočet absolútnej zmeny, ktorý je hodnotou rozdielu medzi aktuálnym obdobím a predchádzajúcim obdobím. Tento rozdiel sa následne dá do pomeru k predchádzajúcemu obdobiu a výsledkom je percentuálne vyjadrenie hodnoty. Výsledok horizontálnej analýzy vyjadruje percentuálny nárast alebo pokles jednotlivých položiek účtovných výkazov (Knápková et al., 2017, s. 71). Růčková (2021, s. 49) zdôrazňuje potrebu dlhšieho časového obdobia a zohľadnenie interných a externých faktorov, ktoré ovplyvňujú prostredie subjektu. Vďaka tomu je možná kvalitnejšia a presnejšia interpretácia výsledkov.

Vertikálna analýza vyjadruje pomer jednotlivých položiek ku stanovenej základni, ktorá predstavuje 100 %. V prípade súvahy býva základňou celková výška aktív, respektíve pasív a pri výkaze ziskov a strát celková výška nákladov, respektíve výnosov. Vertikálna analýza

služi jednotlivým subjektom k porovnávaniu štruktúry aktív, pasív, nákladov a výnosov s podobnými subjektmi (Knápková et al., 2017, s. 71; Máče, 2006, s. 30).

Horizontálna a vertikálna analýza sa vo finančnej analýze územnej samosprávy využíva nie len u analýzy položiek výkazov, ale aj u analýzy rozpočtu. Prostredníctvom absolútnych ukazovateľov je obec schopná analyzovať percentuálne plnenie skutočnosti a plánovaného rozpočtu a taktiež vyjadriť skutočnosť vo vzťahu k rozpočtovanej hodnote (Otrusínová a Kubíčková, 2011, s. 93).

3.2 Analýza rozdielových ukazovateľov

Rozdielové ukazovatele sa využívajú najmä pri finančnej analýze v podnikovej sfére. Najčastejšími rozdielovými ukazovateľmi sú Čistý pracovný kapitál a Čisté pohotovité prostriedky. Cieľom rozdielových ukazovateľov je orientácia na likviditu daného subjektu.

Čistý pracovný kapitál vyjadruje rozdiel medzi obežnými aktívami a krátkodobými cudzími zdrojmi, ktoré zahŕňajú krátkodobé záväzky, bežné bankové úvery a krátkodobé finančné výpomoci. Čím vyššia hodnota čistého pracovného kapitálu, tým väčšia platobná schopnosť subjektu (Holečková, 2008, s. 45 – 47).

Čisté pohotovité prostriedky predstavujú rozdiel medzi finančnými prostriedkami, ktoré má subjekt okamžite k dispozícii a okamžite splatnými záväzkami. Za finančné prostriedky sa v tomto prípade považujú financie v pokladni, na bankových účtoch, a taktiež krátkodobé cenné papiere a krátkodobé terminované vklady (Knápková et al., 2017, s. 86).

3.3 Analýza pomerových ukazovateľov

Správna interpretácia pomerových ukazovateľov závisí od výberu jednotlivých dát z účtovných výkazov. Dáta, ktoré sa dávajú do pomeru musia mať medzi sebou súvislosť, vypovedaciu schopnosť a splniť cieľ, ktorý chceme zistiť. Pre lepšiu interpretáciu sa združujú pomerové ukazovatele do jednotlivých skupín podľa ich zamerania (Máče, 2006, s. 32-33). Medzi najznámejšie skupiny pomerových ukazovateľov patria:

- ukazovatele rentability, ktoré dávajú do pomeru zisk z rôznymi vstupnými veličinami,
- ukazovatele zadlženosti, ktoré vyjadrujú podiel financovania subjektu prostredníctvom cudzích subjektov,

- ukazovatele likvidity, ktoré hovoria o schopnosti subjektu hraď svoje krátkodobé záväzky a
- ukazovatele aktivity (Otrusinová a Kubičková, 2011, s. 96).

3.3.1 Ukazovatele likvidity

Hlavným cieľom ukazovateľov likvidity je zistenie platobnej schopnosti daného subjektu. Ukazovatele likvidity sa delia podľa toho, akou časťou obežného majetku je subjekt schopný hraď svoje záväzky so splatnosťou do jedného roka. V prípade samosprávy sa najčastejšie využívajú ukazovatele likvidity 1. a 2. stupňa (Otrusinová a Kubičková, 2011, s. 101).

Likvidita I. stupňa, ktorá sa nazýva aj okamžitou likviditou vyjadruje schopnosť subjektu hraď svoje krátkodobé záväzky z krátkodobého finančného majetku a peňažných prostriedkov. Optimálne hodnoty ukazovateľa sú v rozmedzí od 0,2–0,5 (Knápková et al., 2017, s. 95).

$$\text{Likvidita I. stupňa} = \frac{KFM + \text{Peňažné prostriedky}}{\text{Krátkodobé záväzky}} \quad [1]$$

Likvidita II. stupňa (pohotová likvidita) by mala nadobúdať hodnôt v rozmedzí od 1,0–1,5. V prípade, že je hodnota pohotovej likvidity rovná jednej, krátkodobé pohľadávky a krátkodobé záväzky sú vyrovnané. Vzorec pre výpočet Likvidity II. stupňa zahŕňa okrem krátkodobého finančného majetku a peňažných prostriedkov aj krátkodobé pohľadávky (Otrusinová a Kubičková, 2011, s. 102).

$$\text{Likvidita II. stupňa} = \frac{KFM + \text{Peňažné prostriedky} + \text{Krát. pohľadávky}}{\text{Krát. záväzky}} \quad [2]$$

Likvidita III. stupňa je v podnikateľskej sfére najpoužívanejšia, preto sa nazýva aj bežná. Interval optimálnych hodnôt je v rozmedzí od 1,5–2,5. Prostredníctvom ukazovateľa vie daný subjekt koľkokrát sú krátkodobé záväzky pokryté obežnými aktívami. Do celkových obežných aktív sa prirátava aj najmenej likvidná položka, ktorou sú zásoby (Otrusinová a Kubičková, 2011, s. 100).

$$\text{Likvidita III. stupňa} = \frac{\text{Obežné aktíva celkom}}{\text{Krátkodobé záväzky}} \quad [3]$$

3.3.2 Ukazovatele zadlženosti

Prostřednictvím ukazovatelův zadlženosti vieme zistiť pôvod finančných prostriedkov subjektu a taktiež jeho finančnú stabilitu, ktorá vyplýva z pomeru vlastných a cudzích zdrojov financovania (Lukáč, Lukáč a Rozkošová, 2017, s. 17).

Ukazovateľ celkovej zadlženosti definuje Máče (2006, s. 37) nasledovne: „celková zadlženosť (ukazovateľ veriteľského rizika) udáva, z koľkých percent sú celkové aktíva financované cudzím kapitálom.“

$$\text{Ukazovateľ celkovej zadlženosti} = \frac{\text{Cudzíe zdroje}}{\text{Celkové aktíva}} \quad [4]$$

V podnikateľskej sfére je optimálna hodnota v rozmedzí od 30 do 60 percent v závislosti na odvetví. Zatiaľ čo externé subjekty preferujú nižšiu mieru zadlženosti, vlastníci sa prikláňajú k vyšším hodnotám (Knápková et al., 2017, s. 88, Máče, 2006, s. 37).

Doplňkovým ukazovateľom k Ukazovateľu celkovej zadlženosti je **Koeficient samofinancovania**. Súčet týchto dvoch ukazovateľ je rovný 1. Prostřednictvím neho vie daný subjekt aký podiel tvoria vlastné zdroje na celkovom majetku (Otrusínová a Kubíčková, 2011, s. 104).

$$\text{Koeficient samofinancovania} = \frac{\text{Vlastný kapitál}}{\text{Celkové aktíva}} \quad [5]$$

Ukazovateľ miery zadlženosti je vypočítaný ako pomer cudzích zdrojov k vlastnému kapitálu. V prípade, že je hodnota ukazovateľa nižšia ako 1, môžeme predpokladať, že subjekt je málo zadlžený a má viac vlastných zdrojov ako cudzích. Ak je hodnota vyššia ako 1 a bolo by potrebné uhradiť všetky cudzie zdroje, subjekt by nemal dostatok vlastných prostriedkov (Otrusínová a Kubíčková, 2011, s. 104-105). Knápková et al. (2017, s. 89) uvádza, že ukazovateľ miery zadlženosti je dôležitý aj v prípade žiadosti subjektu o úver, kedy banka z dlhodobého hľadiska hodnotí či sa zadlženosť subjektu zvyšuje alebo znižuje a taktiež analyzuje riziko nenávratnosti finančných prostriedkov.

Ukazovateľ **finančnej samostatnosti** dáva do pomeru vlastný a cudzí kapitál. Jeho výsledkom je počet jednotiek vlastného kapitálu, ktoré je možné použiť pri úhrade jednej jednotky cudzieho kapitálu (Otrusínová a Kubíčková, 2011, s. 105).

Súčasťou ukazovateľov zadlženosti sú aj iné ukazovatele, ktorými sú napríklad:

- Finančná páka, ktorá sa analyzuje najmä v podnikovej sfére a vyjadruje podiel vlastného kapitálu v aktívach, s cieľom zníženia daňovej povinnosti (Lukáč, Lukáč a Rozkošová, 2017, s. 17),
- Úrokové krytie, ktorý vyjadruje schopnosť subjektu hradiť zo zisku nákladové úroky, ktoré plynú z cudzieho zdroju financovania,
- Zlaté pravidlo financovania, ktoré stanovuje stratégiu financovania subjektu na agresívnu, konzervatívnu alebo neutrálnu. V rámci zlatého pravidla financovania by sa mal subjekt riadiť pravidlom financovania dlhodobého majetku dlhodobými zdrojmi (Knápková et al. 2017, s. 89-91).

3.3.3 Ukazovatele aktivity

Informácie o efektívnom riadení a využívaní majetku sú interpretované prostredníctvom ukazovateľov aktivity. Aktivita je v tomto prípade charakterizovaná v dvoch podobách:

- rýchlosť obratu, kedy je vyjadrený počet obrátok určitého majetku v tržbách za určité obdobie a
- doba obratu, ktorá vyjadruje časové obdobie nevyhnutné pre zrealizovanie jedného obratu, a to najčastejšie v dňoch (Holečková, 2008, s. 81).

Ukazovatele aktivity, ktoré sa využívajú v oblasti verejného sektora sú najmä:

1. **Obrat kapitálu**, prostredníctvom ktorého je subjekt schopný určiť aká časť pasív sa obráti vo výnosoch za určité časové obdobie, ktorým je najčastejšie rok (Otrusínová a Kubičková, 2011, s. 114).

$$\text{Obrat kapitálu} = \frac{\text{Výnosy z hlavnej činnosti}}{\text{Pasíva celkom}} \quad [6]$$

2. **Doba obratu pohľadávok** vyjadruje časové obdobie, počas ktorého je majetok subjektu viazaný v pohľadávkach. Růčková (2021, s. 76) uvádza, že ideálna hodnota ukazovateľa je bežná splatnosť faktúr, čo v dnešnej dobe nie je veľmi reálne. Dôležité je aby doba inkasa pohľadávok nespôsobila druhotnú platobnú neschopnosť, kedy by subjekt nebol schopný hradiť svoje záväzky z dôvodu neskorej úhrady pohľadávok.

$$\text{Doba obratu pohľadávok} == \frac{\text{Pohľadávky} * 360}{\text{Výnosy z hlavnej činnosti}} \quad [7]$$

3. **Doba obratu záväzkov** vyjadruje rýchlosť, ktorou sú splácané záväzky subjektu. Väčšinou sa počíta a porovnáva s dobou obratu pohľadávok. Odporúča sa, aby bola doba obratu záväzkov dlhšia ako doba obratu pohľadávok, inak môže nastať finančná nerovnováha. Doplňujúcim ukazovateľom je **Pomer doby obratu krátkodobých pohľadávok a záväzkov**. Hodnota ukazovateľa by sa mala z dlhodobého hľadiska znižovať. Hodnota ukazovateľa nižšia ako 1 znamená, že doba obratu pohľadávok je kratšia ako doba obratu záväzkov (Knápková et al. 2017, s. 109; Otrusinová a Kubičková, 2011, s. 115; Růčková, 2021, s. 76)

$$\text{Pomer doby obratu pohľadávok a záväzkov} = \frac{\frac{\text{Pohľadávky} * 360}{\text{Výnosy}}}{\frac{\text{Záväzky} * 360}{\text{Výnosy}}} \quad [8]$$

3.3.4 Ukazovateľ autarkie

Ukazovateľ autarkie vyjadruje hospodársku a finančnú samostatnosť vybraného subjektu. Prostredníctvom ukazovateľa vieme zhodnotiť do akej miery pokrývajú výnosy z hlavnej činnosti náklady z hlavnej činnosti. V prípade, že je výsledok v percentuálnom vyjadrení viac ako 100 %, hodnotíme samostatnosť subjektu pozitívne (Otrusinová a Kubičková, 2011, s. 112).

$$\text{Ukazovateľ autarkie} = \frac{\text{Výnosy z hlavnej činnosti}}{\text{Náklady z hlavnej činnosti}} \quad [9]$$

4 PROJEKTOVÝ MANAGEMENT

Projektovým managementom sa rozumie zoskupenie vedomostí, zručností a nástrojov do určitých činností a procesov, ktoré vedú k splneniu požiadaviek projektu. Medzi základné činnosti projektového managementu patrí výber najlepšieho projektu, plánovanie projektu, realizácia projektu, monitorovanie projektu, kontrola projektu a uzatvorenie projektu (Kerzner, 2017, s. 2-3).

Svozilová (2016, s. 20) vidí najväčší rozdiel medzi projektovým managementom a bežným riadením najmä v tom, že projektový management je len dočasný a má presne vymedzené zdroje, ktoré sú potrebné k jeho realizácii. Zatiaľ čo pri operatívnom riadení sa po dosiahnutí cieľov stanovujú nové, v prípade projektového managementu je konečným cieľom realizácia projektu. V rámci projektového managementu sú predom presne plánované a stanovené zdroje potrebné k jeho dosiahnutiu. Naopak pri operatívnom riadení sú postupne plánované, dopĺňané a uvoľňované podľa potrieb.

4.1 Projekt

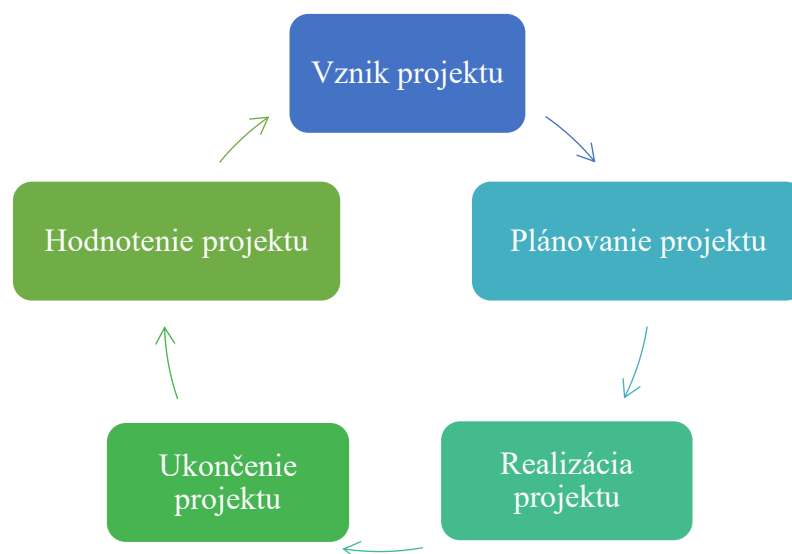
Európska komisia (European Commission, 2022c) definuje projekt nasledovne: „Projekt je séria činností, ktorých cieľom je dosiahnuť jasne špecifikované ciele v definovanom časovom rámci s konkrétnym rozpočtom.“ Za naplnenie cieľov, kvôli ktorým projekt vznikol zodpovedá manažér projektu spolu s jeho projektovým tímom (Korecký a Trkovský, 2011, s. 37)

Medzi základné znaky, ktoré by mal spĺňať každý projekt, patrí trojrozmerný cieľ, jedinečnosť, zdroje na realizáciu a realizácia projektu v rámci vybranej organizácie. Trojrozmerný cieľ projektu, ktorý sa nazýva aj trojimperatív, zahŕňa splnenie požadovaných parametrov, v predom stanovenom termíne a v súlade s rozpočtovanými nákladmi. Splnenie všetkých troch cieľov je pomerne náročné, preto musí projektový manažér vykonávať kontrolu v priebehu realizácie projektu a v prípade potrieb pristupovať k jednotlivým alternatívnym riešeniam. Každý projekt je svojim spôsobom jedinečný, nakoľko sa realizuje len jedenkrát a jeho realizácia sa viac neopakuje. Dôležitým znakom, ktorý má každý projekt sú ľudské a materiálne zdroje, ktoré slúžia k jeho realizácii. Aj napriek tomu, že sa projekt realizuje v rámci vybranej organizácie, má naň vplyv množstvo vonkajších faktorov, ktoré musí manažér projektu brať v úvahu. Vplyv na projekt má najmä vonkajšie spoločenské, sociálne a ekonomické prostredie, užívatelia, dodávatelia, ale aj vnútorné prostredie, ktoré tvorí management organizácie a zamestnanci (Rosenau, c2010, s. 5-20).

S realizáciou projektu sú spojené aj riziká, ktoré predstavujú neistotu z nenaplnenia cieľov. Pred realizáciou projektu by mali byť definované základné riziká, ktoré rozhodnú o tom či subjekt do projektu vstúpi a prípadne za akých podmienok. Medzi základné skupiny rizík patrí najmä finančné riziko, ktoré je spojené so spôsobmi financovanie projektu a manažérske riziko, ktoré je zamerané na riziko z nenaplnenia časového harmonogramu, projektového tímu a z celkového managementu projektu. Ďalšie riziká, ktoré vstupujú do projektu sú napríklad v podnikovej sfére obchodné riziko, ktoré je orientované na trh a zákazníka, poprípade technické riziko, ktoré sa orientuje na parametre, vývoj a výrobu určitého výrobku (Korecký a Trkovský, 2011, s. 76, 180).

4.2 Fázy riadenia projektu

Na základe jednotlivých činností a časového hľadiska, sa projekt delí na jednotlivé fázy, ktoré spolu tvoria životný cyklus riadenia projektu. Životný cyklus projektu definuje začiatok a koniec projektu. Tieto fázy môžeme vo všeobecnosti rozdeliť na predprojektovú fázu, projekt a poprojektovú fázu. Jednotlivé fázy sa neprekrývajú a v prípade potreby môžu byť realizované s určitým časovým rozstupom. Medzi jednotlivé fázy projektu patrí vznik projektu, plánovanie projektu, realizácia projektu, ukončenie projektu a spätné hodnotenie projektu (Dinsmore C. a Cabanic-Brewin, 2018, s. 298; Doležal, Máchal a Lacko, 2012, s.167-168).

Obrázok 1 Fázy riadenia projektu

Zdroj: Vlastné spracovanie (Doležal, Máchal a Lacko, 2012)

Vznik projektu je súčasťou predprojektovej fázy riadenia projektu. V tejto časti by mala byť zodpovedaná hlavná strategická otázka projektu, ktorou je zmysel realizácie projektu. Dôležité je vykonať určité kroky, ktoré prispievajú k odpovedi na základnú strategickú otázku. Medzi hlavné kroky patrí:

- vymedziť zainteresované strany, ktoré sú súčasťou projektu, ako napríklad zadávateľ projektu, užívateľov projektu, realizátorov projektu a investorov projektu,
- tvorba analýz, ktoré sú zamerané najmä na požiadavky zainteresovaných strán, kvalitu, príležitosti, hrozby a očakávané problémy,
- stanovenie cieľa projektu, ktoré sa vykonáva najčastejšie prostredníctvom techniky SMART, ktorá zabezpečuje aby bol cieľ špecifický, merateľný, akceptovateľný, relevantný a terminovaný. Relevantnosť znamená stotožnenie cieľa projektu s ostatnými časťami projektu a s celkovou stratégiou organizácie,
- posledným krokom by mala byť ekonomická analýza projektu, ktorá pomôže subjektu pri rozhodovaní o realizácii projektu (Doležal, 2016, s. 64-102; Doležal, Máchal a Lacko, 2012, s. 169-171; Landau, 2018).

Prostredníctvom efektívneho **plánovania projektu** si subjekt stanoví cestu, ktorou sa dostane z aktuálneho stavu k dosiahnutiu cieľového stavu projektu. Cieľom procesu plánovania je podľa Svozilovej (2016, s. 124) „definícia hlavných faktorov a zostavenie plánových dokumentov projektu.“ Za plánové dokumenty sa považuje Definícia predmetu projektu, ktorá zahŕňa výstupy projektu a Plán projektu, ktorý zahŕňa definíciu a poradie činností, časový harmonogram, identifikáciu rizík, podrobný rozpis prác, odhad nákladov, návrh rozpočtu, ľudské a materiálne zdroje, spôsob kontroly projektu a podobne (Rosenau, c2010, s. 55, 65-66).

Po schválení Plánu projektu môže prejsť riadenie projektu do fázy **realizácie projektu**. Zahájenie realizácie projektu je potrebné oznámiť zainteresovaným stranám spolu so zhrnutím hlavných bodov projektu, ktoré povedú k dosiahnutiu cieľov. „V priebehu realizácie je treba projekt riadiť, sledovať a porovnávať jeho priebeh s plánom.“ Na základe týchto krokov sa zisťujú odchýlky, ktoré vedú manažéra projektu k dodatočným opatreniam, poprípade k preplánovaniu jednotlivých častí realizácie projektu. V priebehu realizácie projektu sú predom určenou osobou podávané pravidelné správy o priebehu jednotlivých činností. Tieto správy sa nazývajú reporty. Reporty musia byť podávané včas a obsahovať

všetky potrebné informácie, nakoľko slúžia k ďalšiemu rozhodovaniu pri riadení (Doležal, 2016, s. 247-253).

Ukončenie projektu je záverečná fáza, v ktorej subjekt prijíma výsledok projektového procesu. Projekt musí byť ukončený v súlade s kritériami akceptácie, ktoré boli stanovené na začiatku realizácie projektu. Väčšinou sa spolu s ukončením realizácie projektu spracováva záverečná správa, ktorá zahŕňa celý priebeh realizácie projektu. Na základe toho, môže projektový tím realizáciu projektu plnohodnotne uzavrieť. Nastávajú aj prípady, kedy musí byť projekt ukončený ešte pred jeho dokončením. Väčšinou je to v prípade zníženia ľudských a materiálnych zdrojov, poprípade ustúpením pred projektom s vyššou dôležitosťou (Doležal, Máchal a Lacko, 2012, s.173, Rosenau, c2010, s. 55, 279-280).

Súčasťou poprojektovej fázy je **hodnotenie projektu**. Hodnotenie projektu spočíva v analyzovaní prínosov, na základe ktorých bol projekt realizovaný. Realizuje sa väčšinou s dlhším časovým rozstupom, čo zabezpečuje relevantnosť prínosov projektu. Relevantnosť upevňuje aj hodnotenia projektu prostredníctvom iných pracovníkov ako tých, ktorí sa podieľali na jeho realizácii (Doležal, 2016, s. 304).

5 FINANCOVANIE PROJEKTU

V rámci realizácie projektu musia orgány územnej samosprávy riešiť aj dôležitú otázku, ktorou je financovanie projektu. Obce by mali okrem finančnej analýzy, ktorá im poskytne prehľad o ich finančnej situácii a možnostiach, ktoré majú k dispozícii zväžiť aj možnosti financovania na základe celkovej ceny investície, návratnosti investície, úžitku z investície, údržby investície a podobne.

Spôsoby, ktorými môžu obce financovať svoje projekty sú:

1. financovanie z vlastných zdrojov,
2. financovanie z návratných zdrojov a
3. financovanie z nenávratných zdrojov, ktoré môžeme rozdeliť na financovanie z národných zdrojov a financovanie zo zdrojov Európskej únie.

5.1 Financovanie z vlastných zdrojov

Vlastné zdroje obce sú výsledkom činnosti obce a delia sa na rozpočtové a mimorozpočtové. Zdroje, ktoré vznikajú v súlade s hospodárením obce v priebehu rozpočtového roka sa nazývajú rozpočtové. Radia sa sem ako bežné príjmy, ktoré môžu mať daňový alebo nedaňový pôvod, tak aj kapitálové príjmy. Za mimorozpočtové zdroje sa považujú prebytky obce, ktoré môžu byť prevedené do mimorozpočtového fondu obce. Peňažné prostriedky z mimorozpočtových zdrojov sa používajú najmä na krytie kapitálových výdavkov a splátky návratných zdrojov (Adamovič et al., 2020, s. 116; Konečná Veverková, 2020).

5.2 Financovanie z návratných zdrojov

Zákon č. 583/2004 Z. z. v §17 (Slovensko, 2004d) stanovuje pravidlá používania návratných zdrojov financovania. „Obce a vyšší územný celok môžu použiť návratné zdroje financovania len na úhradu kapitálových výdavkov. Na vyrovnanie časového nesúladu medzi príjmami a výdavkami bežného rozpočtu v priebehu rozpočtového roka sa výnimočne môžu použiť tieto zdroje financovania za podmienky, že budú splatené do konca rozpočtového roka z príjmov bežného rozpočtu.“ Rovnako zákon stanovuje ďalšie dve podmienky, kedy môže obec prijať návratný zdroj financovania, a to v prípade, ak celková suma dlhu neprekročí 60 % skutočných bežných príjmov, ktoré dosiahla v priebehu predchádzajúceho rozpočtového obdobia. Druhou podmienkou je, že suma všetkých splátok nesmie prekročiť 25 % skutočných bežných príjmov minulého rozpočtového obdobia.

Splnenie podmienok, ktoré stanovuje zákon o prijatí návratného zdroju financovania musí preveriť pred prijatím finančných prostriedkov hlavný kontrolór obce. Rovnako je úlohou hlavného kontrolóra aj sledovať vývoj dlhu, a to počas celého rozpočtového obdobia. V prípade porušenia podmienok alebo prekročenia hranice dlhu, je povinnosťou hlavného kontrolóra nahlásiť tento stav Ministerstvu financií Slovenskej republiky (Slovensko, 2004d).

Provazníková (2015, s. 94) vymedzuje tri návratné zdroje financovania:

- „úvery,
- emisie komunálnych obligácií alebo akcií,
- návratné pôžičky a finančné výpomoci od iných subjektov.“

Najčastejším spôsobom financovania investičných projektov sú práve pôžičky od komerčných bánk, ktoré poskytujú úvery priamo samospráve. Obec musí v tomto prípade zohľadniť najmä dobu splácania úveru, splátky a úrokovú sadzbu. V prípade financovania investičných projektov by mala obec čerpať strednodobý a dlhodobý úver. Naopak, ak potrebuje obec len finančné prostriedky na preklopenie určitého časového úseku, mala by požiadať o krátkodobý bankový úver (Provazníková, 2015, s. 94).

Malý a Cibáková (2012, s. 33) zdôrazňujú benefity, ktoré plynú bankám z poskytovania finančných prostriedkov územnej samospráve. Výhodu vidia v súvislosti s rozvojom regiónu, ktorý prispieva k lepšej kvalite života a tým aj získaním ďalších klientov banky. Taktiež sú pre banky subjekty územnej samosprávy prestížnymi klientmi, vďaka ktorým dáva banka najavo svoj záujem o regionálny rozvoj.

5.3 Financovanie z národných zdrojov

Finančné prostriedky môže obec nadobudnúť aj z národných zdrojov, ktoré má štát k dispozícii. Štát poskytuje obciam dotácie, ktoré sú v prípade splnenia stanovených podmienok nenávratné. Dotácie musia byť použité na predom stanovený účel. Dotácie ako nenávratný finančný zdroj sú poskytované z finančných prostriedkov jednotlivých ministerstiev prostredníctvom ich fondov.

5.3.1 Environmentálny fond

Environmentálny fond je v pôsobnosti Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky a je upravovaný Zákonom č. 587/2004 Z. z. o Environmentálnom fonde. Hlavným

cieľom environmentálneho fondu je poskytovanie finančných prostriedkov na starostlivosť o životné prostredie, a to na celoštátnej, regionálnej ale aj miestnej úrovni. Finančné prostriedky z fondu sú poskytované podľa §4 zákona (Slovensko, 2004e) na podporu environmentálnej politiky Slovenskej republiky, podporu zlepšenia stavu životného prostredia, podporu environmentálnej výchovy, zvyšovanie energetickej účinnosti budov a podobne. Environmentálny fond poskytuje okrem nenávratných finančných prostriedkov, ktoré sú vo forme dotácií aj úvery.

Žiadateľ predkladá žiadosť o dotáciu so všetkými špecifikovanými náležitosťami, a to do 31.10. daného kalendárneho roka. Po predložení a kontrole, sú žiadosti analyzované, na základe čoho rozhodne fond o pridelení dotácie. V prípade, že žiadosť neobsahuje všetky stanovené náležitosti, žiadateľ je vyzvaný k ich doplneniu v predom stanovenej lehote. Environmentálny fond dohliada na realizáciu a dodržiavanie predpisov projektov, na ktoré uvoľnil finančné prostriedky (Environmentálny fond, 2022b; Slovensko, 2004e, §4g).

O finančné prostriedky z Environmentálneho fondu sa žiadateľ uchádza v rámci konkrétnych výziev, ktoré sú vyhlasované v súvislosti s jednotlivými oblasťami, ktorými sú:

- Oblasť A – Ochrana ovzdušia,
- Oblasť B – Ochrana a využívanie vôd,
- Oblasť C – Rozvoj odpadového a obehového hospodárstva,
- Oblasť D – Ochrana prírody, biodiverzity a krajiny,
- Oblasť E – Environmentálna výchova, vzdelávanie a osвета,
- Oblasť F – Prieskum, výskum a vývoj zameraný na zisťovanie a zlepšenie stavu životného prostredia,
- Oblasť L – Zvyšovanie energetickej účinnosti existujúcich verejných budov vrátane zatepl'ovania (Environmentálny fond, 2022a)

5.4 Financovanie zo zdrojov Európskej únie

Množstvo projektov a programov, ktoré sú realizované verejnou správou sú podporované finančnými prostriedkami z Európskej únie. Európska únia poskytuje finančné prostriedky v súlade s presne stanovenými pravidlami, následnou kontrolou a vyžaduje transparentný a zodpovedný prístup k poskytnutým finančným prostriedkom. Finančné prostriedky Európskej únie sú poskytované podľa typu riadenia priamo, nepriamo a prostredníctvom

zdieľaného riadenia. Najväčší podiel na jednotlivých typoch riadenia financovania má zdieľané riadenie, ktoré predstavuje približne 70 %. Následne je to priame riadenie, ktoré je vo výške 20 % a nepriame riadenie, ktoré predstavuje podiel financovania približne 10 % z celkového rozpočtu Európskej únie (Európska komisia, 2022b).

5.4.1 Priame poskytnutie finančných prostriedkov

Priame poskytnutie finančných prostriedkov z Európskej únie je priamo riadené útvarmi Európskej komisie. Útvary Európskej komisie sú zodpovedné za „otvorenie výziev a predkladanie návrhov, hodnotenie predložených návrhov, podpísanie dohôd o poskytnutí grantu, monitorovanie realizácie projektu, hodnotenie výsledkov a vykonanie platieb.“ Priame financovanie je vo veľkej časti financované grantmi a je zamerané na projekty, ktoré súvisia s politikou Európskej únie, ako napríklad Program pre konkurencieschopnosť malých a stredných podnikov (Európska komisia, 2022b).

5.4.2 Nepriame poskytnutie finančných prostriedkov

Nepriame poskytnutie finančných prostriedkov z Európskej únie je riadené vnútroštátnymi a regionálnymi orgánmi. Finančné prostriedky, ktoré sú poskytnuté sa nazývajú subvencie. Riadenie a postup podávania žiadostí je realizovaný prostredníctvom implementujúcich partnerov. Medzi **implementujúcich partnerov** patria:

- medzinárodné organizácie, ako napríklad Organizácia spojených národov, Svetová banka, Rada Európy, Medzinárodný výbor Červeného kríža,
- špecializované subjekty Únie, ktorými sú Európska investičná banka a Európsky investičný fond,
- decentralizované agentúry, ktorých cieľom je pomocou technických a odborných úloh podporovať spoluprácu medzi Európskou úniou a jednotlivými vládami. Patrí sem napríklad Európska environmentálna agentúra, Európska agentúra pre lieky a Európsky inštitút pre rodovú rovnosť,
- verejno-súkromné partnerstvá, ktorými je napríklad Spoločný podnik pre palivové články a vodík, Iniciatíva za inovačnú medicínu,
- a vnútroštátne orgány, ktoré sú menované členskými štátmi a vykonávajú konkrétne programy, ako napríklad národné agentúry programu Erasmus+ (Európska komisia, 2022b; Európska komisia 2022d).

5.4.3 Zdieľané riadenie

Financovanie pomocou zdieľaného prístupu je riadené Európskou komisiou spolu s vnútroštátnymi orgánmi. Za výberové konanie, zadávanie a monitorovanie projektov sú zodpovedné príslušné správne orgány členských štátov. Finančné prostriedky sú poskytované pomocou Európskych štrukturálnych a investičných fondov. Európske štrukturálne a investičné fondy sa zameriavajú najmä na oblasti, ktorými sú „výskum a inovácie, digitálne technológie, podpora nízkouhlíkového hospodárstva, udržateľné riadenie prírodných zdrojov a malé podniky.“ Medzi najvýznamnejšie a najstabilnejšie Európske štrukturálne a investičné fondy patria:

- Európsky fond regionálneho rozvoja,
- Kohézny fond,
- Európsky sociálny fond (Európska komisia, 2022a; Európska komisia, 2022b).

Európsky fond regionálneho rozvoja

Európska únia poskytuje finančné prostriedky na programy Európskeho fondu regionálneho rozvoja prostredníctvom orgánov členských štátov, ktoré majú plnú zodpovednosť za výber a riadenie projektov. Hlavnou úlohou Európskeho fondu regionálneho rozvoja je „posilniť hospodársku, sociálnu a územnú súdržnosť v Európskej únii nápravou nerovnováhy medzi jej regiónmi.“ Hlavné body, na ktoré je fond v súčasnosti zameraný sú konkurencieschopnosť malých a stredných podnikov, zvýšenie mobility, podpora ekologickejších a nízko uhlíkových investícií, podpora zamestnanosti, vzdelávania, kultúry a zdravotnej starostlivosti (European Commission, 2022b).

Kohézny fond

Cieľom kohézneho fondu je posilnenie hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti krajín, ktorých hrubý národný dôchodok je nižší ako 90 % priemeru štátov Európskej únie. Medzi tieto krajiny patrí napríklad Slovenská republika, Česko, Chorvátsko, Maďarsko, Poľsko a Slovinsko. Podporované sú oblasti životného prostredia a dopravnej infraštruktúry. Projekty sú vyberané a riadené orgánmi členských štátov. V prípade Slovenskej republiky je to Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, ktoré riadi a súčasne spolupracuje so subjektmi Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky a Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky (European Commission, 2022a; Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, 2022).

Európsky sociálny fond

Európsky sociálny fond sa zameriava na financovanie sociálnej oblasti a zvyšovanie kvality životnej úrovne obyvateľstva. Slovenská republika je v čerpaní financií z Európskeho sociálneho fondu na 12. mieste zo všetkých štátov Európskej únie. V roku 2021 boli finančné prostriedky použité najmä na udržanie a vytváranie pracovných miest, ktoré boli ohrozené vzhľadom k aktuálnej epidemiologickej situácii. Taktiež sa financie využívajú pri začleňovaní rómskych komunit, znevýhodnených obyvateľov do spoločnosti a ako podpora osobných asistentov potrebných v školstve (Koreň, 2021b).

5.5 Politika súdržnosti 2021-2027

Cieľom politiky súdržnosti Európskej únie je napravenie rovnováhy medzi krajinami a regiónmi, a to najmä posilnením v hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti. Regionálna politika, ktorá sa nazýva aj Kohézna politika spočíva na dvoch pilieroch, ktorými sú solidarita a súdržnosť. Prostredníctvom solidarity pomáha Európska únia občanom a regiónom, ktorých situácia je horšia ako priemerná situácia ostatných krajín Európskej únie. Na základe znižovania rozdielov sa vytvára výhoda pre všetky členské štáty, čo môžeme nazvať súdržnosťou (Stejskal a Kovárník, 2009, s. 35-36).

Financovanie projektov regionálnej politiky vychádza z nasledujúcich **princípov**:

- princíp koncentrácie – cieľom je dosiahnutie najvyššieho úžitku, a to smerovaním financovania do oblastí, ktoré to najviac potrebujú a na ciele, ktoré boli predom stanovené,
- princíp partnerstva, ktorý sa uplatňuje na vertikálnej a horizontálnej úrovni, a to na základe spolupráce medzi orgánmi, ktoré majú na starosti prerozdelenie financií,
- princíp programovania spočíva vo viacročných programoch, ktoré sú spracované jednotlivými členskými štátmi Európskej únie,
- princíp doplnkovosti – finančné prostriedky z fondov Európskej únie tvoria len doplnkový zdroj financovania k investíciám, ktoré vykladajú jednotlivé štáty,
- princíp monitorovania a vyhodnocovania spočíva v hodnotení dopadov projektu pred realizáciou, priebežnej kontroly realizácie a následne zhodnotenie skutočného výsledku projektu,
- princíp solidarity je založený na tom, že menej vyspelé štáty sú financované vyspelejšími ekonomikami,

- princíp subsidiarity, ktorého cieľom je rozhodovanie a realizácia projektov na čo najnižšej úrovni (Schwarcz, Takáč a Kováčik, 2019, s. 49-50; Stejskal a Kovárník, 2009, s. 40-41).

Politika súdržnosti sa delí na programové obdobia, ktoré majú vymedzené hlavné ciele a rozpočty. Hlavné ciele, ktoré pretrvávajú viacero programových období sú Investovanie do rastu a zamestnanosti a Európska územná spolupráca. Aktuálne programové obdobie tvoria roky 2021–2027. Medzi **priority**, ktoré sú zdôraznené v **Politike súdržnosti 2021–2027** patria:

1. Inteligentnejšia Európa, ktorej cieľom je podpora malého a stredného podnikania, rozšírenie výskumných a inovačných kapacít, zvyšovanie digitálnych a podnikateľských zručností a podobne.
2. Ekologickejšia, nízkouhlíková Európa, konkrétne podpora kvality ovzdušia, kvality vôd a zníženie emisií skleníkových plynov.
3. Prepojenejšia Európa, cieľ, ktorý sa zameriava na vybudovanie diaľnic a rýchlostných ciest, modernizáciu železničnej a vodnej dopravy.
4. Sociálnejšia Európa, ktorej hlavným cieľom je jednoduchší prístup na trh práce a poskytovanie záruk pre mladých ľudí,
5. Európa bližšie k občanom, ktorá sa zameriava na bezpečné prostredie jednotlivých území, zlepšenie riadenia, služieb a dostupnosti kultúrneho dedičstva, podpora pohybových aktivít a voľného času prostredníctvom infraštruktúry a podobne (European Commission, 2022d; Miklánek, 2020).

Na Programové obdobie 2021–2027 bola z rozpočtu Európskej únie vyčlenená suma vo výške 392 miliárd EUR. Najväčšia časť finančných prostriedkov z rozpočtu bude použitá na financovanie projektov, prostredníctvom príslušných fondov Európskej únie. Fond na spravodlivú transformáciu je novým fondom Kohéznej politiky, ktorý je zameraný na zelenšiu ekonomiku, a to najmä u regiónov, ktoré sú závislé na fosílnych palivách. Programom zameraným na spoluprácu je Interreg Europe, ktorého hlavným cieľom je znižovanie rozdielov medzi regiónmi Európskej únie, a to hlavne v oblasti rozvoja, rastu a kvality života. Zvyšné finančné prostriedky z rozpočtu sú použité na technickú pomoc a nástroje, ktoré slúžia k podpore jednotlivých programov (Európska komisia, 2022e; Koreň, 2021a). Pre lepší prehľad je rozdelenie finančných prostriedkov uvedené v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka 4 Financie z Európskej únie na Programové obdobie 2021-2027 (v mld. EUR)

Kategória	Suma
Investície do pracovných miest a rastu <ul style="list-style-type: none"> • Európsky fond regionálneho rozvoja • Európsky sociálny fond plus • Kohézny fond • Fond na spravodlivú transformáciu 	369,00
Interreg: Európska územná spolupráca	20,50
Nástroje EÚ a technická pomoc v správe Európskej komisie	2,50

Zdroj: Vlastné spracovanie (Európska komisia, 2022e)

Aby mohli jednotlivé štáty Európskej únie čerpať finančné prostriedky, musia mať vypracovaný strategický dokument, ktorý sa nazýva **Partnerská dohoda**. V dokumente sú stanovené hlavné ciele, investičné priority a výsledky, ktoré krajina očakáva z prijatých investícií. Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2021–2027 je zostavená Ministerstvom financií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky. Partnerská dohoda je zostavená podľa určených investičných priorít Slovenskej republiky, ktoré boli vymedzené a hodnotené odborníkmi zo štátnej správy, územnej samosprávy, záujmových združení a podobne. Partnerská dohoda sa realizuje na základe jednotlivých programov. Na roky 2021–2027 bol navrhnutý len jeden operačný program, ktorého názov je Operačný program Slovensko (Koreň, 2021a, Miklánek, 2020).

Na základe strategických dokumentov, ktorými sú Partnerská dohoda a Operačný program Slovensko, poskytne Európska únia Slovenskej republike z rozpočtu Politiky súdržnosti v rokoch 2021–2027 sumu 12,8 miliárd EUR. Najväčšia časť finančných prostriedkov bude poskytnutá z Fondu regionálneho rozvoja, a to vo výške 7,3 miliárd EUR. Následne z Kohézneho fondu, z ktorého budú poskytnuté finančné prostriedky použité najmä na dobudovanie dopravnej infraštruktúry. Z Európskeho sociálneho fondu bude Slovenská republika čerpať finančné prostriedky v takmer rovnakej výške ako minulé Programové obdobie, a to v sume 2,1 miliárd EUR. Zvyšné finančné prostriedky sú čerpané z Fondu na spravodlivú transformáciu a na územnú spoluprácu (Koreň, 2021a)

V programovom období rokov 2014–2020 boli Európskou úniou poskytnuté finančné prostriedky pre Slovenskú republiku v celkovej výške 16,9 miliárd EUR prostredníctvom trinástich operačných programov. Operačné programy s najvyšším rozpočtom boli v rokoch 2014–2020 Operačné programy s cieľom Investovania do rastu a zamestnanosti, ktoré získali finančné prostriedky vo výške približne 13,7 miliárd EUR. Medzi tieto operačné programy patrili napríklad Operačný program Integrovaná štruktúra, Operačný program

Výskum a inovácie a Operačný program Ľudské zdroje. Približne 1,5 miliárd EUR získal Operačný program Rozvoja vidieka, ktorý bol riadený Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky (Partnerská dohoda, 2022).

V prípade žiadosti o finančné prostriedky, ktoré sú poskytnuté Európskou úniou na konkrétny projekt, je potrebné dodržiavať základné kroky, ktorými sú zostavenie projektového zámeru, výber programu, podanie žiadosti o podporu a jej následné posúdenie, realizácia projektu v súlade s projektovým zámerom, žiadosť o platbu, ktorá môže byť poskytnutá vo forme preplatenia realizovaných výdavkov, poskytnutím finančných prostriedkov vopred alebo kombináciou. V súčasnom programovom období je z programov eurofondov preplácaných na území Slovenskej republiky 85 % z celkovej sumy. Zvyšná suma je platená štátom alebo príjmom dotácie. Tento podiel je však individuálny v závislosti na konkrétnej výzve. V rozvinutých oblastiach, vrátane Bratislavy, je preplácanie len vo výške 40% z celkovej sumy. Ďalšími krokmi po realizácii projektu je vyhodnotenie projektu spolu s vyúčtovaním, následná kontrola, publicita projektu a zabezpečenie udržateľnosti projektu (Koreň, 2021a; Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2022).

II. PRAKTICKÁ ČASŤ

6 OBEC LAZY POD MAKYTOU

6.1 Základné informácie o obci

Názov obce:	Lazy pod Makytou
Kraj:	Trenčiansky kraj
Identifikačné číslo:	00317446
Právna forma:	právnická osoba

Obec Lazy pod Makytou je samostatným územným samosprávnym a správnym celkom Slovenskej republiky združujúcim občanov, ktorí majú na jej území trvalý pobyt. Územný celok obce tvoria dve katastrálne územia, a to Lazy pod Makytou a Dubková. Súčasťou obce je množstvo sídelných jednotiek a osád, ako napríklad Čertov, Lamže, Javorové, Matúše, Lieskovec a Hlboké.

Obrázok 2 Zástava a erb obce Lazy pod Makytou
(archív obce Lazy pod Makytou, 2022)

Obec Lazy pod Makytou sa rozprestiera v západnej časti pohoria Javorníkov. Dĺžka obce je 14 kilometrov a tiahne sa od obce Lúky až po hranice s Českou republikou. Celková rozloha obce predstavuje 4 970 hektárov. Obec leží po celej dĺžke v doline rieky Biela voda, ktorá je obkolesená vrchovitým a zalesneným povrchom. Zatiaľ čo najnižší bod obce je 573 metrov nad morom, najvyšší sa nachádza vo výške 923 metrov. Vďaka svojej polohe je obec obľúbeným rekreačným strediskom so širokou možnosťou zimných a letných aktivít.

6.2 História obce

Prvá písomná zmienka o obci siaha do roku 1598, kedy obec patrila pod panstvo Lednického hradu. Osídľovanie obce bolo spojené s jej vrchovitým charakterom, kam obyvatelia v stredoveku utekali do bezpečia hôr pred Turkami a častými vojnami. Názov obce je odvodený od slova „Laznica“, čo znamená liezť na strminu. Nakoľko bola obec z veľkej

části zalesnená, obyvatelia nemali kde pásť svoj dobytok, preto si prenajímali od okolitých obcí pastviny. Občania obce Lazy pod Makytou v roku 1818 žiadali spolu s okolitými obcami pánov Lednice, aby im pomohli vybudovať fabriku na výrobu bavlny. Výrobe sa chceli venovať najmä počas neúrodných období, avšak ich vízie neboli zrealizované (Mišún, 2014, s. 9-12).

Obec Lazy pod Makytou bola zasiahnutá prvou a aj druhou svetovou vojnou. Počas prvej svetovej vojny bolo do vojny povolaných približne 500 mužov, z ktorých sa vrátilo približne 350. Po vzniku ČSR v období hospodárskej krízy, sa z Lazov odsťahovalo množstvo občanov na české veľkostatky. Druhá svetová vojna zasiahla obec výraznejšie, a to najmä dátum 29.októbra 1944, kedy prepadli nemecké vojská časť obce Mladoňov, kde boli prechodne ubytovaní Partizáni. Počas tejto tragédie zahynuli aj občania obce, ktorí majú v obci postavený pomník a pamätník (Mišún, 2014, s. 14-20).

Obec sa začala opätovne budovať po skončení druhej svetovej vojny. Začalo sa s privedením elektrickej siete, budovaním štátnych ciest, miestnych komunikácií, postavila sa materská a základná škola, nákupné stredisko spolu s reštauráciou. Rovnako bol vybudovaný obecný úrad, pošta, kultúrny dom, kino, dom služieb, farma pre chov oviec a mladého hovädzieho dobytká (Mišún, 2014, s. 26-28).

6.3 Orgány obce

Základnými orgánmi obce sú starosta obce a obecné zastupiteľstvo. Starosta obce spolu s členmi obecného zastupiteľstva sa volia v rámci komunálnych volieb na štvorročné volebné obdobie. Posledné komunálne voľby boli v roku 2018 a volebná účasť v obci predstavovala 60,70 %.

Obec Lazy pod Makytou má sedem poslancov, ktorý sú zodpovední za základné otázky spojené s chodom obce a vykonávanie právomocí v súlade so zákonom. Poslanci obecného zastupiteľstva rozhodujú napríklad o hospodárení obce, schvaľovaní rozpočtu, určujú organizáciu obecného úradu, udeľujú čestné občianstvo obce. Zastupiteľstvo obce ďalej volí aj funkciu hlavného kontrolóra obce, ktorý je volený na šesť rokov. Obecné zastupiteľstvo môže rovnako zriadiť aj obecnú radu a komisie ako svoje stále alebo dočasné poradné, iniciatívne a kontrolné orgány. V súčasnej dobe nie je zriadená obecná rada a ani komisie.

Štatutárnym orgánom v majetkoprávných a pracovnoprávných vzťahoch zamestnancov obce je starosta obce, ktorý je volený v priamych voľbách.

Obecný úrad obce Lazy pod Makytou má 4 oddelenia. Vnútorne oddelenie, ktoré je zamerané na archív, štatistiku, matriku, výber miestnych daní a poplatkov. Ekonomické oddelenie, ktoré zahŕňa účtovanie, fakturáciu, personalistiku, rozpočty, verejné obstarávanie a projekty. Hospodárske oddelenie, ktoré sa zaoberá správou a údržbou obecného majetku, správou obecných budov, kultúrou, verejným osvetlením a podobne. Posledným oddelením je kancelária starostu obce. Na obecnom úrade pracujú štyri administratívne pracovníčky a jeden pracovník údržby.

Obec Lazy pod Makytou založila a zriaďuje jednu rozpočtovú organizáciu, a to Základnú školu s Materskou školou Lazy pod Makytou. Základnou činnosťou rozpočtovej organizácie je základné školstvo a výchovno-vzdelávacia činnosť.

Obec Lazy pod Makytou je súčasťou miestnej akčnej skupiny (MAS) Naše Považie, ktorá vznikla v roku 2007, tvorí ju 48 samospráv, 98 partnerov a úspešne realizovala 112 projektov.

6.4 Obyvateľstvo obce

Zatiaľ čo v období prvej písomnej zmienky mala obec len 10 domov, o dvesto rokov tento počet narástol a na území obce bolo postavených už 261 domov. Rast osídlenia obce postupne rástol vďaka zlepšeniu občianskej vybavenosti a služieb. V súčasnosti má obec približne 1 100 domov (Mišún, 2014, s. 9).

V nasledujúcej tabuľke je uvedený vývoj počtu obyvateľov s trvalým pobytom v obci Lazy pod Makytou za obdobie v rokoch 2013 až 2020.

Tabuľka 5 Počet obyvateľov obce Lazy pod Makytou v rokoch 2013-2020

Rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Muži	634	610	610	605	592	585	586	579
Ženy	646	640	634	625	621	625	622	617
Počet obyvateľov	1 280	1 250	1 244	1 230	1 213	1 210	1 208	1 196

Zdroj: Vlastné spracovanie

Aj napriek tomu, že ženy tvoria väčší podiel na celkovom počte obyvateľov, nie je tento podiel výrazný a obyvateľstvo sa skladá z približne rovnakého počtu žien a mužov. Počet obyvateľov postupne v jednotlivých rokoch klesal. Je to spôsobené najmä tým, že populácia obce starne a mladé rodiny sa sťahujú do obcí, ktoré sú vo väčšej blízkosti miest. V roku 2020 sa však v obci začali stavať dva nové bytové domy, ktorých cieľom je prilákanie

mladých rodín a zvýšenie počtu obyvateľov. Najväčší podiel vo vekovej štruktúre obyvateľstva k 31.12.2020 tvorili u mužov a aj u žien obyvatelia vo vekovej skupine 60 – 64 rokov. Druhý najväčší podiel tvorila veková skupina obyvateľov vo veku od 45 do 49 rokov. V úvahu treba brať fakt, že obec Lazy pod Makytou je rekreačnou oblasťou, v ktorej vlastní mnoho obyvateľov nehnuteľnosť bez toho, aby mali v obci trvalý pobyt.

6.5 Ekonomická štruktúra a vývoj nezamestnanosti

Hlavnou silou ekonomického rozvoja obce sú podnikateľské subjekty, ktoré v obci pôsobia. Okrem ponuky pracovných príležitostí pre obyvateľstvo a zvyšovania ich dôchodkov zabezpečujú rozvoj obce prostredníctvom miestnych daní. Zatiaľ čo v roku 2015 bolo v obci registrovaných len 21 právnických osôb, tento počet narástol a v roku 2020 ich bolo 33. Medzi najvýznamnejších zamestnávateľov patria spoločnosti ako VS-mont, s. r. o., Drevo-Liška PLUS, s. r. o. a STRECHY RJA, s. r. o. V obci pôsobí aj množstvo živnostníkov, ktorý sa zameriavajú najmä na oblasť prenájmu rekreačných zariadení, pohostinstva a taktiež autoservisu. Pracovné miesta ponúkajú aj rekreačné a ubytovacie zariadenia, ako napríklad Hotel František, Wellnes & Spa Hotel Čertov a Hotel Javorník.

Okrem spoločností, ktoré pôsobia v obci, dochádza množstvo obyvateľov do najbližšieho okresného mesta Púchov, ktoré je vzdialené 14 kilometrov. Práve tu sídli spoločnosť Continental Matador Rubber, s. r. o., kde pracuje množstvo obyvateľov z obce. Aj vďaka tomuto zamestnávateľovi sú hodnoty miery nezamestnanosti v Púchovskej doline nižšie ako priemerné hodnoty na území Slovenskej republiky. Taktiež vďaka strategickej polohe obce, ktorá sa nachádza pri hraniciach s Českou republikou, dochádza množstvo obyvateľov za prácou do prihraničných obcí, ako napríklad Valašské Klobouky, Horní Lideč a Lidečko.

V Tabuľke 6 je uvedený počet uchádzačov o zamestnanie v rokoch 2013–2020.

Tabuľka 6 Počet uchádzačov o zamestnanie v obci Lazy pod Makytou v rokoch 2013-2020

Rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Počet uchádzačov	91	71	61	49	28	29	23	47

Zdroj: Vlastné spracovanie

Počet v jednotlivých rokoch predstavuje aktívne obyvateľstvo, ktoré si hľadá prácu a je pripravené okamžite nastúpiť do zamestnania. Zatiaľ čo počet uchádzačov v jednotlivých rokoch postupne klesal, v roku 2020 vzrástol oproti roku 2019 o dvojnásobok, čo bolo spôsobené najmä pandemiou, kedy množstvo obyvateľov prišlo o prácu.

7 ANALÝZA HOSPODÁRENIA OBCE

Hospodárenie obce Lazy pod Makytou je analyzované v troch častiach. Prvá je analyzovaná štruktúra aktív, pasív, nákladov a výnosov obce. V nadväznosti na to, sú vypočítané a interpretované vybrané ukazovatele finančnej analýzy, ktoré priblížia hospodárenie obce. V poslednej časti bude analyzovaný rozpočet obce z hľadiska príjmov a výdavkov, na základe čoho bude možné usúdiť ako obec pracuje s finančnými prostriedkami.

7.1 Štruktúra aktív a pasív

Jednotlivé položky rozvahy obce sú sledované v období od roku 2016 do roku 2020. Dlhšie časové obdobie bolo zvolené zámerne s cieľom zníženia vplyvu pandémie COVID-19 na hospodárenie obce. Údaje sú čerpané z výkazov materskej účtovnej jednotky dostupných na webových stránkach Ministerstva financií Slovenskej republiky.

7.1.1 Aktíva obce

V Tabuľke 7 sú uvedené celkové aktíva obce a ich členenie v rokoch 2016–2020.

Tabuľka 7 Aktíva obce Lazy pod Makytou v rokoch 2016–2020 (v EUR)

	2016	2017	2018	2019	2020
Spolu majetok	2 159 919	2 250 349	2 618 953	2 736 252	2 985 538
Neobežný majetok	1 828 695	1 892 042	2 057 425	2 096 603	2 283 194
DNM	544	0	0	0	0
DHM	1 623 583	1 687 474	1 852 857	1 892 035	2 078 626
DFM	204 568	204 568	204 568	204 568	204 568
Obežný majetok	327 476	355 826	558 005	637 481	699 549
Zásoby	882	812	1 069	2 229	1 207
Zúčtovanie medzi subjektmi verejnej správy	25 851	46 610	83 930	90 791	91 323
Dlhodobé pohľadávky	0	0	0	0	0
Krátkodobé pohľadávky	33 481	38 255	83 631	54 372	45 515
Finančné účty	267 262	270 149	389 375	490 089	561 504
Časové rozlíšenie aktív	3 748	2 481	3 523	2 168	2 795

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe účtovných výkazov obce

Celkové aktíva obce Lazy pod Makytou majú rastúci charakter. Zatiaľ čo v roku 2016 bola ich hodnota 2 159 919,00 EUR, v roku 2020 bola hodnota celkových aktív o 825 619,00 EUR vyššia, a to 2 985 538,00 EUR. Najväčšiu časť celkových aktív tvorí

v sledovanom období neobežný majetok, ktorý sa skladá z dlhodobého nehmotného, hmotného a finančného majetku. Zvyšnú časť tvorí obežný majetok a časové rozlíšenie aktív.

Vyjadrenie percentuálneho podielu jednotlivých položiek na celkových aktívach, je zobrazené prostredníctvom vertikálnej analýzy v rokoch 2016–2020.

Tabuľka 8 Vertikálna analýza aktív obce v rokoch 2016–2020

	2016	2017	2018	2019	2020
Spolu majetok	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %
Neobežný majetok	84,66 %	84,08 %	78,56 %	76,62 %	76,48 %
DNM	0,03 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
DHM	75,17 %	74,99 %	70,75 %	69,15 %	69,62 %
DFM	9,47 %	9,09 %	7,81 %	7,48 %	6,85 %
Obežný majetok	15,16 %	15,81 %	21,31 %	23,30 %	23,43 %
Zásoby	0,04 %	0,04 %	0,04 %	0,08 %	0,04 %
Zúčtovanie medzi subjektmi verejnej správy	1,20 %	2,07 %	3,20 %	3,32 %	3,06 %
Dlhodobé pohľadávky	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Krátkodobé pohľadávky	1,55 %	1,70 %	3,19 %	1,99 %	1,52 %
Finančné účty	12,37 %	12,00 %	14,87 %	17,91 %	18,81 %
Časové rozlíšenie aktív	0,17 %	0,11 %	0,13 %	0,08 %	0,09 %

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe účtovných výkazov obce

Z Tabuľky 8 je vidieť, že najväčší podiel na celkovom majetku obce tvorí neobežný majetok. Zatiaľ čo v roku 2016 to bolo 84,66 %, v roku 2020 je to 76,48 %. Dlhodobý nehmotný majetok evidovala obec jedine v roku 2016. Táto položka sa skladala zo softvéru, ktorého hodnotu obec v roku 2017 doodpisovala. Položka rozvahy – dlhodobý finančný majetok, zahŕňa akcie Považskej vodárenskej spoločnosti. Zatiaľ čo podiel neobežného majetku v sledovanom období klesal, podiel obežného majetku naopak rástol. Zatiaľ čo v roku 2016 tvoril obežný majetok len 15,16 % z celkového majetku obce, v roku 2020 bol tento podiel vo výške 23,43 %. Najväčšiu časť obežného majetku tvoria finančné účty, ktorých hodnota bola v roku 2020 oproti roku 2016 o 294 242,00 EUR vyššia. Najvyšší zostatok je na bankových účtoch, následne v pokladni a taktiež aj v ceninách, ktorých zostatok bol k 31.12.2020 v sume 320,35 EUR. Položka zúčtovania medzi subjektmi verejnej správy sa skladá zo zúčtovania odvodov príjmov rozpočtových organizácií do rozpočtu zriaďovateľa a zo zúčtovania transferov rozpočtu obce a vyššieho územného celku. Zatiaľ čo odvod príjmov rozpočtovej organizácie tvoril v roku 2020 len 0,19 % na celkových aktívach obce,

podiel transferov rozpočtu obce a vyššieho územného celku bol 2,87 %. Podiel časového rozlíšenia je v sledovanom období veľmi nízky a skladá sa z poistenia majetku a osôb, členských príspevkov, poplatkov za telefón a podobne.

Rast a pokles jednotlivých položiek aktív obce v medziročných porovnaníach je znázornený pomocou horizontálnej analýzy v Tabuľke 9.

Tabuľka 9 Horizontálna analýza aktív obce v rokoch 2016–2020

	17-16	18-17	19-18	20-19
Spolu majetok	4,19 %	16,38 %	4,48 %	9,11 %
Neobežný majetok	3,46 %	8,74 %	1,90 %	8,90 %
DNM	-100,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
DHM	3,94 %	9,80 %	2,11 %	9,86 %
DFM	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Obežný majetok	8,66 %	56,82 %	14,24 %	9,74 %
Zásoby	-7,94 %	31,65 %	108,51 %	-45,85 %
Zúčtovanie medzi subjektmi verejnej správy	80,30 %	80,07 %	8,17 %	0,59 %
Dlhodobé pohľadávky	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Krátkodobé pohľadávky	14,26 %	118,61 %	-34,99 %	-16,29 %
Finančné účty	1,08 %	44,13 %	25,87 %	14,57 %
Časové rozlíšenie aktív	-33,80 %	42,00 %	-38,46 %	28,92 %

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe účtovných výkazov obce

Najvyšší rast celkového majetku bol zaznamenaný v medziročnom porovnaní rokov 2017 a 2018, a to o 16,38 %. Naopak najnižší v rokoch 2016 a 2017 v hodnote 4,19 %. Medziročné porovnanie rokov 2019 a 2020 je pre obec významné, a to najmä z toho dôvodu, že dlhodobý hmotný majetok vzrástol o takmer 10 %. Tento rast je spôsobený najmä tým, že obec zrekonštruovala obecný úrad, požiarnu zbrojnicu a technicky zhodnotila viaceré úseky miestnych komunikácií. Najväčší medziročný nárast obežného majetku bol v rokoch 2017–2018, a to o 56,82 %. Tento nárast je vidieť aj v položke krátkodobých pohľadávok, ktoré vzrástli o 118,61 %. Najväčší podiel krátkodobých pohľadávok je v položkách - daň za psa, daň z nehnuteľností a poplatky za komunálny odpad. Obec v sledovanom období neeviduje dlhodobé pohľadávky. Rast na položkách finančných účtov je zaznamenaný vo všetkých medziročných porovnaníach, čo je pre obec priaznivé z hľadiska ďalšieho rozvoja. Výrazný nárast bol zaznamenaný v položke zúčtovanie medzi subjektmi verejnej správy v rokoch 2016–2018. Obec tu vykazovala najmä zostatky poskytnutého a nezaúčtovaného kapitálového transferu rozpočtovej organizácií vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti.

7.1.2 Pasíva obce

Pasíva obce Lazy pod Makytou sa skladajú z vlastného imania, záväzkov a časového rozlíšenia pasív. Vlastné imanie sa skladá z výsledku hospodárenia bežného účtovného obdobia a výsledku hospodárenia minulých rokov. Zatiaľ čo vlastné imanie obce malo v roku 2016 hodnotu 841 561,00 EUR, v roku 2020 bola hodnota vlastného imania 1 335 564,00 EUR. Najvyššia hodnota záväzkov bola v roku 2018, a to 136 817,00 EUR. Naopak najnižšia v roku 2017, a to 23 485,00 EUR. Najväčšiu časť celkových pasív tvorí položka časového rozlíšenie pasív, ktorá zahŕňa výnosy budúcich období.

Tabuľka 10 Pasíva obce Lazy pod Makytou v rokoch 2016–2020 (v EUR)

	2016	2017	2018	2019	2020
Spolu vlastné imanie a záväzky	2 159 919	2 250 349	2 618 953	2 736 252	2 985 538
Vlastné imanie	841 561	950 337	1 096 292	1 197 984	1 335 564
VH	841 561	950 337	1 096 292	1 197 984	1 335 564
VH min. rokov	730 726	838 507	947 361	1 096 292	1 197 454
VH za ÚO	110 835	111 830	148 931	101 692	138 110
Záväzky	30 024	23 485	136 817	64 375	98 182
Rezervy	840	1680	840	840	840
Zúčtovanie medzi subjektmi verejnej správy	1404	176	39 046	33 560	41 180
Dlhodobé záväzky	1158	1558	1 914	2 031	2 406
Krátkodobé záväzky	26 622	20 071	95 017	27 944	31 464
Bankové úvery a výpomoci	0	0	0	0	22 292
Časové rozlíšenie pasív	1 288 334	1 276 527	1 385 844	1 473 893	1 551 792

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe účtovných výkazov obce

Prostredníctvom vertikálnej analýzy sa potvrdilo, že najväčší podiel na celkových pasívach tvorí v celom sledovanom období časové rozlíšenie, ktoré malo v roku 2016 podiel skoro 60 %. V roku 2020 sa tento podiel znížil, a to na hodnotu 51,98 %. Najvyššiu hodnotu tvoria výnosy budúcich období na obstaranie dlhodobého hmotného majetku z cudzích zdrojov a zostatková cena dlhodobého majetku obstaraného z cudzích zdrojov. Podiel výsledku hospodárenia je v rokoch 2016–2017 na približne rovnakej úrovni. Obec Lazy pod Makytou vytvára každoročne krátkodobú rezervu na zostavenie, overenie a zverejnenie účtovnej závierky a výročnej správy v sume 840,00 EUR. V roku 2017 bola táto rezerva vytvorená v sume 1 680,00 EUR z dôvodu, že audit za rok 2016 bol ukončený spolu s auditom až

v roku 2018 a v roku 2017 stále prebiehal. Krátkodobé záväzky tvoria v prieme 1 % na celkových pasívach. V roku 2018 bol tento podiel vyšší, a to 3,63 %. Najväčší podiel tvorili krátkodobé záväzky voči dodávateľom, zamestnancom, poisťovniam a ostatné záväzky. Dodávateľská faktúra, ktorá výrazne zdvihla hodnotu krátkodobých záväzkov v roku 2018 bola vystavená na rekonštrukciu obecného úradu, a to v sume 44 618,29 EUR. U ostatných záväzkov je to každoročne vyúčtovanie tepla do Základnej a materskej školy, ktoré je splatné prvý mesiac nasledujúceho roka. Dlhodobé záväzky obce tvoria záväzky zo sociálneho fondu. V rokoch 2016 až 2019 obec Lazy pod Makytou neprijala žiadny bankový úver ani finančnú výpomoc. Podiel bankových úverov a výpomoci eviduje obec až v roku 2020, a to vo výške 22 292,00 EUR. Jednalo sa o návratnú finančnú výpomoc od Ministerstva financií SR, ktorá bola poskytnutá na výkon samosprávnych funkcií z dôvodu kompenzácie výpadku dane z príjmov FO v roku 2020 v dôsledku pandémie ochorenia COVID-19, Finančná výpomoc je obci poskytnutá bezúročne a výška splátok je dohodnutá na sumu 5 573,00 EUR za rok. Splácať sa bude od roku 2024 do roku 2027.

Tabuľka 11 Vertikálna analýza pasív obce v rokoch 2016–2020

	2016	2017	2018	2019	2020
Spolu vlastné imanie a záväzky	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %
Vlastné imanie	38,96 %	42,23 %	41,86 %	43,78 %	44,73 %
VH	38,96 %	42,23 %	41,86 %	43,78 %	44,73 %
VH min. rokov	33,83 %	37,26 %	36,17 %	40,07 %	40,11 %
VH za ÚO	5,13 %	4,97 %	5,69 %	3,72 %	4,63 %
Záväzky	1,39 %	1,04 %	5,22 %	2,35 %	3,29 %
Rezervy	0,04 %	0,07 %	0,03 %	0,03 %	0,03 %
Zúčtovanie medzi subjektmi verejnej správy	0,07 %	0,01 %	1,49 %	1,23 %	1,38 %
Dlhodobé záväzky	0,05 %	0,07 %	0,07 %	0,07 %	0,08 %
Krátkodobé záväzky	1,23 %	0,89 %	3,63 %	1,02 %	1,05 %
Bankové úvery a výpomoci	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,75 %
Časové rozlíšenie pasív	59,65 %	56,73 %	52,92 %	53,87 %	51,98 %

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe účtovných výkazov obce

Medziročné porovnanie jednotlivých položiek pasív je realizované prostredníctvom horizontálnej analýzy, ktorá je uvedená v Tabuľke 12. Najväčší medziročný nárast celkových pasív evidujeme u obce v rokoch 2017–2018. Naopak najnižší v rokoch 2016–2017. Z hľadiska vlastného imania rástol výsledok hospodárenia každý rok okrem medziročného porovnania 2018–2019, kedy výsledok hospodárenia za účtovné obdobie

klesol o 31,72 %. Najväčší medziročný nárast záväzkov bol v rokoch 2017–2018, a to vďaka krátkodobým záväzkom, ktoré vzrástli o 373,40 % a zúčtovaním medzi subjektmi verejnej správy, ktoré vzrástlo o 22 085,23 %. Táto položka rozvahy zahŕňa prijaté transfery, ktoré boli čerpané v nasledujúcich rokoch. Výrazné zmeny vidíme v medziročných porovnaniach krátkodobých záväzkov, ktoré v porovnaní rokov 2017–2018 narástli o 373,40 % a následne poklesli. Časové rozlíšenie obce v posledných rokoch sledovaného obdobia klesá.

Tabuľka 12 Horizontálna analýza pasív obce v rokoch 2016–2020

	17-16	18-17	19-18	20-19
Spolu vlastné imanie a záväzky	4,19 %	16,38 %	4,48 %	9,11 %
Vlastné imanie	12,93 %	15,36 %	9,28 %	11,48 %
VH	12,93 %	15,36 %	9,28 %	11,48 %
VH min. rokov	14,75 %	12,98 %	15,72 %	9,23 %
VH za ÚO	0,90 %	33,18 %	-31,72 %	35,81 %
Záväzky	-21,78 %	482,57 %	-52,95 %	52,52 %
Rezervy	100,00 %	-50,00 %	0,00 %	0,00 %
Zúčtovanie medzi subjektmi verejnej správy	-87,46 %	22 085,23 %	-14,05 %	22,71 %
Dlhodobé záväzky	34,54 %	22,85 %	6,11 %	18,46 %
Krátkodobé záväzky	-24,61 %	373,40 %	-70,59 %	12,60 %
Bankové úvery a výpomoci	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Časové rozlíšenie pasív	-0,92 %	8,56 %	6,35 %	5,29 %

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe účtovných výkazov obce

7.2 Analýza nákladov a výnosov obce

Položky Výkazu ziskov a strát obce sú analyzované v rokoch 2016–2020. Údaje sú čerpané z výkazov obce Lazy pod Makytou.

7.2.1 Náklady obce

Obec Lazy pod Makytou nevykonáva vedľajšiu činnosť, preto náklady, ktoré sú uvedené v Tabuľke 13 sú len náklady z hlavnej činnosti obce. Náklady obce počas rokov 2016–2019 rástli. Najväčší nárast nákladov bol v medziročnom porovnaní v rokoch 2018–2019, kedy hodnota nákladov stúpila o 272 222,00 EUR. Zatiaľ čo v roku 2016 bola hodnota nákladov 409 040,00 EUR, v roku 2019 sa ich hodnota vyšplhala až na sumu 780 895,00 EUR. Pokles bol zaznamenaný v roku 2020, kedy náklady klesli o 221 803,00 EUR na hodnotu

559 092,00 EUR. Pokles nákladov bol ovplyvnený čiastočne aj následkom pandémie COVID-19, a to najmä z dôvodu opatrnosti hospodárenia obce.

Tabuľka 13 Náklady obce Lazy pod Makytou v rokoch 2016–2020 (v EUR)

	2016	2017	2018	2019	2020
Spotrebované nákupy	50 625	42 324	30 967	48 320	47 346
Služby	67 168	76 254	88 230	121 841	91 955
Osobné náklady	96 665	100 624	135 222	130 614	160 928
Dane a poplatky	451	418	1 723	4 004	8 062
Ostatné náklady na PČ	5 339	4 884	6 650	19 755	7 742
Odpisy	28 699	29 639	29 008	29 659	40 795
Rezervy a OP z PČ	840	840	840	155 673	14 466
Rezervy a OP z FČ	0	0	0	0	0
Finančné náklady	3 943	4 127	4 138	4 225	2 963
Náklady na transfery	155 310	158 403	211 895	266 804	184 835
Náklady spolu	409 040	417 513	508 673	780 895	559 092

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe účtovných výkazov obce

Prehľad percentuálneho podielu jednotlivých položiek nákladov na celkových nákladoch v sledovanom období je uvedený v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka 14 Vertikálna analýza nákladov obce v rokoch 2016–2020

	2016	2017	2018	2019	2020
Spotrebované nákupy	12,38 %	10,14 %	6,09 %	6,19 %	8,47 %
Služby	16,42 %	18,26 %	17,35 %	15,60 %	16,45 %
Osobné náklady	23,63 %	24,10 %	26,58 %	16,73 %	28,78 %
Dane a poplatky	0,11 %	0,10 %	0,34 %	0,51 %	1,44 %
Ostatné náklady na PČ	1,31 %	1,17 %	1,31 %	2,53 %	1,38 %
Odpisy	7,02 %	7,10 %	5,70 %	3,80 %	7,30 %
Rezervy a OP z PČ	0,21 %	0,20 %	0,17 %	19,94 %	2,59 %
Rezervy a OP z FČ	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Finančné náklady	0,96 %	0,99 %	0,81 %	0,54 %	0,53 %
Náklady na transfery	37,97 %	37,94 %	41,66 %	34,17 %	33,06 %
Náklady spolu	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe účtovných výkazov obce

Najväčší podiel na celkových nákladoch obce tvoria náklady na spotrebované nákupy, služby, osobné náklady a náklady na transfery. Podiel nákladov na spotrebované nákupy

obce je v sledovanom období približne na rovnakej úrovni. Do tejto položky Výkazu ziskov a strát sa zarátavajú pohonné hmoty, kancelárske potreby, materiál na cesty, materiál na verejné osvetlenie, materiál na kultúrne akcie a iné položky materiálu. Rovnako sem patrí aj spotreba energie, ktorú obec delí na elektrickú energiu a na peletky, ktoré sa využívajú k vykurovaniu obecného úradu. Náklady na služby predstavovali v roku 2020 hodnotu 91 955, 00 EUR, čo je 16,45 % z celkových nákladov. Tieto náklady sa skladajú z opráv, cestovného, nákladov na reprezentáciu a ostatných nákladov. Najvýznamnejšiu položku nákladov na ostatné služby tvoria každý rok náklady na vývoz odpadu, ktoré boli v roku 2020 v hodnote 42 825,13 EUR. Taktiež tu obec každý rok účtuje o nákladoch za čistenie zákop, prevádzku vodovodu, poštovné, služby stavebného úradu a v roku 2020 tu boli zahrnuté aj náklady na šitie rúšok. Zvýšený podiel ostatných nákladov na prevádzkovú činnosť v roku 2019 je spôsobený tým, že sem obec zahrnula odpis zmarených investícií vo výške 12 849,25 EUR, ktorý zahŕňal nevyužité a zastaralé dokumentácie na miestne komunikácie a verejné osvetlenie. Rovnako je viditeľný aj výrazne vysoký podiel v roku 2019 v položke Rezervy a opravné položky z prevádzkovej činnosti, kedy obec vytvorila opravnú položku na obecný vodovod, ktorý sa predčasne používa a opotrebuje od roku 2013. Opravná položka bola vytvorená z vlastných a cudzích zdrojov vo výške 151 810,58 EUR. Náklady na transfery tvoria v sledovanom období najväčší podiel na celkových nákladoch obce. Táto položka nákladov zahŕňa:

- náklady na transfery z rozpočtu obce do rozpočtových a príspevkových organizácií zriadených obcou – bežný transfer do rozpočtových organizácií – podielové dane, vlastné príjmy školy,
- náklady na transfery z rozpočtu obce ostatným subjektom verejnej správy – bežný transfer Združeniu obcí Púchovskej doliny,
- náklady na transfery z rozpočtu obce subjektom mimo verejnej správy – bežný transfer pre futbalový klub a cirkev.

Horizontálna analýza nákladov obce v rokoch 2016–2020 len potvrdzuje, že náklady do roku 2019 rástli a následne v medziročnom porovnaní rokov 2019 a 2020 poklesli, a to o 28,40 %. Pokles v položke nákladov za služby v medziročnom porovnaní rokov 2019–2020 o 24,53 % bol spôsobený najmä tým, že v roku 2019 obec Lazy pod Makytou vynaložila vysoké náklady na údržbu šatní športového areálu obce, a taktiež využila služby externého

projektového manažmentu. Výrazný medziročný nárast v položke dane a poplatky v rokoch 2017–2018 bol spôsobený najmä poplatkami za uloženie odpadu. Pokles finančných nákladov obce bol spôsobený nižšími nákladmi na poistenie majetku a osôb. Medziročný pokles bol zaznamenaný aj u nákladov na transfery v rokoch 2019–2020 o 30,72 %, a to na podielové dane do Základnej školy, preposlanie vlastných príjmov Základnej školy a preposlanie prostriedkov na potraviny do Základnej školy.

Tabuľka 15 Horizontálna analýza nákladov v rokoch 2016–2020

	17-16	18-17	19-18	20-19
Spotrebované nákupy	-16,40 %	-26,83 %	56,04 %	-2,02 %
Služby	13,53 %	15,71 %	38,09 %	-24,53 %
Osobné náklady	4,10 %	34,38 %	-3,41 %	23,21 %
Dane a poplatky	-7,32 %	312,20 %	132,39 %	101,35 %
Ostatné náklady na PČ	-8,52 %	36,16 %	197,07 %	-60,81 %
Odpisy	3,28 %	-2,13 %	2,24 %	37,55 %
Rezervy a OP z PČ	0,00 %	0,00 %	18 432,50 %	-90,71 %
Rezervy a OP z FČ	0,00%	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Finančné náklady	4,67 %	0,27 %	2,10 %	-29,87 %
Náklady na transfery	1,99 %	33,77 %	25,91 %	-30,72 %
Náklady spolu	2,07 %	21,83 %	53,52 %	-28,40 %

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe účtovných výkazov obce

7.2.2 Výnosy obce

Obec Lazy pod Makytou eviduje výnosy len z hlavnej činnosti, nakoľko nevykonáva žiadnu vedľajšiu činnosť. Výnosy obce v rokoch 2016 až 2019 rástli. Zatiaľ čo v roku 2016 bola hodnota výnosov 519 882,00 EUR, v roku 2019 boli výnosy obce vo výške 882 587,00 EUR. Výnosy v roku 2020 poklesli o 185 385,00 EUR. Tento pokles bol spôsobený najmä poklesom výnosov z transferov a rozpočtových príjmov. Zníženie bolo spôsobené nižšími zinkasovanými vlastnými príjmami z rozpočtovej organizácie, ale najmä nižšiu sumou zúčtovaného kapitálového transferu z cudzích zdrojov pri tvorbe opravnej položky na obecný vodovod vo výške odpisov. Obec prijala a zúčtovala vyššiu hodnotu bežných transferov zo štátneho rozpočtu alebo od iných subjektov verejnej správy oproti roku 2019, ale naproti tomu prijala výrazne nižšiu hodnotu kapitálových transferov zo štátneho rozpočtu alebo od iných subjektov verejnej správy ako v roku 2019. Finančné výnosy zaznamenala obec jedine v rokoch 2016 a 2017. Mimoriadne výnosy v sume 10 720,00 EUR v roku 2018

vznikli ako poistné plnenie pri náhrade škôd. Prehľad výnosov obce je uvedený v Tabuľke 16.

Tabuľka 16 Analýza výnosov obce Lazy pod Makytou v rokoch 2016–2020 (v EUR)

	2016	2017	2018	2019	2020
Tržby za vlastné výkony a tovar	10 050	6 300	16 304	16 663	15 505
Zmena stavu vnútroorganizačných zásob	0	0	0	0	0
Aktivácia	0	0	0	0	4 454
Daňové a colné výnosy a výnosy z poplatkov	446 779	471 855	502 266	559 168	554 396
Ostatné výnosy z PČ	9 810	5 992	9 442	6 456	10 055
Zúčtovanie rezerv a OP z PČ	840	0	10 667	13 689	993
Zúčtovanie rezerv a OP z FČ	0	0	0	0	0
Finančné výnosy	33	23	0	0	0
Mimoriadne výnosy	0	0	10 720	0	0
Výnosy z transferov a rozpočtových príjmov	52 370	45 173	108 205	286 611	111 799
Výnosy spolu	519 882	529 343	657 604	882 587	697 202

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe účtovných výkazov obce

Detailnejší pohľad na podiel jednotlivých položiek výnosov na celkových výnosoch je znázornený pomocou vertikálnej analýzy v Tabuľke 17. Tržby za vlastné výkony tvoria v prieme len 2,32 % z celkových výnosov obce. Táto položka výnosov obsahuje len tržby za vyhlasovanie oznamov miestnym rozhlasom, vodné a separovaný odpad. Položku rekonštrukcie vykazuje obec len v roku 2020, kedy aktivovala do dlhodobého hmotného majetku požiaru zbrojnicu po rekonštrukcií. Daňové a colné výnosy a výnosy z poplatkov tvoria najväčší podiel na celkových výnosoch. V roku 2017 bol tento podiel najvyšší, a to vo výške 89,14 %. Naopak najnižší bol v roku 2019, a to 63,36 %. Napríklad v roku 2020 boli daňové výnosy vo výške 498 937,05 EUR a tvorili ich najmä podielové dane, daň z nehnuteľností, daň za psa a daň za ubytovanie. Zvyšnú sumu, 55 459,26 EUR tvorili výnosy z poplatkov, a to poplatok za komunálny odpad, správne poplatky a poplatok za smetné nádoby. Ostatné výnosy z prevádzkovej činnosti tvoria najväčší podiel v roku 2016, konkrétne 1,89 %. Patria sem najmä výnosy za prenájom pozemkov, kultúrneho domu, domu smútku, budov a hrobových miest. Výnosy z transferov a rozpočtových príjmov tvoria druhý najväčší podiel na celkových výnosoch obce Lazy pod Makytou. Najväčší podiel mali v roku

2019, a to 32,47% a najnižší v roku 2017 – 8,53 %. Výnosy z transferov sa skladajú z nasledujúcich položiek:

- výnosy samosprávy z bežných transferov zo štátneho rozpočtu, boli v roku v roku 2020 vo výške 31 440,00 EUR, a skladali sa najmä z transferu na sčítanie domov, na matriku a na COVID testovanie,
- výnosy samosprávy z kapitálových transferov zo štátneho rozpočtu, ktoré boli v roku 2020 vo výške 22 274,52 EUR obsahovali zúčtovanie kapitálového transferu zo štátneho rozpočtu (odpisy), zúčtovanie kapitálového transferu Environmentálny fond (odpisy) a zúčtovanie kapitálového transferu zo štátneho rozpočtu (opravná položka),
- výnosy samosprávy z bežných transferov mimo verejnej správy, prostredníctvom ktorých obec zúčtovala grant od Nadácie SPP, spoločnosti Henkel a Nadácie Allianz,
- výnosy samosprávy z kapitálových transferov mimo verejnej správy,
- výnosy samosprávy z odvodu rozpočtových príjmov, ktoré tvorili v roku 2020 hodnotu 51 999,71 EUR.

Tabuľka 17 Vertikálna analýza výnosov obce v rokoch 2016–2020

	2016	2017	2018	2019	2020
Tržby za vlastné výkony a tovar	1,93 %	1,19 %	2,48 %	1,89 %	2,22 %
Zmena stavu vnútroorganizačných zásob	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Aktivácia	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,64 %
Daňové a colné výnosy a výnosy z poplatkov	85,94 %	89,14 %	76,38 %	63,36 %	79,52 %
Ostatné výnosy z PČ	1,89 %	1,13 %	1,44 %	0,73 %	1,44 %
Zúčtovanie rezerv a OP z PČ	0,16 %	0,00 %	1,62 %	1,55 %	0,14 %
Zúčtovanie rezerv a OP z FČ	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Finančné výnosy	0,01 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Mimoriadne výnosy	0,00 %	0,00 %	1,63 %	0,00 %	0,00 %
Výnosy z transferov a rozpočtových príjmov	10,07 %	8,53 %	16,45 %	32,47 %	16,04 %
Výnosy spolu	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe účtovných výkazov obce

Celkové výnosy obce zaznamenali najväčší medziročný nárast v rokoch 2018–2019. Naopak v medziročnom porovnaní v rokoch 2019–2020 poklesli o 21 %. Najväčší nárast u tržieb za vlastné výkony a tovar je v medziročnom porovnaní v rokoch 2017 a 2018, a to najmä vďaka zvýšením výnosov za vodné. Zatiaľ čo daňové a colné výnosy a výnosy z poplatkov medziročne rástli, v rokoch 2019–2020 zaznamenali pokles. Tento pokles bol spôsobený znížením podielových daní a znížením dane za ubytovanie. V roku 2019 tvorili výnosy dane za ubytovanie 12 261,60 EUR, ktoré v dôsledku pandémie poklesli v roku 2020 o 71,50 % na hodnotu 4 876,80 EUR. Prognózy na zníženie podielových daní boli veľmi nepriaznivé, a to až do výšky 5%, preto sa obec rozhodla kompenzovať tento výpadok prijatím bezúročnej návratnej finančnej výpomoci od Ministerstva financií Slovenskej republiky. Položka Ostatné výnosy z prevádzkovej činnosti v roku 2020 narástli v porovnaní s rokom 2019 o 55,75 % a to predajom pozemkov a dopravného prostriedku, ktorý bol vo vlastníctve obce. Pokles Zúčtovania rezerv a opravných položiek z prevádzkovej činnosti v medziročnom porovnaní 2019–2020 o 92,75 % vznikol najmä z dôvodu, že obec v roku 2020 neúčtovala zrušenie opravných položiek z účtov Obstarania dlhodobého hmotného majetku pri odpise zmarených investícií, ktoré boli účtované v roku 2019.

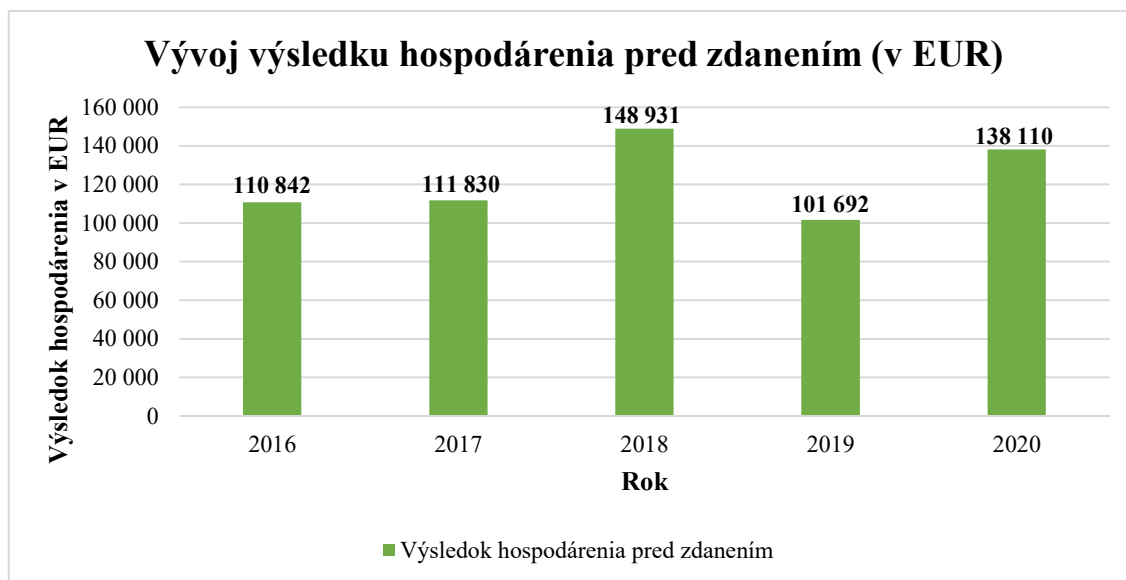
Tabuľka 18 Horizontálna analýza výnosov obce v rokoch 2016–2020

	17-16	18-17	19-18	20-19
Tržby za vlastné výkony a tovar	-37,31 %	158,79 %	2,20 %	-6,95 %
Zmena stavu vnútroorganizačných zásob	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Aktivácia	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Daňové a colné výnosy a výnosy z poplatkov	5,61 %	6,44 %	11,33 %	-0,85 %
Ostatné výnosy z prevádzkovej činnosti	-38,92 %	57,58 %	-31,62 %	55,75 %
Zúčtovanie rezerv a OP z PČ	-100,00 %	0,00 %	28,33 %	-92,75 %
Zúčtovanie rezerv a OP z FČ	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Finančné výnosy	-30,30 %	-100,00 %	0,00 %	0,00 %
Mimoriadne výnosy	0,00 %	0,00 %	-100,00 %	0,00 %
Výnosy z transferov a rozpočtových príjmov	-13,74 %	139,53 %	164,88 %	-60,99 %
Výnosy spolu	1,82 %	24,23 %	34,21 %	-21,00 %

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe účtovných výkazov obce

7.3 Analýza výsledku hospodárenia

Vývoj výsledku hospodárenia pred zdanením je znázornený v nasledujúcom grafe, z ktorého vyplýva, že najvyšší výsledok hospodárenia mala obec v roku 2018, a to vo výške 148 931,00 EUR, a naopak najnižší v roku 2019, a to vo výške 101 692,00 EUR.

Obrázok 3 Vývoj výsledku hospodárenia pred zdanením obce Lazy pod Makytou (v EUR)

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe účtovných výkazov obce

Výsledok hospodárenia sa počas sledovaného obdobia vyvíjal priaznivo. Rastúci trend dosahoval od roku 2016 do roku 2019, kedy obec zaznamenala mierny pokles, ktorý bol spôsobený tvorbou opravnej položky na obecný vodovod. V roku 2020 kladný výsledok hospodárenia opäť narástol, a to aj napriek pandémie. Splatnú daň z príjmov vykazuje obec jedine v roku 2016 a jej hodnota je 6,00 EUR.

7.4 Analýza vybraných ukazovateľov

V nasledujúcej kapitole bude zhodnotený hospodárenie obce na základe finančnej analýzy pomerových ukazovateľov. Údaje sú čerpané zo súvahy a výkazu zisku a strát obce. Finančná analýza vybraných ukazovateľov je realizovaná v období od roku 2016 do roku 2020. Hospodárenie obce z minulosti využíva obec ako nástroj pre budúce riadenia a hospodárenie.

7.4.1 Ukazovatele zadlženosti

Na základe ukazovateľov zadlženosti vieme posúdiť kapitálovú štruktúru a finančnú stabilitu obce. Vybrané ukazovatele zadlženosti obce sú uvedené v Tabuľke 19.

Tabuľka 19 Ukazovatele zadlženosti obce Lazy pod Makytou v rokoch 2016–2020

	2016	2017	2018	2019	2020
Celková zadlženosť	1,39 %	1,04 %	5,22 %	2,35 %	3,29 %
Cudzie zdroje na 1 obyvateľa	24,41	19,36	113,07	53,29	82,09
Miera zadlženosti	0,04	0,02	0,12	0,05	0,07
Finančná samostatnosť	28,03	40,47	8,01	18,61	13,60

Zdroj: Vlastné spracovanie

Celková zadlženosť obce je v sledovanom období veľmi nízka. Najvyššia hodnota 5,22 % bola v roku 2018. Ukazovateľ nám hovorí o pomere cudzích zdrojov k celkovým aktívam. Hodnota, pri ktorej sa jedná o negatívny vývoj hospodárenia je 60 %. Pomocou ukazovateľa Cudzie zdroje na jedného obyvateľa vieme brať v úvahu okrem cudzích zdrojov aj zaľudnenosť obce. Na jedného obyvateľa obce Lazy pod Makytou pripadá v roku 2020 82,09 EUR cudzích zdrojov. Táto hodnota bola najvyššia v roku 2018, kedy boli najvyššie aj cudzie zdroje obce. Ukazovateľ miery zadlženosti dáva do pomeru cudzí kapitál s vlastným kapitálom obce. Hodnota v sledovanom období nepresiahla hodnotu 1 čo znamená, že obec má viac vlastných zdrojov. Finančná samostatnosť obce je vypočítaná pomerom vlastného kapitálu k cudzím zdrojom. Najvyššia finančná samostatnosť obce bola v roku 2017, kedy krylo cudzí kapitál až 40,47 jednotiek vlastného kapitálu. Naopak najnižšia v roku 2018, kedy bola táto hodnota 8,01, to znamená, že k úhrade jednej jednotky cudzieho kapitálu mala obec k dispozícii 8,01 jednotiek vlastného kapitálu.

Podľa analýzy finančného zdravia obce od mimovládnej neziskovej organizácie INEKO bol celkový dlh obce v rokoch 2016–2019 na hodnote 0 %, čo potvrdzujú aj položky rozvahy obce. V roku 2020 bola táto hodnota 2 %, nakoľko čerpala obec návratnú finančnú výpomoc od Ministerstva financií Slovenskej republiky. Priemer obcí Slovenskej republiky v ukazovateli Celkového dlhu je v roku 2020 13,1 %, čo svedčí o veľmi nízkej zadlženosti obce Lazy pod Makytou. Rovnako dosahuje obec Lazy pod Makytou aj najlepšie hodnotenie v ukazovateli Dlhovej služby, ktorý informuje o tom, aké vysoké výdavky má obec v súvislosti s obsluhou dlhu. Nakoľko obec nehradila splátky z bankových úverov a ani peňažných výpomocí, dosahuje hodnota dlhovej služby nulu (INEKO, 2020).

7.4.2 Ukazovatele likvidity

Likvidita vyjadruje schopnosť obce premeniť položky obežných aktív na peniaze a hradiť svoje krátkodobé záväzky. Rozlišujeme tri ukazovatele likvidity, a to bežnú, pohotovú a okamžitú, ktorých výpočet je uvedený v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka 20 Ukazovatele likvidity obce Lazy pod Makytou v rokoch 2016–2020

	2016	2017	2018	2019	2020
Ukazovateľ bežnej likvidity	12,30	17,73	5,87	22,81	22,23
Ukazovateľ pohotovej likvidity	11,30	15,37	4,98	19,48	19,29
Ukazovateľ okamžitej likvidity	10,04	13,46	4,10	17,54	17,85

Zdroj: Vlastné spracovanie

Hodnota ukazovateľov bežnej likvidity obce Lazy pod Makytou je nad priemernými hodnotami, ktoré sú približne v rozmedzí 1,5–2,5. Najvyššie hodnoty bežnej likvidity boli v rokoch 2019 a 2020, a to viac ako 22. Ku kritickej hranici, ktorá je 1,5 mala obec najbližšie v roku 2018. Pohotová likvidita obce vyjadruje podiel krátkodobých pohľadávok spolu s peňažnými prostriedkami obce ku krátkodobým záväzkom. Rovnako ako pri bežnej likvidite sú hodnoty nad priemerom o čom svedčí, že obce je schopná hradiť svoje krátkodobé záväzky. Na druhej strane je však otázka či je pre obec efektívne udržiavať takto vysokú likviditu. Hotovostná likvidita dosahuje najvyššie hodnoty v rokoch 2019 a 2020. V celom sledovanom období je hodnota finančných účtov vyššia ako hodnota krátkodobých záväzkov. Obec Lazy pod Makytou mala naplánované efektívnejšie využívanie finančných prostriedkov, avšak kvôli pandémie COVID-19 musela viacero projektov a akcií, ktoré sa v obci uskutočňujú zrušiť alebo preložiť. Na základe toho sú hodnoty likvidity v rokoch 2019 a 2020 nadpriemerne vysoké.

7.4.3 Ukazovatele aktivity

Ukazovatele aktivity obce Lazy pod Makytou v rokoch 2016–2020 sú uvedené v Tabuľke 21. Obrat kapitálu je v priebehu sledovaného obdobia približne rovnaký. Najvyššia hodnota je v roku 2019, a to 0,32 čo znamená, že v roku 2019 sa v celkových výnosoch obrátila časť vo výške 0,32 z celkových zdrojov. Doba obratu pohľadávok a záväzkov je vyjadrená v dňoch s použitím Nemeckej metódy, ktorá predpokladá 360 dní v roku. V roku 2018 boli pohľadávky v priemere inkasované za 91 dní a naopak, v roku 2019 dostala obec svoje pohľadávky inkasované za 49 dní. Obec hradí obec svoje záväzky v sledovanom období v priemere za 75 dní. Jedinú vyššiu hodnotu evidujeme v roku 2018. Táto hodnota bola vysoká

následkom zvýšenia záväzkov, a to evidenciou faktúry za rekonštrukciu obecného úradu. Ukazovateľ pomeru doby obratu pohľadávok a záväzkov vyjadruje, že v rokoch 2016, 2017 a 2020 bola obec v pozícii veriteľa, kedy hradila svoje záväzky skôr ako jej boli hradené pohľadávky. Naopak v rokoch 2018 a 2019 inkasovala obec svoje pohľadávky skôr ako hradila záväzky.

Tabuľka 21 Ukazovatele aktivity obce Lazy pod Makytou v rokoch 2016–2020

	2016	2017	2018	2019	2020
Obrat kapitálu	0,24	0,24	0,25	0,32	0,23
Doba obratu pohľadávok	83,71	80,34	90,46	48,28	79,32
Doba obratu záväzkov	79,28	61,17	207,01	85,00	73,74
Pomer doby obratu pohľadávok a záväzkov	1,06	1,31	0,44	0,57	1,08

Zdroj: Vlastné spracovanie

7.4.4 Ukazovateľ autarkie

Ukazovateľ autarkie vyjadruje pomer výnosov z hlavnej činnosti k nákladom z hlavnej činnosti. Na základe neho vieme určiť či je obec schopná pokryť svoje náklady výnosmi, ktoré dosiahne. Aby sa výsledok považoval za pozitívny, mal by byť 100 %.

Tabuľka 22 Ukazovateľ autarkie obce Lazy pod Makytou v rokoch 2016–2020

	2016	2017	2018	2019	2020
Ukazovateľ autarkie	127,10 %	126,78 %	129,28 %	113,02 %	124,70 %

Zdroj: Vlastné spracovanie

Hodnoty ukazovateľa autarkie sú v obci Lazy pod Makytou nad odporúčanou hodnotou 100 %. To znamená, že obec je schopná hradiť svoje náklady výnosmi, ktoré dosahuje. Najvyššia hodnota bola v roku 2018, a to 129,28 %. Naopak najnižšia v roku 2019, a to 113,02 %, kedy dosiahla obec najvyššie náklady v sledovanom období.

7.5 Analýza rozpočtu obce

Nástrojom, ktorým obec Lazy pod Makytou riadi svoje finančné hospodárenie je rozpočet. Prostredníctvom rozpočtu sleduje obec svoje plánované príjmy a výdavky, ktoré následne porovnáva so skutočným plnením príjmov a čerpaním výdavkov. Rozpočet obce je každoročne schvaľovaný zastupiteľstvom obce. V nasledujúcej kapitole je detailnejšie spracovaný rozpočet obce za rok 2020, ktorý je následne porovnaný s rozpočtom za rok

2019. Informácie o rozpočtoch sú čerpané zo Záverečných účtov obce Lazy pod Makytou, ktoré boli zostavené k 31.12. 2019 a k 31.12.2020.

Rok 2020

V roku 2020 bol rozpočet obce naplánovaný ako prebytkový. Celkové príjmy predstavovali čiastku 1 635 505,59 EUR a výdavky boli rozpočtované v sume 1 601 646,59 EUR. Prebytok hospodárenia obce bol rozpočtovaný na sumu 33 859,00 EUR. Po skutočnom plnení príjmov a čerpaní výdavkov bol prebytok rozpočtu obce k 31.12.2020 v hodnote 213 826,71 EUR.

Tabuľka 23 Rozpočet obce Lazy pod Makytou k 31.12.2020 (v EUR)

	Rozpočet	Skutočnosť	% plnenia
Príjmy celkom	1 635 505,59	1 273 615,47	77,87 %
Bežné príjmy	1 016 167,43	1 027 391,89	101,10 %
Kapitálové príjmy	17 255,00	3 480,00	20,17 %
Finančné príjmové operácie	497 342,66	153 179,30	30,80 %
Príjmy RO s právnou subjektivitou	104 740,50	89 564,28	85,51 %
Výdavky celkom	1 601 646,59	1 059 788,76	66,17 %
Bežné výdavky	448 037,00	361 336,75	80,65 %
Kapitálové výdavky	487 680,00	130 250,75	26,71 %
Finančné výdavkové operácie	0,00	0,00	0,00 %
Výdavky RO s právnou subjektivitou	665 929,59	568 201,26	85,32 %
Rozpočtové hospodárenie obce	33 859,00	213 826,71	-

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe Záverečného účtu obce za rok 2020

Najväčšiu časť **príjmov** obce tvorili bežné príjmy, ktoré sa skladajú z daňových príjmov, nedaňových príjmov, prijatých grantov a transferov. Daňové príjmy tvorili 54 % z celkových bežných príjmov. Daňové príjmy obce Lazy pod Makytou sa skladajú z podielových daní. Pri tvorbe rozpočtu obec predpokladala, že podiel týchto daní bude o približne 30 000 EUR nižší ako v skutočnosti, a to kvôli ochoreniu COVID-19. Ďalšiu časť daňových príjmov tvorili daň z nehnuteľnosti, daň za psa a daň za ubytovanie. Oproti roku 2019 bol pokles v dani za ubytovanie o 52 %, a to následkom pozastavenej prevádzky ubytovacích zariadení v obci. Medzi nedaňové príjmy obce patria príjmy z podnikania a z vlastníctva majetku, kde obec naplnila svoj rozpočet na 94,52 %. Tieto príjmy sa skladajú najmä z prenajatých pozemkov, budov, objektov a príjmov za hrobové miesta. Nedaňovými príjmami sú aj poplatky, ako napríklad poplatok za vyhlásenie v miestnom rozhlase, vodné poplatky,

poplatok za evidenciu psa. Najvyšší podiel poplatkov, a to až 60,55 % vo výške 28 554,14 EUR tvorí poplatok za teplo BIOMASA, ktoré spotrebováva Základná škola s Materskou školou Lazy pod Makytou. V oblasti prijatých grantov a transferov rozpočtovala obec na rok 2020 príjmy vo výške 429 333,43 EUR. Skutočné plnenie bolo 96,89 %, a to v sume 415 703,72 EUR. Poskytovatelia vybraných transferov a grantov sú napríklad:

- Nadácia Allianz, Bratislava, ktorej grant vo výške 800,00 EUR bol účelne použitý na dopravné ihrisko v obci,
- Okresný úrad Považská Bystrica – MV SR, ktorého granty boli určené na matričnú činnosť, evidenciu obyvateľov, voľby do Národnej rady SR,
- Štatistický úrad SR – grant vo výške 4 360,00 EUR na sčítanie domov a bytov,
- Okresný úrad Púchov – MV SR – grant vo výške 8 767,08 EUR na testovanie a prevenciu proti ochoreniu COVID-19, ktorý bol v plnej výške vyčerpaný na príslušný účel.

Kapitálové príjmy obce boli rozpočtované na sumu 17 255,00 EUR, avšak skutočne bol príjem kapitálových príjmov obce len vo výške 3 480,00 EUR. Najväčší podiel tvoril príjem z predaja pozemkov, a to vo výške 2 480,00 EUR. Z grantov a transferov kde obec rozpočtovala kapitálové príjmy vo výške 13 775,00 EUR nedošlo k plneniu.

Z rozpočtovaných príjmových finančných operácií obce 497 342,66 EUR bol skutočný príjem k 31.12.2020 v sume 153 179,30 EUR. Obec prijala návratnú finančnú výpomoc z Ministerstva financií SR zo štátnych finančných aktív na výkon samosprávnych funkcií z dôvodu kompenzácie výpadku dane z príjmov fyzických osôb v dôsledku pandémie.

Príjmy rozpočtových organizácií s právnou subjektivitou boli naplnené na 84,50 %. Najväčší podiel tvorili bežné príjmy, ktoré vykázala Základná škola s materskou školou Lazy pod Makytou, a to najmä prijaté dotácie zo štátneho rozpočtu a od ostatných subjektov verejnej správy, príjmy za prenájom priestorov a príspevky na školné. Kapitálové príjmy Základná škola s materskou školou v roku 2020 neevidovala.

Celkové **výdavky** obecného rozpočtu v roku 2020 tvorili bežné výdavky obce, kapitálové výdavky obce, finančné výdavkové operácie obce a výdavky rozpočtových organizácií s právnou subjektivitou. Celkové výdavky boli nižšie ako obec rozpočtovala, a to o 541 857,83 EUR.

Bežné výdavky obce boli rozpočtované na sumu 448 037,00 EUR a naplnené len na 80,65 %. Medzi základné položky bežných výdavkov patria najmä mzdy pracovníkov obecného úradu, starostu, pracovníkov matriky, pozemných komunikácií, a taktiež odmeny za voľby. V spojitosti so mzdami tvorili výdavky aj odvody poistného z miezd zamestnancov. Ďalšou položkou bežných výdavkov sú prevádzkové výdavky, ktoré tvoria cestovné náhrady, energie, materiál, údržba a služby. Medzi bežné výdavky obce patria aj bežné transfery obce, ktoré zahŕňajú členské príspevky, transfery poskytnuté cirkvi, Združeniu obcí Púchovskej doliny, jednotlivcom ale aj futbalovému klubu. Nakoľko futbalový klub nevykonával svoju činnosť v roku 2020 v dôsledku pandémie, poskytnutý transfer mu bol krátený oproti rozpočtovanému o 50 %.

Kapitálové výdavky boli rozpočtované v roku 2020 vo výške 487 680,00 EUR, avšak vyčerpaná bola len suma vo výške 130 250,75 EUR. Najvýznamnejší podiel tvorila rekonštrukcia a modernizácia obecného majetku, ktorá zahŕňala rekonštrukciu obecného úradu, požiarnej zbrojnice a obecných ciest. Rovnako sa čerpali peňažné prostriedky na projektovú dokumentáciu dvoch mostov, z ktorých jeden bol rekonštruovaný v roku 2021 a rekonštrukcia druhého je naplánovaná na rok 2022. Na rok 2020 bol rozpočtovaný aj projekt s názvom „Wifi pre Teba“, ktorého výdavky mali byť vo výške 14 500,00 EUR, avšak jeho realizácia sa neuskutočnila.

Výdavkové finančné operácie obec Lazy pod Makytou nerozpočtovala a ani nečerpala.

Z rozpočtovaných bežných výdavkov Základnej a materskej školy v obci bolo skutočné čerpané 568 201,26 EUR. Čerpanie predstavuje 85,32 % z celkových rozpočtovaných výdavkov, ktoré boli vo výške 665 929,59 EUR. Bežné výdavky boli čerpané okrem chodu školy aj na školský klub detí, školu v prírode a na školskú jedáleň. Kapitálové výdavky neboli rozpočtované a ani čerpané.

Z Tabuľky 23 je vidieť, že skutočné príjmy preyšujú výdavky a konečné hospodárenie obce predstavuje prebytok vo výške 213 826,71 EUR. Z prebytku hospodárenia obec následne vylúčila nevyčerpané prostriedky zo štátneho rozpočtu – účelovo určené na sčítanie domov, stravovacie návyky v Základnej a materskej škole, prostriedky určené na projekt „Pracuj, zmeň svoj život,, z Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny a podobne. Suma vylúčených prostriedkov bola vo výške 22 386,73 EUR. Upravené hospodárenie obce ponížené o vylúčenie prostriedkov z prebytku je spolu v sume **191 439,98 EUR**. Nakoľko obec Lazy

pod Makytou vytvára rezervný fond, povinne odviedla 10 % z prebytku vo výške 19 144,00 EUR na havárie a mimoriadne situácie do rezervného fondu. Obecné zastupiteľstvo rozhodlo, že aj zvyšných 90 % vo výške 172 295,98 EUR sa prideli do rezervného fondu na budúci rozvoj obce.

Rok 2019

Rovnako ako v roku 2020, tak aj v roku 2019 bol rozpočet obce Lazy pod Makytou zostavený ako prebytkový. Jednotlivé položky rozpočtu sú detailnejšie členené v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka 24 Rozpočet obce Lazy pod Makytou k 31.12.2019 (v EUR)

	Rozpočet	Skutočnosť	% plnenia
Príjmy celkom	1 670 950,00	1 445 051,75	86,48 %
Bežné príjmy	965 295,00	1 033 486,54	107,06 %
Kapitálové príjmy	231 764,00	231 762,46	100,00 %
Finančné príjmové operácie	386 591,00	70 724,94	18,29 %
Príjmy RO s právnou subjektivitou	87 300,00	109 077,81	124,95 %
Výdavky celkom	1 665 445,50	1 270 779,13	76,30 %
Bežné výdavky	471 228,00	398 181,19	84,50 %
Kapitálové výdavky	600 555,00	278 935,44	46,45 %
Finančné výdavkové operácie	2 000,00	2 000,00	100,00 %
Výdavky RO s právnou subjektivitou	591 662,50	591 662,50	100,00 %
Rozpočtové hospodárenie obce	5 504,50	174 272,62	-

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe Záverečného účtu obce za rok 2019

Celkové **príjmy** obce boli v skutočnosti o 225 898,25 EUR nižšie ako rozpočtovaná suma celkových príjmov, ktorá bola vo výške 1 670 950,00 EUR. Najväčší podiel celkových príjmov tvorili bežné príjmy, ktoré sa skladajú z nasledujúcich položiek:

1. daňové príjmy – hodnota daňových príjmov bola vo výške 569 020,44 EUR. Najväčší podiel tvoril výnos dane z príjmov, kedy boli zo štátneho rozpočtu poukázané obci prostriedky vo výške 405 801,30 EUR. Ďalšie daňové príjmy boli daň za nehnuteľnosti, daň za psa, daň za ubytovanie a poplatok za komunálny odpad,
2. nedaňové príjmy boli plnené na 112,27 %. Obec prijala nedaňové príjmy najmä z prenajatých pozemkov, budov, priestorov a objektov. Rovnako z administratívnych poplatkov a iných poplatkov, ktorých príjem bol v skutočnosti 84 543,30 EUR. Najväčší podiel tvoria poplatky za teplo BIOMASA, a to

56 100,00 EUR. Zvyšné poplatky sú spojené s bežnými službami, ako napríklad služby v dome smútku, prenájom vlečky, zapožičanie rebríka a vyhlásenie v miestnom rozhlase,

3. v oblasti grantov a transferov bol rozpočet stanovený na sumu 364 980,00 EUR. V skutočnosti bol príjem obce vo výške 364 349,62 EUR. Granty boli poskytnuté od spoločnosti Henkel na výstavbu detského ihriska a od Nadácie SPP Bratislava na vybavenie materského centra. Najväčšia suma dotácií bola poskytnutá najmä od Okresného úradu v Trenčíne na školstvo a životné prostredie. Ďalej od Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Považskej Bystrici na stravovanie detí. Sumu 10 000,00 EUR poskytol aj Úrad vlády SR na obnovu športového areálu futbalového klubu obce.

Z kapitálových príjmov plynula obci suma vo výške 231 762,46 EUR rovnako, ako bolo rozpočtované. Kapitálové príjmy boli určené na Zníženie energetickej náročnosti budovy Základnej školy, kedy bola dotácia poskytnutá Environmentálnym fondom a na zníženie energetickej náročnosti obecného úradu z dotácie Operačného programu kvality životného prostredia v zastúpení Slovenskej inovačnej a energetickej agentúry.

Z rozpočtovaných príjmových finančných operácií obce vo výške 386 591,00 EUR bol skutočný príjem k 31.12.2019 v sume 70 724,94 EUR. Do príjmov boli zaúčtované napríklad nevyčerpané prostriedky zo štátneho rozpočtu z roku 2018 na detské ihrisko, potraviny a taktiež zábezpeka k verejnemu obstarávaniu v sume 2 000,00 EUR.

Príjmy rozpočtových organizácií s právnou subjektivitou naplnili rozpočet na 124,95 %. Celkové plnenie v sume 109 077,81 EUR tvorili príjmy zo Základnej školy s materskou školou Lazy pod Makytou, a to najmä za prenájom priestorov, za stravné a za predaj výrobkov a služieb. Kapitálové príjmy rozpočtových organizácií s právnou subjektivitou neboli rozpočtované a ani v skutočnosti prijaté.

Z rozpočtovaných celkových **výdavkov** 1 665 445,50 EUR bola skutočne čerpaná suma k 31.12.2019 vo výške 1 270 779,13 EUR, čo predstavuje čerpanie vo výške 76,30 %. Najvýznamnejšie položky bežného rozpočtu boli mzdy, poisťné, prevádzkové náklady a bežné členské príspevky, odstupné a transfery pre futbalový klub, združenia a cirkvi.

Rozpočet kapitálových výdavkov bol stanovený sa sumu 600 555,00 EUR. V skutočnosti sa vyčerpalo len vo výške 46,45 %, čo predstavuje sumu 278 935,44 EUR. Najvýznamnejšie

položky tvoria výdavky na rekonštrukciu a modernizáciu obecného majetku, konkrétne suma 55 322,39 EUR na Zníženie energetickej náročnosti budovy obecného úradu a suma 190 445,18 EUR na rekonštrukciu a modernizáciu budovy Základnej školy. Do kapitálových výdavkov je ďalej zahrnutý nákup zabezpečovacieho zariadenia v budove obecného úradu, vypracovanie projektovej dokumentácie na rekonštrukciu Požiarnej zbrojnice a taktiež suma 16 591,68 EUR na výstavbu nového Detského ihriska v obci.

Výdavkové finančné operácie obce predstavovali 100 % čerpanie. Išlo o vrátenú finančnú zábezpeku k verejnemu obstarávaniu.

Bežné výdavky rozpočtových organizácií s právnou subjektivitou boli čerpané na chod Základnej a materskej školy Lazy pod Makytou, a to najmä na 1. a 2. stupeň základnej školy a na potreby školskej jedálne. V roku 2019 čerpala Základná škola s materskou školou aj kapitálové výdavky, a to vo výške 10 296,00 EUR. Rovnaká suma bola aj rozpočtovaná a schválená v rozpočte obce. Za túto sumu bolo nakúpené nové vybavenie do materskej školy.

V súlade so zákonom boli vylúčené nevyčerpané prostriedky zo štátneho rozpočtu, nevyčerpaný grant a dar vo výške 10 692,38 EUR. Upravené hospodárenie obce tvorené prebytkom bežného a kapitálového rozpočtu bolo v roku 2019 v sume **163 580,24 EUR**. Na základe prebytku bola navrhnutá tvorba rezervného fondu za rok 219 v celej sume, t. j. 163 580,24 EUR. Peňažné prostriedky sú plánované na prípadné havárie, mimoriadne situácie ale taktiež na kapitálové výdavky, ktoré prispievajú k rozvoju obce.

V oboch rozpočtovaných obdobiach, t. j. rok 2019 a rok 2020 dosiahla obec prebytkového hospodárenia vo vyššej sume ako mala v schválenom rozpočte. Príjmy obce sú pomerne stabilné a nemenné. Výdavky obce sú prispôsobené tak, aby mala obec rezervu na nepredvídané výdavky, ktoré môžu vzniknúť v mimoriadnych situáciách. Za veľké plus pri hospodárení obce považujem, že sa aj v roku 2020 podarilo obci dosiahnuť prebytkový rozpočet, dokonca vyšší ako v roku 2019, a to aj napriek nepriaznivej ekonomickej situácii, ktorá vládne vo svete v spojitosti s pandemiou.

7.6 Zhodnotenie hospodárenia obce

Analýza hospodárenia obce bola vykonaná v období od roku 2016 do roku 2020 na základe čerpania údajov z výkazov obce – súvahy, výkazu ziskov a strát, poznámok a zo

záverečných účtov obce. Na základe uskutočnenej analýzy neboli zistené žiadne vážne nedostatky v oblasti hospodárenia obce.

Z horizontálnej a vertikálnej majetkovej štruktúry môžeme posúdiť, že hodnota dlhodobého hmotného majetku sa v sledovanom období zvyšovala, čo nasvedčuje o zlepšovaní občianskej vybavenosti v obci. Obec má dostatok vlastných finančných prostriedkov k hospodáreniu, ktoré každoročne rastú a pomáhajú obci napredovať. Z hľadiska finančnej štruktúry obce je dôležité podotknúť, že obec vytvára v sledovanom období kladný výsledok hospodárenia. Obec Lazy pod Makytou v sledovanom období nečerpala žiadny bankový úver s výnimkou roku 2020, kedy poskytlo finančnú výpomoc obci Ministerstvo financií Slovenskej republiky. Náklady a výnosy obce sú len z hlavnej činnosti, nakoľko obec Lazy pod Makytou nevykonáva žiadnu vedľajšiu činnosť. Náklady obce rástli v rokoch 2016 až 2019. V medziročnom porovnaní rokov 2019–2020 však ich hodnota klesla o 28,40 %. Rovnaký vývoj mali aj výnosy obce, ktoré do roku 2019 rástli a následne v medziročnom porovnaní rokov 2019 a 2020 klesli o 21 %. Tento pokles bol spôsobený najmä poklesom položky výnosov z transferov a rozpočtových príjmov. Výsledok hospodárenia obce je po celé sledované obdobie v kladných hodnotách.

Na základe výpočtov vybraných ukazovateľov finančnej analýzy je zrejmé, že hospodárenie obce je efektívne. Obec Lazy pod Makytou nečerpala počas sledovaného obdobia žiadny bankový úver, s výnimkou finančnej výpomoci v roku 2020, vďaka čomu je jej miera zadlženosti pod 1 %. Rovnako aj ukazovateľ celkovej zadlženosti, ktorý svedčí o pozitívnom vývoji hospodárenia obce. Obec Lazy pod Makytou má viac vlastného kapitálu ako cudzieho, takže môžeme predpokladať, že v sledovanom období bola finančne samostatná. Ukazovatele likvidity obce boli taktiež vysoko nad priemernými hodnotami čo svedčí o schopnosti obce hradiť svoje krátkodobé záväzky.

Obec Lazy pod Makytou efektívne hospodári s finančnými prostriedkami a každoročne sa drží plánovaného rozpočtu, ktorý je schválený zastupiteľstvom obce. Najväčšiu časť príjmov obce tvoria bežné príjmy, konkrétne daňové príjmy. Z výdavkov tvoria najväčší podiel bežné výdavky a kapitálové výdavky. Prebytok, ktorý obci vznikol v rokoch 2019 a 2020 previedla obec do rezervného fondu na svoj budúci rozvoj.

Stabilnú finančnú situáciu a kvalitné hospodárenie obce nám potvrdzuje aj inštitút INEKO, ktorý sa zaoberá analýzou a porovnávaním hospodárenia obcí v Slovenskej republike. Finančné obce zdravie sa počíta z nasledovných zložiek: celkový dlh, dlhová služba, bilancia bežného účtu, záväzky po splatnosti k príjmom a záväzky aspoň 60 dní po splatnosti. Obec

Lazy pod Makytou dosiahla skóre v roku 2016 v hodnote 5,4, v roku 2017 a 2018 to bolo 5,6 a v roku 2019 a v roku 2020 hodnotu 5,7 z maximálnej možnej hodnoty 6. Vďaka tomuto hodnoteniu je obec dlhodobo nad priemerom obcí Slovenskej republiky, ktoré bolo v roku 2020 na hodnote 5,15. Obec Lazy pod Makytou dosiahla v roku 2020 maximálne hodnotenie v položkách dlhová služba, záväzky po splatnosti k príjmom a záväzky aspoň 60 dní po splatnosti. V zložke Celkový dlh dosiahla skóre 5,9, nakoľko čerpala finančnú výpomoc od ministerstva financií a v zložke Bilancia bežného účtu dosiahla hodnotu 5. Táto zložka informuje o hospodárení obce z pohľadu bežného účtu, t. j. či dokáže obec pokryť svoje bežné výdavky zo svojich bežných príjmov. Údaje z roku 2020 môžu byť mierne skreslené dôsledkom pandémie, ktorá zasiahla hospodárenie obce a zvýšila výdavky obce (INEKO, 2020).

Obec Lazy pod Makytou patrí medzi najlepšie hospodáriacu samosprávu z obcí v Púchovskej doliny. Toto prvenstvo má najmä vďaka minimálnej zadlženosti. Z celkového hľadiska považujem hospodárenie obce za pozitívne, a to najmä vďaka nízkej zadlženosti, vysokej likvidite a prebytkovému rozpočtu. Na základe analýzy hospodárenia obce môžeme odporučiť nový investičný zámer obce, ktorým je zníženie energetickej náročnosti verejnej budovy.

8 NÁVRH PROJEKTU FINANCOVANIA SO ZAMERANÍM NA ZNÍŽENIE ENERGETICKEJ NÁROČNOSTI

Obec Lazy pod Makytou sa aj napriek svojej malej rozlohe a s tým spojenými finančnými možnosťami snaží neustále zveľaďovať svoj majetok a verejné budovy. Aktuálne je jednou z priorít obce rekonštrukcia materskej školy a školskej jedálne, ktoré sa nachádzajú v jednej budove a ich súčasný stav je nevyhovujúci či už z environmentálneho, ale aj z ekonomického hľadiska.

8.1 Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce

Projekt rekonštrukcie verejnej budovy vychádza z cieľov strategického dokumentu vyššieho územného celku, ktorým je **Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Trenčianskeho samosprávneho kraja na roky 2013–2023**. Programová časť dokumentu je zameraná na nasledujúce oblasti:

1. Konkurencieschopnosť, ktorej cieľom je podpora a rozvoj vedy, výskumu a inovácií,
2. Infraštruktúra, ktorá zahŕňa rekonštrukciu a modernizáciu ciest, železníc a cyklotrás,
3. Ľudské zdroje, ktorých cieľom je podpora celoživotného vzdelania, vytváranie udržateľných pracovných miest v malých a stredných podnikoch a pomoc pri začlenení znevýhodnených a ohrozených osôb,
4. Kvalita verejných služieb, ktorá je zameraná na podporu sociálneho začlenenia, rozvoj školstva a kultúry,
5. Životné prostredie a obnoviteľné zdroje – cieľom je investovanie do sektora odpadového a vodného hospodárstva, podpora výroby a distribúcie energie z obnoviteľných zdrojov a podobne,
6. Rozvoj vidieka, s cieľom podpory vzdelávania v odvetviach poľnohospodárstva, posilnenie životaschopnosti poľnohospodárskych podnikov a podpora znižovania chudoby vo vidieckych oblastiach,
7. Nadnárodná cezhraničná spolupráca, ktorej cieľom je vytvoriť nové a podporiť súčasné cezhraničné partnerstvá, ktoré budú realizovať investičné ale i neinvestičné aktivity (Trenčiansky samosprávny kraj, 2015).

Projekt Zníženia energetickej náročnosti verejnej budovy spadá do programovej skupiny Životného prostredia a obnoviteľných zdrojov, konkrétne do podskupiny: Podpora energetickej efektívnosti, inteligentného riadenia energie a využívanie energie

z obnoviteľných zdrojov vo verejných infraštruktúrach, vrátane verejných budov a v sektore bývania. Cieľom tejto aktivity je zavedenie opatrení, ktoré povedie k zníženiu spotreby energetickej náročnosti verejných budov (Trenčiansky samosprávny kraj, 2015).

Na Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Trenčianskeho samosprávneho kraja na roky 2013–2023 nadväzuje **Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Lazy pod Makytou na roky 2015–2025**. Strategický dokument obce je zameraný na tri oblasti, ktorými sú hospodárska, sociálna a environmentálna oblasť.

Cieľom **hospodárskej** oblasti je podpora podnikateľov, čo vedie k zvýšeniu zamestnanosti v obci. Obec sa chce zamerať najmä na podporu tradičných odvetví a taktiež na rekonštrukciu Domu služieb, ktorý by mohol slúžiť k prenájmu, poprípade na remeselné dielne a verejné služby. Ďalším bodom hospodárskeho rozvoja obce je modernizácia verejných budov. Z plánovaných aktivít sa obci podarilo zrekonštruovať obecný úrad, futbalové ihrisko, hasičskú zbrojnicu a Osvetovú budovu v časti obce Dubková. Medzi ďalšie rekonštrukcie, ktoré by chcela obec v priebehu Programového obdobia realizovať patrí rekonštrukcia kultúrneho domu, domu smútku a cintorína, na ktorom bola realizovaná prvá etapa prác v roku 2021. Rovnako je cieľom obce neustále rekonštruovať a udržiavať miestne komunikácie a chodníky. Nakoľko sa obec nachádza v rekreačnej oblasti, cieľom je aj vytvorenie podmienok pre cestovný ruch, a to najmä prepojením obcí, propagáciou obce, vybudovaním pamätnej izby spojenej s Mladoňovskou tragédiou, ale taktiež rozhl'adňou na hrebeni Javorníkov (Lazy pod Makytou, 2015).

Ďalšia časť rozvoja obce je zameraná na **sociálnu** stránku. Jej hlavnými cieľovými skupinami sú starostlivosť o znevýhodnené skupiny občanov, a to najmä zriadením denného centra pre dôchodcov a zabezpečením opatrovateľských služieb v obci. Rovnako sa obec zameriava na rozvoj školstva. Jedným z cieľov bola rekonštrukcia budovy Základnej školy, ktorá bola realizovaná v rokoch 2019 a 2020. Rekonštrukcia bola plánovaná v bode Podpory aktivít a projektov v oblasti školstva a vzdelávania vrátane zlepšenia materiálo technických podmienok škôl a školských zariadení. V tomto bode programu je zahrnutá aj rekonštrukcia Materskej školy, ktorá bola pôvodne plánovaná v rokoch 2016–2020. K jej naplneniu zatiaľ nedošlo. Cieľom obce je v sociálnom rozvoji aj naďalej podporovať a organizovať pravidelné podujatia a udržiavať spolupráce so spolkami, ktoré v obci pôsobia (Lazy pod Makytou, 2015).

V Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Lazy pod Makytou na roky 2015–2025 myslela obec aj na **environmentálnu** oblasť. Hlavné priority, ktoré si stanovila a aj zrealizovala boli výstavba miestnej kanalizácie v časti obce Dubková, dobudovanie verejného vodovodu, rekonštrukcia miestneho osvetlenia, vybudovanie zberného dvora a vybudovanie protipovodňových opatrení (Lazy pod Makytou, 2015).

Projekt Zníženia energetickej náročnosti verejnej budovy, konkrétne Materskej školy v obci Lazy pod Makytou je v súlade s Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja vyššieho územného celku, ale aj obce. Vyšší územný celok sa zameriava skôr na ochranu životného prostredia. Tento fakt je dôležitý aj pre obec, ktorá sa snaží byť environmentálne uvedomelá, avšak tá vidí výhodu aj v zvyšovaní kvality života občanov a väčšej atraktivity obce.

8.1.1 Projekty realizované v obci

Obec Lazy pod Makytou sa snaží aj napriek svojim obmedzeným finančným prostriedkom poskytovať vyššiu životnú úroveň svojim obyvateľom. Samospráva realizuje množstvo projektov, a to buď z vlastných financií alebo z dotácií od právnických osôb, vyššieho územného celku, štátu a Európskej únie. Projekty sú väčšinou v súlade s jej Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja na roky 2015–2025, ale taktiež sa realizujú aj na základe konkrétnych potrieb občanov. Medzi najvýznamnejšie projekty, ktoré obec v posledných rokoch realizovala patrí rekonštrukcia budovy Základnej školy, rekonštrukcia požiarnej zbrojnice v časti obce Dubková, rekonštrukcia mnohých úsekov verejných komunikácií, rekonštrukcia verejného osvetlenia, dopravné ihrisko v školskom areály, rekonštrukcia dvoch mostov, ktoré boli v havarijnom stave, zveľaďovanie verejného priestranstva pri školskom areály a kultúrnom dome, náučný chodník a najnovší projekt, ktorý sa aktuálne nachádza v prvej etape realizácie, a to rekonštrukcia chodníkov na obecnom cintoríne.

Projekt s názvom **Zníženie energetickej náročnosti verejných budov – Základná škola Lazy pod Makytou** bol financovaný finančnými prostriedkami z Environmentálneho fondu spolu so spoluúčasťou obce. Zmluva o poskytnutí dotácie nadobudla účinnosť dňa 23.11.2019. Celková hodnota projektu bola vo výške 190 445,18 EUR, z čoho Environmentálny fond poskytol dotáciu vo výške 183 266,00 EUR a obec prispela svojou spoluúčasťou v sume 7 179,18 EUR.

V školskom areály boli vybudované vďaka finančnej podpore od nadácií dve ihriská. V roku 2019 bolo postavené workoutové ihrisko za podpory Nadácie Tatra banky. V roku 2021 sa

vd'aka finančnej podpore Nadácie COOP Jednota podarilo rozšíriť toto ihrisko o fitness ihrisko, ktoré sa skladá zo strojov pre žiakov a aj verejnosť. Zrekonštruovaná Základná škola spolu so športovými priestormi je na nasledujúcej fotografii.

Obrázok 4 Základná škola Lazy pod Makytou (Vlastné spracovanie, 2022)

Projekt realizácie **detského dopravného ihriska** vznikol najmä vd'aka Nadácií Allianz, ktorá venovala obci finančné prostriedky na zakúpenie dopravných prostriedkov, a to vo výške 1 000,00 EUR v rámci projektu „Pozor, daj prednosť v jazde!“. Táto dotácia viedla obec k spojeniu vlastných finančných prostriedkov, finančných prostriedkov sponzorov a rodičovského združenia a v októbri v roku 2021 vyasfaltovala plochu v školskom areály. Dopravné ihrisko je pre občanov verejné a jeho hlavným cieľom je lepšie priblíženie pravidiel cestnej premávky deťom.

Rekonštrukcia dielni na ďalšiu triedu Materskej školy Lazy pod Makytou vznikla najmä z dôvodu nedostatočnej kapacity pôvodnej Materskej školy, ktorej budova je spojená s jedálňou. Projekt rozšírenia kapacity Materskej školy bol financovaný najmä z finančných prostriedkov, ktoré škola nadobudla zvýšením návštevnosti Školy v prírode, ktorá sa v obci nachádza. Vybavenie novej triedy materskej školy bolo financované vd'aka rozvojovému projektu Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky. Zvyšok nákladov na rekonštrukciu bol dofinancovaný z vlastných zdrojov obce.

V školskom areály sa rovnako nachádza aj Materské centrum Lazovček, ktoré je určené pre stretnutia matiek a detí. Centrum sa nachádza v budove telocvične a jeho vybavenie bolo obstarané vd'aka finančnej podpore od Nadácie SPP, obce a sponzorov.

V rokoch 2018 a 2019 prebiehala rozsiahla rekonštrukcia obecného úradu. Jednalo sa o projekt Zníženia energetickej náročnosti verejnej budovy – Obecný úrad Lazy pod Makytou. Celková hodnota nákladov na projekt bola vo výške 100 542,99 EUR, z toho obec

vynaložila z vlastných zdrojov sumu 6 959,45 EUR. Zvyšná suma bola financovaná nenávratným finančnými prostriedkami od Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky v zastúpení Slovenskej inovačnej a energetickej agentúry Bratislava v rámci Operačného programu kvalita životného prostredia. Budova obecného úradu bola podľa dostupných informácií najstaršou budovou v obci a náklady na jej energetickú hospodárnosť boli vysoké.

Rekonštrukcia Požiarnej zbrojnice v časti obce Dubková bola realizovaná v období od mája 2020 do júna 2021. Zmluva o poskytnutí dotácie bola zo dňa 17.10.2018. Celkové náklady na projekt boli v sume 65 504,06 EUR. Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky poskytlo dotáciu v sume 29 925,00 EUR. Obec spolufinancovala projekt sumou 35 579,06 EUR. Vlastné finančné prostriedky obce boli čerpané z rezervného fondu.

Z uvedených projektov je vidieť, že obec sa zameriava najmä na potreby mladých rodín, ktorý zostávajú v obci vďaka vytvoreniu potrebných podmienok. Obec Lazy pod Makytou úzko spolupracuje s jej rozpočtovou organizáciou, ktorou je Základná škola s Materskou školou Lazy pod Makytou, vďaka čomu vzniká okrem zvyšovania atraktivity obce aj množstvo akcií pre rodiny s deťmi, ako napríklad športový program ku Dňu detí, Deň pre rodinu a Deň športu. Okrem projektov organizuje obec aj množstvo akcií s jednotlivými záujmovými skupinami obyvateľov, ako napríklad súťaž vo varení gulášu „Gulášmajster“, obecná Mikulášska zabíjačka, ktorá je spojená s Mikulášom pre deti, akcia určená pre turistov – Mladoňovská 25-ka, Víťanie jari a Deň dôchodcov.

8.2 Popis projektu

Projekt Zníženia energetickej náročnosti verejnej budovy je zameraný na rekonštrukciu budovy, ktorá sa skladá z Materskej školy na prízemí a jedálne, ktorá je na poschodí budovy. Budova bola uvedená do prevádzky v roku 1972 a jej stav je v súčasnosti nevyhovujúci. Budova materskej školy spolu so školskou jedálňou sa nachádza v školskom areály spolu so základnou školou, telocvičňou a bývalými dielňami, ktoré prešli rekonštrukciou v roku 2021 a v súčasnosti sú prerobené na druhý stupeň Materskej školy. Základná škola prešla rovnako projektom zníženia energetickej náročnosti na prelome rokov 2019 a 2020.

8.2.1 Cieľ projektu

Cieľom projektu je Zníženie energetickej náročnosti verejnej budovy, ktoré povedie k ochrane životného prostredia a v konečnom dôsledku aj k zníženiu nákladov na prevádzku

objektu. Rekonštrukcia verejnej budovy je žiadaná nie len zo strany samosprávy, ale rovnako aj zo strany obyvateľov. Občania a záujmové skupiny v obci by mohli využívať horné poschodie, v ktorom sa nachádza jedáleň na rôzne stretnutia. Rovnako by sa zvýšil počet detí a následne aj žiakov, pre ktorých by bola zrekonštruovaná budova viac atraktívna.

Projekt Zníženia energetickej náročnosti verejnej budovy Materskej školy Lazy pod Makytou spĺňa podmienky stanovené technikou SMART. Projekt je :

- špecifický v priamej aplikácii projektu na konkrétnu verejnú budovu, ktorou je Materská škola Lazy pod Makytou,
- merateľný nakoľko výsledok, ktorý chceme dosiahnuť je viditeľný či už z vizuálnej stránky ale po realizácii aj z ekonomickej stránky vzhľadom k zníženiu nákladov, rovnako vieme hodnotiť každú etapu projektu samostatne,
- akceptovateľný priamo vedením obce a občanmi, ktorí v obci žijú. Rovnako je projekt akceptovateľný aj na základe analýzy finančného zdravia obce,
- realistický vzhľadom k potrebám občanov a celkovej vízie obce,
- terminovaný na základe predom stanoveného časového harmonogramu.

8.2.2 Súčasný stav budovy

Budova materskej školy a školskej jedálne je dvojposchodová verejná budova. Na prízemí budovy sa nachádza prvý stupeň materskej školy a na poschodí školská jedáleň, ktorú využívajú žiaci materskej školy ale aj základnej školy.

Obrázok 5 Verejná budova Materskej školy a školskej jedálne v obci Lazy pod Makytou (Vlastné spracovanie, 2022)

Budova je vo vlastníctve obce Lazy pod Makytou a jej celková podlahová plocha je približne 810 štvorcových metrov. Postavená bola ako železobetónový skelet s výplňovým murivom z tehlových blokov, ktoré začali opotrebením vykazovať typické vady. Medzi najčastejšie patria materiálové vady z nepriaznivého rosného bodu, stavebno-statické chyby a ako celok budova nevyhovuje platnej tepelno-technickej norme a trendom pre úsporu energií. Na základe analýzy aktuálneho stavu budovy môžeme identifikovať ekonomické, environmentálne, sociálne a technické problémy, ktoré sú uvedené v Tabuľke 25.

Tabuľka 25 Problémy aktuálneho stavu verejnej budovy

Ekonomické problémy	Sociálne problémy
<ul style="list-style-type: none"> • vysoké náklady na spotrebu energie, • vysoké náklady na opravu a údržbu, • nedostatočná atraktivita lokality pre potencionálnych investorov, • nedostatok finančných prostriedkov na realizáciu projektu z vlastných zdrojov. 	<ul style="list-style-type: none"> • nevhodné prostredie pre žiakov, návštevníkov a zamestnancov zariadenia, • nedostatočná atraktivita objektu a celej lokality pre potencionálnych obyvateľov, • nižšia kvalita života.
Environmentálne problémy	Technické problémy
<ul style="list-style-type: none"> • plytvanie surovinami na vykurovanie, • vyššia produkcia emisií skleníkových plynov, • kyslé dažde, negatívny dopad na zdravie obyvateľov, faunu a flóru, • negatívny dopad na ovzdušie, vodu, pôdu, stavby, • urýchlenie procesu globálneho otepľovania. 	<ul style="list-style-type: none"> • vysoká energetická náročnosť, • nízka estetická hodnota budovy, • nízka hygienická stránka objektu, • nízka funkčnosť objektu, • nízka bezpečnosť objektu, • nesúlad s platnými normami, • kratšia životnosť budovy.

Zdroj: Vlastné spracovanie

Za jedny z najdôležitejších problémov považujem práve nevhodné prostredie, vysoké náklady, ktoré sú spojené so spotrebou energie, a to najmä v zimných mesiacoch, znečisťovanie životného prostredia a celkový nedostatky budovy, ktoré môžu v prípade ich zanedbania viesť k vážnym škodám a ohrozeniu zdravia žiakov, zamestnancov a návštevníkov budovy.

8.2.3 Navrhované riešenie

Predmet projektu vychádza z požiadaviek obce Lazy pod Makytou na základe dlhoročných skúseností a monitorovania problémov súvisiacich s energetickou náročnosťou objektu. Rovnako z predloženého tepelno-technického posudku vypracovaného certifikovanou

osobou. V tepelno-technickom posudku sú prepočítané celkové úspory energie po realizácii projektu v porovnaní so skutočným stavom. Rekonštrukcia prinesie okrem energetických úspor aj zníženie nákladov na energiu. Obec Lazy pod Makytou pri rekonštrukcii budovy materskej školy s jedálňou zvažuje nasledujúce tri varianty:

1. Rekonštrukcia výmeny okien, dverí a zateplenie obvodov budovy.
2. Kompletná rekonštrukcia zahŕňajúca výmenu okien, dverí, zateplenie obvodov budovy a zateplenie strechy.
3. Aktivity z druhej varianty doplnené o rekonštrukciu vykurovacieho zariadenia.

Tretí variant projektu je z hľadiska efektivity a environmentálnej aktivity ideálny, avšak je finančne veľmi náročný. Aj napriek vysokým ekonomickým úsporám by si ho obec nemohla v súčasnej situácii dovoliť zrealizovať, pretože jeho financovanie by mohlo ohroziť plynulý chod obce. Z tohto dôvodu obec tretiu variantu zamietla. Výsledkom prvej varianty by boli zateplené obvodové steny budovy, avšak cez strechu by stále unikalo teplo. Tento variant by bol menej efektívny a ekonomicky menej úsporný, preto sa obec nerozhodla ani pre túto možnosť. Variant číslo dva bol vyhodnotený ako najvhodnejší, a to z hľadiska efektivity, ekonomickej úspory ale aj finančnej náročnosti v aktuálnej situácii.

8.3 SWOT analýza projektu

Analýza silných a slabých stránok, príležitosti a hrozieb bola vypracovaná spolu so starostom obce a postrehmi občanov.

Tabuľka 26 SWOT analýza projektu

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • verejná budova vo vlastníctve obce, • podpora rekonštrukcie obyvateľmi, • dopyt zo strany obyvateľov, • predĺženie životnosti verejnej budovy, • zníženie nákladov obce. 	<ul style="list-style-type: none"> • nízky rozpočet obce, • málo žiakov, pracovníkov a návštevníkov, • dočasné obmedzenie počas rekonštrukcie.
Príležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> • zvýšenie atraktivity obce, • priestor na prenájom, • zvýšenie príjmov z prenájmu jedálne. 	<ul style="list-style-type: none"> • nízky záujem o využívanie budovy zo strany obyvateľov, • nízky záujem zo strany návštevníkov • zníženie príjmu z prenájmu školy v prírode, • nevhodný spôsob financovania.

Zdroj: Vlastné spracovanie

Za silnú stránku rekonštrukcie budovy považujem, že budova je vo vlastníctve obce a rekonštrukcia zhodnotí obecný majetok. Rovnako je rekonštrukcia podporovaná a žiadaná obyvateľmi obce Lazy pod Makytou. Rekonštrukcia školskej jedálne by zvýšila kvalitu života obyvateľstva najmä z dôvodu atraktívnejšieho priestoru pre rôzne slávnostné príležitosti, ako sú oslavy, svadby, posedenia. V prípade slávnostných podujatí majú obyvatelia obce k dispozícii jedine kultúrny dom, ktorý je však kapacitne veľký a jeho vykúrenie v prípade malej oslavy je finančne náročné. Kvôli tomuto dôvodu vyhľadávajú občania verejné priestory v okolitých obciach. Ďalším pozitívom pre obec je zníženie nákladov plynúcich z vykurovania a rekonštrukcií, a taktiež predĺženie životnosti verejnej budovy, čo pomôže do budúcnosti udržať fungovanie školského areálu.

Rekonštrukcia Materskej školy je pre obec dôležitá najmä z hľadiska atraktivity objektu pre potencionálnych obyvateľov. V obci sa stavajú dve nové bytovky, u ktorých sa predpokladá osídlenie mladými rodinami s deťmi. Práve z tohto dôvodu bola rozšírená aj kapacita Materskej školy do budovy pôvodných školských dielní. Rovnako by rekonštrukcia budovy pôsobila atraktívnejšie pre potencionálnych návštevníkov, ktorý navštevujú obec s účelom letných ale aj zimných aktivít a sú ubytovaní v Škole v prírode. Dôsledkom zvyšovania počtu návštevníkov a prenájmu budovy by plynuli obci dodatočné príjmy.

Riziko v realizácii projektu je najmä v rozpočte obce, ktorý by mohol v prípade vlastného financovania narušiť plynulý chod obce. Taktiež je hrozba vo veľkosti obce a počte žiakov, ktorý verejnú budovu navštevujú. Aktuálne navštevuje Základnú školu spolu s Materskou školou Lazy pod Makytou približne 150 žiakov. Aj napriek predikciám rastu počtu obyvateľov sa naskytuje hrozba nízkeho záujmu o umiestnenie detí do Materskej a neskôr aj Základnej školy. V posledných rokoch však počet žiakov rastie, nakoľko navštevujú školu aj žiaci z okolitých obcí. Aj napriek tomu, že by sa realizácia projektu uskutočnila počas letných prázdnin a neobmedzila by žiakov, mohla by obmedziť príjem z prenájmu školy v prírode, kde sa počas leta konajú tábory a rôzne sústredenia.

8.4 Realizácia projektu

Rekonštrukcia budovy s cieľom Zníženia energetickej náročnosti bude realizovaná prostredníctvom nasledujúcich troch krokov, ktoré budú uskutočnené v dvoch etapách:

1. zateplenie obvodových stien a plášťa budovy,
2. výmena okien a dverí,

3. zateplenie strechy a stropu.

Zateplenie strechy a stropu budovy spolu s výmenou okien a dverí bude realizované v prvej etape. Zateplenie obvodových stien a plášťa budovy bude realizované v druhej časti rekonštrukcie.

I. Etapa rekonštrukčných prác zahŕňa zateplenie strechy spolu s výmenou okien a dverí. V priebehu tejto etapy budú vybúrané aktuálne drevené okná spolu s parapetmi a žalúziami, ktoré budú nahradené plastovými oknami. Rovnako bude vybúraná aj drevená zasklená stena s dvojkřídlovými vchodovými dverami, ktoré budú nahradené plastovými vchodovými dverami. Strop budovy bude zateplený fúkanou tepelnou izoláciou a zo strany povaly bude po celej ploche strechy natihnutá difúzna fólia. Potrebná bude rovnako demontáž starého bleskozvodu a následná montáž nového.

V rámci **II. etapy** je naplánované zateplenie obvodových stien a plášťa budovy príslušným zatepl'ovacím systémom. Obvodový plášť po zateplení nadobudne konečnú povrchovú úpravu farebnou fasádou.

8.4.1 Časový harmonogram projektu

V nasledujúcich tabuľkách je uvedený časový harmonogram realizácie projektu. Harmonogram je rozdelený na fázu pred realizáciou projektu a na fázu realizácie projektu.

Tabuľka 27 Časový harmonogram realizácie projektu 1. polrok 2022

Činnosť	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
Vypracovanie a schválenie projektovej dokumentácie						
Vypracovanie tepelno-technického posudku						
Stavebné povolenie						
Schválenie Uznesenia v prípade financovania z vlastných zdrojov						
Žiadosť o čerpanie úveru v prípade financovania návratnými zdrojmi						
Príprava žiadosti o dotáciu v prípade financovania nenávratnými zdrojmi						
Verejné obstarávanie						

Zdroj: Vlastné spracovanie

Činnosti, ktoré vznikajú obci pred realizáciou samotného projektu sú uvedené v Tabuľke 27. Obec začiatkom roka 2022 vypracovala všetky podklady, ktoré sú potrebné k realizácií projektu bez ohľadu na spôsob financovania. Medzi tieto aktivity patrí vypracovanie

a schválenie projektovej dokumentácie, následne vypracovaný tepelno-technický posudok certifikovanou osobou a podaná žiadosť o stavebné povolenie. Časový harmonogram sa môže líšiť vzhľadom k vybranému spôsobu financovania. V prípade, že sa obec rozhodne financovať projekt z vlastných zdrojov z rezervného fondu, je potrebné pred realizáciou schváliť Uznesenie obecného zastupiteľstva. V prípade financovania návratnými zdrojmi formou bankového úveru je potrebné podať Žiadosť o príslušný bankový úver a doložiť všetky potrebné podklady banke. V prípade financovania projektu z nenávratných zdrojov je potrebné počkať na vyhlásenie príslušnej výzvy a následne na to vypracovať Žiadosť spolu so všetkými podkladmi, ktoré je potrebné doložiť. Časový harmonogram sa v prípade financovania z nenávratných zdrojov môže líšiť v závislosti od vyhlásenia príslušnej výzvy. Verejne obstarávanie je následne realizované prostredníctvom výberového konania.

Tabuľka 28 Časový harmonogram realizácie projektu 2. polrok 2022

Činnosť	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
Realizácia I. etapy						
Realizácia II. Etapy						
Kontrola a vyúčtovanie projektu						

Zdroj: Vlastné spracovanie

Obec Lazy pod Makytou by chcela rekonštruovať Materskú školu Lazy pod Makytou počas letných prázdnin, kedy nie je verejná budova vyťažená ako počas školského roka. Plán realizácie je v období od 1.7.2023 do 30.09. 2023. Prvá etapa je naplánovaná od 01.07.2023 do 31.08.2023, kedy nebudú budovu využívať žiaci základnej a materskej školy. Realizácia druhej etapy je naplánovaná na september 2022 z dôvodu, že počas zatepl'ovania už môžu žiaci budovu navštevovať. V prípade komplikácií spojených s rekonštrukciou. Uvažuje obec o predĺžení druhej etapy až do októbra 2022. Do konca roka je cieľom obce prevziať danú stavbu, vykonať kontrolu a vyúčtovanie nákladov projektu podľa zvoleného spôsobu financovania.

8.5 Ekonomická stránka projektu

Náklady na projekt Zníženia energetickej náročnosti verejnej budovy v obci Lazy pod Makytou sú uvedené v nasledujúcej tabuľke. Ceny boli stanovené podľa odborného odhadu začiatkom roka 2022. Vzhľadom k rastúcej inflácií sa ceny v čase realizácie projektu môžu líšiť.

Tabuľka 29 Náklady projektu Zníženia energetickej náročnosti verejnej budovy (v EUR)

Položka	Cena bez DPH	DPH 20 %	Cena s DPH
Zateplenie obvodového plášťa spolu	75 162,86	15 032,57	90 195,43
Práce a dodávky HSV	74 702,67	14 940,53	89 643,20
Práce a dodávky PSV	460,19	92,04	552,23
Zateplenie strechy spolu	23 761,40	4 752,28	28 513,68
Práce a dodávky HSV	1 983,54	396,71	2 380,25
Práce a dodávky PSV	21 777,86	4 355,57	26 133,43
Výmena okien a dverí spolu	43 536,74	8 707,34	52 244,09
Práce a dodávky HSV	8 225,36	1 645,07	9 870,43
Práce a dodávky PSV	35 311,39	7 062,27	42 373,66
Náklady spolu	142 461,00	28 492,20	170 953,20

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe odborného odhadu, 2022

Najväčšiu časť nákladov tvorí zateplenie obvodového plášťa budovy, v celkovej sume 90 195,43 EUR s DPH. Táto položka sa skladá z hlavnej stavebnej výroby a pomocnej stavebnej výroby. Do položky HSV sú započítané úpravy povrchov (zateplenie a omietka), búracie práce a podobne. Položku PSV tvorí nanosenie izolácie proti vode a vlhkosti, doplnkové práce a nátery. Náklady na zateplenie strechy sa skladajú najmä z materiálu na izoláciu striech, búracích, konštrukčných a klampiarskych prác a náterov z kovových stavebných doplnkov. Náklady na výmenu okien a dverí sú spolu v celkovej výške 52 244,09 EUR s DPH. Táto suma sa skladá z konštrukčných prác, a to najmä z demontáže pôvodných okien a parapet a nasadenie nových a maliarskych prác. Celkové odhadované náklady projektu predstavujú sumu 170 953,20 EUR.

Obci okrem rozpočtovaných nákladov na rekonštrukciu vzniknú aj neoprávnené náklady, ktoré sú odhadované na približnú sumu 452,00 EUR. Neoprávnené výdavky sú vynakladané na činnosti, ktoré nesúvisia priamo so znižovaním energetickej náročnosti verejnej budovy. Jedná sa napríklad o odstránenie chodníkov okolo budovy, ktoré je potrebné kvôli zatepleniu, obstaranie striešky nad dvere a žalúzia, ktoré bude montované v Materskej škole na nové okná.

Verejná budova je vykurovaná drevenými peletkami. V súčasnom stave sa na vykúrenie budovy spotrebuje približne 20 500 kg paliva za rok. Po rekonštrukcii by mala byť spotreba paliva približne 4 715 kg za rok. V súčasnosti sú náklady na palivo približne 3 420,00 EUR

za rok. Po rekonštrukcií sa predpokladá zníženie týchto nákladov o 77 %, a to na sumu približne 786,00 EUR ročne. Dodatočné náklady, ktoré sú plánované sú v sume 550,00 EUR/rok a budú použité na opravy a údržby verejnej budovy.

8.6 Prínosy projektu

Zastaranosť verejných budov, s ktorou sú spojené vysoké náklady na opravy, nízka energetická účinnosť a nedostatok finančných prostriedkov na rekonštrukciu trápi mnohé samosprávy. Výnimkou nie je ani obec Lazy pod Makytou, ktorá sa snaží prostredníctvom vlastných zdrojov a dotácií postupne rekonštruovať svoje verejné budovy. S cieľom zníženia energetickej náročnosti rekonštruovala budovu Základnej školy Lazy pod Makytou a aj budovu Obecného úradu. Ďalšia budova, ktorá si vyžaduje vysoké náklady spojené so spotrebou energie je budova Materskej školy, ktorá je spojená so školskou jedálňou. Nakoľko sa obec Lazy pod Makytou snaží správať zodpovedne v environmentálnej oblasti, za hlavný prínos projektu Zníženia energetickej náročnosti verejnej budovy považujem surovínové, emisné a energetické úspory. S týmito úsporami je spojená aj úspora finančných prostriedkov, ktoré môže obec použiť na ďalšie aktivity spojené s rozvojom obce a zvyšovania kvality života v obci.

Za hlavné ekonomické prínosy, ktoré by vznikli realizáciou projektu považujem nižšie náklady na spotrebu energie, opravy a údržbu, investíciu usporených finančných prostriedkov do aktivít obce a vyššiu atraktivitu obce pre potencionálnych investorov. Prínosy by mal projekt aj z environmentálnej stránky, kedy by sa usporili suroviny na vykurovanie, znížili emisie skleníkových plynov, zmiernil negatívny dopad na ovzdušie, vodu, pôdu, faunu a flóru a tým zlepšil dopad na zdravie obyvateľstva. Za sociálne prínosy považujem najmä lepšie prostredie pre žiakov, zamestnancov a návštevníkov Materskej školy Lazy pod Makytou. Rovnako by priniesla realizácia projektu aj technické prínosy, ktorými by bolo najmä predĺženie životnosti budovy, rozsiahlejšia funkčnosť, bezpečnosť budovy, a taktiež vyššia estetická hodnota objektu, ktorá by vytvárala spolu s rekonštruovanou Základnou školou atraktívny dojem.

Realizáciou tohto projektu by sa výrazne znížila energetická náročnosť budovy a taktiež náklady spojené s prevádzkou, vďaka čomu by sa obec priblížila k príkladnému hospodáreniu územných samospráv.

9 FINANCOVANIE PROJEKTU

Na základe analýzy hospodárenia obce Lazy pod Makytou v rokoch 2016–2020 môžeme usúdiť, že obec má z hľadiska kladného hospodárenia priestor pre realizáciu projektu Zníženia energetickej náročnosti verejnej budovy. Rovnako aj projekt Zníženia energetickej náročnosti verejnej budovy–Materskej školy Lazy pod Makytou, spĺňa všetky podmienky k realizácii. Obec stojí pred dôležitou otázkou, a tou je výber vhodného spôsobu financovania projektu. V nasledujúcej kapitole budú porovnané tri spôsoby financovania investičného zámeru, ktorého cieľom je rekonštrukcia budovy materskej školy a školskej jedálne, a to:

- financovanie z vlastných zdrojov,
- financovanie z návratných zdrojov a
- financovanie z nenávratných zdrojov, konkrétne z národných zdrojov a zo zdrojov Európskej únie.

Na základe analýzy spôsobov financovania a konzultácií s vedením obce bude vybraný najvhodnejší spôsob financovania projektu, ktorého rozpočet je v celkovej výške 142 461,00 EUR bez DPH a **170 953,20 EUR s DPH**.

9.1 Financovanie projektu z vlastných zdrojov

Na základe analýzy finančného zdravia a hospodárenia obce v rokoch 2016–2020 môžeme považovať hospodárenie obce za nadpriemerné, čo je základom pre financovanie projektu z vlastných zdrojov. Obec dokáže bez zadlženia pokryť bežné hospodárenie a navyše zhodnocovať svoj majetok rekonštrukciou a novou výstavbou.

Celkové hospodárenie obce vychádza z jej rozpočtu. Obec Lazy pod Makytou zostavuje svoj rozpočet ako prebytkový. Prebytok, ktorý vznikne z hospodárenia obce je následne prevedený do rezervného fondu obce a využívaný na kapitálové výdavky alebo na odstránenie havárií. Prebytkový rozpočet je zabezpečený vyššími príjmami oproti výdavkom obce. Príjmy obce Lazy pod Makytou sú tvorené daňovými a nedaňovými príjmami. Celkové príjmy obce sú v roku 2020 takmer o 12 % nižšie ako v roku 2019. Tento pokles bol spôsobený najmä začiatkom pandémie ochorenia COVID-19. Viac ako polovicu bežných príjmov tvoria daňové príjmy. Celkové rozpočtové hospodárenie obce je v rokoch 2019 a 2020 kladné. Zatiaľ čo v roku 2019 dosiahla obec prebytok 174 272,62 EUR, v roku 2020 bola táto suma vyššia, a to vo výške 213 826,71 EUR. Rovnako dosahovala obec

kladné hospodárenie aj v predchádzajúcich rokoch, čo znamená, že príjmy obce dlhodobo prevyšujú jej výdavky.

Finančné prostriedky, ktoré by boli dostupné k realizácii projektu by boli čerpané z rezervného fondu obce. Na základe Záverečného účtu obce za rok 2020 je vidieť, že obec vykazuje zostatok peňažných prostriedkov v Rezervnom fonde v celkovej sume 527 741,69 EUR. V prípade financovania projektu z vlastných zdrojov z Rezervného fondu, musí byť toto čerpanie finančných prostriedkov schválené Uznesením obecného zastupiteľstva.

Schopnosť financovať projekt Zníženia energetickej náročnosti verejnej budovy – Materskej školy Lazy pod Makytou z vlastných zdrojov podporujú aj ukazovatele finančnej analýzy. Ukazovateľ finančnej stability obce je v kladných hodnotách, čo znamená, že obec má dostatok jednotiek vlastného kapitálu k úhrade jednej jednotky cudzieho kapitálu. Finančná stabilita obce je podložená aj ukazovateľom autarkie, ktorý hovorí o tom, že obec Lazy pod Makytou je schopná kryť svoje náklady výnosmi z hlavnej činnosti. Hodnoty ukazovateľa sú vyššie ako 100 %, čo potvrdzuje finančnú samostatnosť obce.

Po konzultácií s vedením obce sme dospeli k záveru, že obec by mala v prípade núdzovej situácie dostupné finančné prostriedky k realizácii projektu Zníženia energetickej náročnosti verejnej budovy. Tento výdavok by však ovplyvnil hospodárenie obce, a to najmä v prípade nepredvídaných udalostí. Rovnako aktuálne investuje obec vlastné zdroje do iných projektov, ktoré sú finančne náročnejšie a ich realizácia je nevyhnutná.

9.2 Financovanie projektu z návratných zdrojov

Ďalším spôsobom financovania investičného zámeru obce je návratný zdroj, v tomto prípade bankový úver. Na základe analýzy finančnej situácie obce vieme, že celkový dlh obce bol v rokoch 2016–2019 nulový. Obec čerpala návratnú finančnú výpomoc od Ministerstva financií Slovenskej republiky až v roku 2020. Táto čiastka bola vo výške 22 292,00 EUR. Táto situácia svedčí o tom, že obec Lazy pod Makytou je minimálne zadlžená a na základe ostatných parametrov finančného zdravia by jej mal byť poskytnutý bankový úver bez akýchkoľvek problémov. Pre bližšie informácie o čerpaní bankového úveru pre samosprávy som sa obrátila na banku, v ktorej má obec vedený svoj bežný účet. Banka poskytuje tri typy úverov, ktorými sú:

- kontokorentný úver, ktorý slúži k vyrovnaniu časového nesúladu medzi príjmami a výdavkami bežného rozpočtu v priebehu rozpočtového roka,
- revolvingový úver, ktorý slúži k úhrade kapitálových výdavkov samosprávy a
- investičný úver, ktorý kryje investičné potreby samosprávy.

V prípade financovania projektu investičného zámeru obce je najvhodnejší typ úveru investičný úver. Tento úver slúži k financovaniu investičných potrieb miest, obcí a vyšších územných celkov k obstaraniu, rekonštrukcií, údržbe hmotného a nehmotného investičného majetku, ktorým sú aj nehnuteľnosti. Podmienky, ktoré sú stanovené bankou sú najmä preukázanie schopnosti splatiť úver, úroky a poplatky, ktoré z neho plynú. Ďalšími podmienkami je doloženie písomného potvrdenia na prijatie návratných zdrojov, ktoré je vystavené a podpísané hlavným kontrolórom obce, zdokladovať konkrétny účel, na ktorý budú finančné prostriedky použité a zabezpečiť úver vrátane úrokov a poplatkov.

Základné parametre investičného úveru ponúknutého vybranou bankou:

- maximálna doba splatnosti je 20 rokov v závislosti od projektu,
- poplatok za poskytnutie úveru je 0,2 % z objemu úveru,
- úroková sadzba je 3, 6, 12M EURIBOR + marža v závislosti od cenovej politiky,
- minimálna výška úveru je 3 300,00 EUR.

Nakoľko sa jedná o vyššie sumy poskytnutých návratných finančných prostriedkov, banka si vyžaduje zabezpečenie úveru. Medzi základné typy zabezpečenia patrí v tomto prípade Blankozmenka dlžníka spolu s dohodou o vyplňovanom práve k blankozmenke, Notárska zápisnica ako exekučný titul na majetok dlžníka, pri úveroch so splatnosťou viac ako tri roky zriadenie záložného práva na majetok, Banková záruka, cenné papiere alebo ručenie prostredníctvom tretej osoby.

V prípade, že by sa obec rozhodla financovať celý projekt alebo časť nákladov na projekt návratnými zdrojmi, musí banke predložiť nasledujúce doklady:

1. Žiadosť o úver,
2. Odsvedčenie o zvoľení starostu,
3. Osvedčenie o registrácii a pridelení identifikačného čísla,
4. Uznesenie so súhlasom o úver a súhlasom so zabezpečením úveru,
5. Schválený plán rozpočtového hospodárenia na príslušný rozpočtový rok,
6. Účtovné výkazy overené audítorom za posledné dva roky a aktuálne výkazy k poslednému polroku.

Členovia obecného zastupiteľstva spolu so starostom obce však nie sú naklonení v aktuálnej situácii k čerpaniu finančných prostriedkov z bankového úveru. Víziou obce je finančné prostriedky získať z dotácií alebo ušetriť z vlastných zdrojov. Rovnako nie je čerpanie bankového úveru v plnej sume nákladov na projekt vzhľadom k aktuálnej finančnej situácii obce potrebné. Čerpanie úveru by malo zmysel len v tom prípade, ak by sa splátky úveru splácali z úspor, ktoré vzniknú úsporou z nákladov na spotrebu energie.

9.3 Financovanie projektu z Environmentálneho fondu

Spôsobom financovania z nenávratných zdrojov môže byť financovanie z národných zdrojov, medzi ktoré patrí aj Environmentálny fond. Jednou z oblastí, na ktoré sa zameriava Environmentálny fond je aj Zvyšovanie energetickej účinnosti existujúcich verejných budov vrátane zatepl'ovania, ktorá sa označuje ako Oblasť L. Aktivity, ktoré je možné v rámci oblasti L realizovať sú:

1. „zateplenie obvodových stien a plášťa budovy,
2. zateplenie/výmena strechy,
3. výmena otvorových výplní (okná, dvere, sklenená stena),
4. zateplenie najnižšieho a najvyššieho podlažia“ (Environmentálny fond, 2022c).

Medzi ďalšie podmienky, ktoré sú potrebné k podaniu žiadosti o dotáciu z Environmentálneho fondu patrí výlučné vlastníctvo alebo správa oprávneného žiadateľa a nevykonávanie hospodárskej činnosti s výnimkou, ak sa hospodárska činnosť vykonáva na ploche menej ako 20 % z celkovej podlahovej plochy alebo čas hospodárskej činnosti nepresahuje 20 % z celkového času využitia verejnej budovy. Projekt investičného zámeru musí rovnako spĺňať platné právne predpisy a technické normy v súlade s legislatívou Slovenskej republiky. Po realizácii projektu musí byť skutočne dosiahnuté zníženie emisií skleníkových plynov, použité materiály a postupy musia byť v súlade s platnými predpismi a v prípade použitia sklenej steny, musí byť táto stena opatrená pred zrážkou vtákov so sklom (Environmentálny fond, 2022c). Aktivity oblasti L sú v súlade s cieľom projektu Zníženia energetickej náročnosti Materskej školy Lazy pod Makytou, preto považujeme daný typ fondu za vhodný.

9.3.1 Žiadosť o finančné prostriedky

Ak sa obec Lazy pod Makytou rozhodne financovať investičný zámer z národných zdrojov, musí dodržať podmienky stanovené výzvou a následne zaslať žiadosť s potrebnými formálnymi náležitosťami.

Vyhlasenie výzvy

V prípade, že by sa rozhodla obec Lazy pod Makytou financovať projekt Zníženia energetickej náročnosti verejnej budovy formou dotácie z Environmentálneho fondu, musí obec počkať na vhodnú výzvu, ktorá sa viaže k cieľu projektu. Environmentálny fond vyhlasuje pravidelne výzvy, ktoré sú určené na Zvyšovanie energetickej účinnosti verejných budov. V roku 2021 bola vyhlásená výzva L7, ktorá sa delila na L7AP, ktorá bola zameraná na podporu realizácie aktivít v najmenej rozvinutých okresoch Slovenskej republiky a na výzvu L7, ktorá bola zameraná na podporu realizácie aktivít mimo najmenej rozvinutých okresov Slovenskej republiky. V roku 2022 sa očakáva podobná výzva, ktorá bude pod označením L8. Jej zverejnenie sa očakáva v priebehu apríla 2022. Aj napriek tomu, že výzva L8 zatiaľ nie je zverejnená, môžeme predpokladať, že bude mať obdobné parametre ako výzva L7 z roku 2021. Základné parametre tejto výzvy sú uvedené v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka 30 Parametre výzvy zverejnenej Environmentálnym fondom

Parameter	Hodnota
Maximálna výška dotácie	400 000,00 EUR
Spoluúčasť	Minimálne 5 % z oprávnených nákladov
Oprávnený žiadatelia	<ul style="list-style-type: none"> • Obec • Príspevková alebo rozpočtová organizácia zriadená obcou, • Samosprávny kraj • Príspevková alebo rozpočtová organizácia zriadená samosprávnym krajom

Zdroj: Vlastné spracovanie

Podanie žiadosti

Po výbere vhodnej výzvy, ktorá spĺňa cieľ projektu nasleduje podanie Žiadosti o dotáciu. Žiadosť sa podáva prostredníctvom elektronického systému Environmentálneho fondu, ktorý sa nazýva **E-grant**. Po zaregistrovaní a prihlásení do elektronického systému Environmentálneho fondu je možné vyplniť žiadosť o dotáciu. Žiadosť je možné niekoľkokrát meniť a upravovať, a to až do jej odoslania. Zjednodušený príklad Žiadosti

o poskytnutie podpory formou dotácie z Environmentálneho fondu je uvedený v Prílohe P I. Žiadosť sa skladá z nasledujúcich častí:

1. všeobecné informácie o žiadateľovi, štatutárnom zástupcovi a kontaktnej osobe,
2. všeobecné informácie o projekte,
3. harmonogram projektu s predpokladaným termínom realizácie,
4. finančné prostriedky potrebné na ukončenie projektu rozdelené na dotáciu a vlastné zdroje,
5. opis a prínosy projektu, ktorý sa skladá z opisu aktuálneho stavu, z opisu navrhovaných úprav na zlepšenie energetickej hospodárnosti a z opisu projektu po technicko-environmentálnej stránke,
6. súhlas so spracovaním osobných údajov a čestné vyhlásenie o úplnosti, pravdivosti a správnosti údajov a prehlásenie o vysporiadaní finančných záväzkov po lehote splatnosti voči štátnemu rozpočtu a Environmentálnemu fondu.
7. prílohy.

V prípade, že by sa obec rozhodla financovať projekt formou dotácie z Environmentálneho fondu, musí priložiť povinné prílohy, ktoré sú potrebné k hodnoteniu žiadosti. Medzi povinné prílohy patria nasledujúce dokumenty:

- Stavebné povolenie alebo iný doklad, ktorým získa obec povolenie na realizáciu danej činnosti,
- Súhrnný rozpočet, Technická správa, Sprievodná správu a Situačný výkres,
- vyjadrenie Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky k záujmom ochrany prírody a krajiny k žiadosti o poskytnutie podpory formou dotácie z Environmentálneho fondu,
- finančná analýza projektu,
- doklady, ktoré preukazujú splnenie povinností zamestnávateľa týkajúcich sa úhrady daní, poisťného, a preukázanie neporušenia zákazu nelegálneho zamestnávania – tieto doklady nesmú byť staršie ako tri mesiace,

- výpočet percentuálneho vyjadrenia hospodárskej činnosti, ktorá sa vykonáva vo verejnej budove, ktoré by bolo v prípade nášho projektu doložené faktúrami za predchádzajúce obdobie,
- podpísané Čestné vyhlásenie štatutárneho orgánu žiadateľa o poskytnutie podpory formou dotácie.

Odoslanie žiadostí je ohraničené presným dátumom, ktorý musí byť dodržaný. Následne po prijatí žiadosti príslušným oddelením fondu sú žiadosti podrobené kontrolou formálnej správnosti a úplnosti potrebných údajov. Žiadosti sú odporúčané príslušnému ministrovi na základe externého odborného hodnotenia. Minister životného prostredia Slovenskej republiky následne rozhodne o poskytnutí podpory príslušným projektom. Žiadosti, ktorým bola podpora na príslušný projekt poskytnutá, ale rovnako aj žiadosti, ktoré neboli zaradené alebo boli vyradené z výzvy sú verejne dostupné. Po schválení príslušnej žiadosti samospráva uzatvorí s Environmentálnym fondom Zmluvu o poskytnutí podpory z Environmentálneho fondu formou dotácie, ktorá upresní jednotlivé kroky pri čerpaní dotácie.

9.3.2 Čerpanie finančných prostriedkov

Nakoľko nebola v roku 2022 ešte vyhlásená príslušná výzva, riadime sa postupom z roku 2021 o ktorom predpokladáme, že bude takmer totožný aj aktuálny rok. Zmluva o poskytnutí dotácie z Environmentálneho fondu stanovuje čerpanie finančných prostriedkov, a to buď jednorazovo po ukončení realizácie projektu, alebo najviac v dvoch platbách, kedy sa čerpá prvá časť finančných prostriedkov v priebehu realizácie projektu a druhú následne po ukončení realizácie projektu. Aby bolo možné čerpanie finančných prostriedkov z dotácie, obec musí predložiť nasledovné dokumenty:

- originál faktúr, ktoré obsahujú všetky zákonom stanovení náležitosti a preukazujú účel použitia finančných prostriedkov,
- doklady, ktoré dokazujú, že obec uhradila najmenej 5 % zo sumy predkladaných faktúr z vlastných alebo iných zdrojov ako je dotácia, a to doložením výpisu z bankového účtu alebo Potvrdením banky o úhrade,
- v prípade potreby iné doklady, ktoré súvisia s realizáciou projektu a oprávnenosťou vynaložených nákladov a sú vyžiadané Environmentálnym fondom.

Aby bolo možné čerpanie finančných prostriedkov, musí samospráva po realizácii projektu predložiť súpis vykonaných prác, tlačivo Záverečný odpočet čerpania za rok 2022, ktorý obsahuje súhrn faktúr, súm a spôsobov úhrady od konkrétneho dodávateľa, a to z dotácie z Environmentálneho fondu alebo z iných zdrojov (vlastných alebo cudzích). Súčasťou Záverečného odpočtu je aj Čestné vyhlásenie o použití finančných prostriedkov. Následne je potrebné predložiť záverečnú správu o priebehu realizácie projektu. Správa o priebehu projektu musí byť overená štatutárnym zástupcom obce.

Celkové náklady na projekt sú v sume 170 953,20 EUR vrátane neoprávnených nákladov, ktoré vznikli obci v sume 452,14 EUR. Neoprávnené náklady sú hradené obcou z vlastných zdrojov. Súčasne sa obec spolupodieľa na financovaní a hradí aj 5 % z oprávnených nákladov, čo predstavuje sumu 8 525,06 EUR. Táto časť finančných prostriedkov môže byť hradená z vlastných zdrojov obce alebo z bankového úveru na základe finančných možností samosprávy. Nakoľko disponuje obec Lazy pod Makytou dostatočnou rezervou finančných prostriedkov, o bankový úver na dofinancovanie spoluúčasti v tomto prípade nemá záujem. Vzhľadom k finančným možnostiam obce, by obec pokryla celkové náklady z vlastných zdrojov a následne by jej boli refundované dotáciou z Environmentálneho fondu.

9.3.3 Činnosti po realizácii projektu

Po realizácii projektu je potrebné aby obce predložila do dvoch mesiacov po ukončení realizácie doklad, ktorý preukazuje, že budova bola odovzdaná a prevzatá. Environmentálny fond následne monitoruje po dobu piatich rokov od realizácie projektu skutočnosti, ktoré vznikli. Túto oznamovaciu povinnosť má obec každoročne, a to najneskôr do 31.01. nasledujúceho kalendárneho roka. Monitorovacia správa sa zameriava najmä na to či je predmet projektu, v tomto prípade budova Materskej školy, naďalej v majetku príjemcu dotácie. Rovnako sa dokladá fotodokumentácia verejnej budovy. V prípade projektu Zníženia energetickej náročnosti je potrebné doložiť aj dokument, ktorý opisuje využitie verejnej budovy počas predchádzajúceho roka, to znamená, podiel využitia budovy na hospodársku a nehospodársku činnosť v závislosti na podlahovej ploche alebo čase využitia budovy.

9.4 Financovanie prostredníctvom Operačného programu kvalita životného prostredia

Jednou z otázok, ktoré rieši aktuálne Programové obdobie na roky 2021–2027 je aj Ekologickejšia bezuhlíková Európa. Nakoľko však ešte nie je jasné, ako bude fungovať Operačný program Slovensko v novom Programovom období, rozhodla som sa pri možnosti financovania projektu z fondov Európskej únie využiť poznatky z predchádzajúceho Programového obdobia 2014–2020. V prípade vyhlásenia novej výzvy, bude prípadná žiadosť prepracovaná podľa aktuálnych kritérií.

Operačný program v rokoch 2014–2020, ktorý pokrýva problematiku projektu diplomovej práce sa nazýva Operačný program kvality životného prostredia. Riadiaci orgán Operačného programu kvality životného prostredia je Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky v spolupráci so sprostredkovateľskými orgánmi, ktorými sú Slovenská agentúra životného prostredia, Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky a Slovenská inovačná a energetická agentúra (Ministerstvo životného prostredia, 2015). V rámci Programového obdobia 2014–2020 sa Operačný program Kvality životného prostredia zameriaval na nasledujúce oblasti:

- udržateľné využívanie prírodných zdrojov prostredníctvom rozvoja environmentálnej infraštruktúry,
- adaptácia na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy so zameraním na ochranu pred povodňami,
- podpora riadenia rizík, riadenia mimoriadnych udalostí a odolnosti proti mimoriadnym udalostiam ovplyvneným zmenou klímy,
- energeticky efektívne nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch (Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, 2017).

Projekt Zníženia energetickej náročnosti verejnej budovy – Materskej školy Lazy pod Makytou spadá do poslednej oblasti, konkrétne do špecifického cieľu, ktorým je Zníženie spotreby energie pri prevádzke verejných budov.

9.4.1 Žiadosť o finančné prostriedky

V prípade, že by sa obec Lazy pod Makytou rozhodla financovať investičný zámer z finančných prostriedkov z fondov Európskej únie, musí počkať na vyhlásenie príslušnej výzvy a následne podať žiadosť s potrebnými náležitosťami.

Vyhlásenie výzvy

Dňa 13.07.2021 bola vyhlásená Slovenskou inovačnou a energetickou agentúrou výzva na Zníženie energetickej náročnosti verejných budov, na ktorú bolo vyčlenených 30 000 000,00 EUR určených pre subjekty územnej samosprávy. V rámci výzvy je dôležité, aby bola verejná budova dlhodobo využívaná verejným sektorom a po rekonštrukcii nezmenila svoj spôsob využívania. Rovnako sa kladie dôraz na úsporu potreby energie na vykurovanie, ktorá je naplánovaná na minimálnu hodnotu 30 %. Základné parametre výzvy, ktorá bola vyhlásená v Programovom období 2014–2020 sú uvedené v Tabuľke 31.

Tabuľka 31 Parametre výzvy zverejnenej Operačným programom KŽP

Parameter	Hodnota
Maximálna výška dotácie	1 000 000,00 EUR
Spoluúčasť	5 % z oprávnených nákladov
Oprávnený žiadatelia	<ul style="list-style-type: none"> Organizácia štátnej správy (štátne rozpočtové a príspevkové organizácie) Subjekty územnej samosprávy (obce, kraje a ich rozpočtové a príspevkové organizácie) Ostatné subjekty verejnej správy (štátne účelové fondy, Slovenský pozemkový fond a iné)

Zdroj: Vlastné spracovanie (Operačný program kvalita životného prostredia, 2021)

Nakoľko sa predpokladá, že aj v aktuálnom Programovom období 2021–2027 budú vyhlásené podobné výzvy môžeme konštatovať, že verejná budova Materskej školy by spĺňala základné požiadavky k podaniu Žiadosti o nenávratný finančný príspevok zo zdrojov Európskej únie.

Podanie žiadosti

Žiadosť o nenávratný finančný príspevok sa podáva prostredníctvom elektronického portálu **ITMS2014+**. V rámci tohto portálu sa zasielajú žiadosti s prílohami, ale rovnako sa využíva aj k administratívnej príprave, výberu, kontrole a monitorovaniu finančných prostriedkov z Európskej únie. Pred podaním žiadosti je potrebná registrácia, ktorú je možné vykonať prostredníctvom elektronického formuláru. Následne po výbere vhodnej výzvy žiadateľ vypracuje Žiadosť o nenávratný finančný príspevok. Potrebné je predložiť formulár žiadosti

o nenávratný finančný príspevok aj prostredníctvom e-schránky Slovenskej inovačnej a energetickej agentúry. Žiadosť o nenávratný finančný príspevok sa skladá z nasledujúcich častí:

1. identifikácia žiadateľa a projektu, ktorý zahŕňa konkrétne informácie o príslušnom operačnom programe, konkrétnej výzve, názve projektu a mieste realizácie projektu,
2. popis projektu zameraný na východiskový stav, spôsob realizácie aktivít projektu, situáciu po realizovaní projektu, udržateľnosť projektu a administratívnu a prevádzkovú kapacitu žiadateľa,
3. harmonogram projektu,
4. aktivity projektu a očakávané merateľné ukazovatele, ktoré svedčia o naplnení hlavného cieľa projektu. Patria sem napríklad ukazovatele ako Zníženie produkcie emisií, Zníženie ročnej spotreby primárnej energie, Spotreba energie v budove pred a po realizácii opatrení energetickej efektívnosti,
5. rozpočet projektu rozdelený na požadovaný nenávratný finančný prostriedok a spoluúčasť z vlastných zdrojov,
6. informácie o verejnom obstarávaní,
7. identifikácia rizík a možnosti ich eliminácie,
8. čestné vyhlásenie žiadateľa,
9. prílohy.

V porovnaní so žiadosťou o dotáciu z Environmentálneho fondu je v prípade Žiadosti o nenávratný finančný prostriedok z Operačného programu kvality životného prostredia potrebné doložiť viac príloh a podkladov k hodnoteniu žiadosti. Medzi povinné prílohy patria napríklad:

- potvrdenie o právnej subjektivite žiadateľa,
- potvrdenie, že žiadateľ neporušil zákaz nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania,
- potvrdenie, že žiadateľ nie je dlžníkom na daniach a poistnom,
- dokumenty preukazujúce finančnú spôsobilosť žiadateľa,
- finančná analýza projektu,

- energetický audit, ktorý opisuje aktuálny stav spotreby energie a následnú identifikáciu a návrh riešení, ktoré povedú k úspore energie v budove z nákladovej stránky, ale aj z efektívnej stránky. Energetický audit musí byť vypracovaný za minimálne tri predchádzajúce roky,
- projektová dokumentácia spolu s povolením na realizáciu projektu,
- uznesenie, ktoré preukazuje Program rozvoja obce a príslušnú územnoplánovaciu dokumentáciu,
- dokumentácia k oprávnenosti výdavkov.

Po doručení Žiadosti o nenávratný finančný príspevok prebieha jej schvaľovanie a následne do 60. pracovných dní je zverejnený zoznam schválených a zamietnutých žiadostí. V prípade uzatvorenia platnej a účinnej Zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného prostriedku, predkladá obec ďalšie potrebné podklady. Prijemca dotácie musí už do 20-tich pracovných dní od začiatku realizácie projektu predložiť Hlásenie o realizácii aktivít projektu a Harmonogram finančnej realizácie projektu prostredníctvom systému ITMS2014+. Prijímateľ musí rovnako preukázať zabezpečenie kapacít na riadenie a realizáciu projektu. Realizácia projektu v prípade čerpania dotácie z fondov Európskej únie je administratívne náročnejšia ako v prípade čerpania finančných prostriedkov z národných zdrojov.

9.4.2 Čerpanie finančných prostriedkov

Čerpanie finančnej podpory z Operačného programu Kvalita životného prostredia prebieha individuálne na základe systému financovania, ktorá je uvedený v Zmluve o poskytnutí nenávratného finančného príspevku. V rámci Programového obdobia 2014–2020 bolo možné čerpanie podpory systémom predfinancovania, refundáciou alebo kombináciou jednotlivých systémov. Predpokladá sa, že rovnaký spôsob čerpania dotácií bude aj v aktuálnom programovom období.

Na základe vybraného systému financovania prijímateľ dotácie predkladá Žiadosť o platbu v súlade s Harmonogramom finančnej realizácie. Žiadosť o platbu sa predkladá prostredníctvom formuláru elektronického systému ITMS2014+. V rámci systému predfinancovania prebieha vyplácanie v dvoch krokoch. Prvým krokom je poskytnutie predfinancovania a druhým je zúčtovanie predfinancovania. Žiadosť o platbu musí byť v lehote splatnosti, ktorú udáva dodávateľ. V prípade systému refundácie, sa Žiadosť o platbu predkladá až po realizácii projektu a preplácajú sa skutočne vynaložené výdavky.

Rovnako ako pri financovaní projektu z Environmentálneho fondu, tak aj v tomto prípade by sa musela obec spolupodieľať na financovaní projektu. V podmienkach výzvy bolo určené spolupodieľanie vo výške 5 % z oprávnených nákladov, ktoré predstavuje sumu 8 525,06 EUR, čo je rovnako ako pri predchádzajúcom spôsobe financovania. Obec by časť z oprávnených nákladov a neoprávnené náklady v sume 452,14 EUR bola schopná uhradiť z vlastných finančných prostriedkov bez bankového úveru. Pri spôsobe financovania projektu by bolo pre obec menej administratívne náročné financovať projekt spôsobom refundácie, nakoľko má svoje vlastné zdroje, ako postupným predfinancovaním.

9.4.3 Činnosti po realizácii projektu

Monitorovanie projektu z dotácií Európskej únie je podrobnejšie ako v prípade národných zdrojov. Monitorovanie prebieha počas realizácie projektu, pri ukončení realizácie projektu, a taktiež aj počas obdobia udržateľnosti projektu. Prijemca dotácie predkladá prostredníctvom ITMS2014+ výročnú, záverečnú, následnú a v prípade potreby aj mimoriadnu monitorovaciu správu. Počas obdobia udržateľnosti projektu musí obec predkladať monitorovacie správy po dobu piatich rokov od ukončenia projektu. V novom programovom období sa predpokladá, že táto monitorovacia doba sa predĺži u vybraných projektov až na 10 rokov po ukončení realizácie projektu. Údaje, ktoré je potrebné predložiť sa týkajú najmä plnenia cieľov, podmienok udržania výsledkov projektu, zdôvodnenie v prípade nedosiahnutia požadovaných hodnôt a v rámci poslednej správy aj platnú účtovnú závierku

9.5 Dopady investície na hospodárenie obce

Realizácia projektu Zníženia energetickej náročnosti Materskej školy je náročná ako po finančnej a administratívnej stránke, tak aj po časovej stránke. Pre samosprávu je dôležité vedieť, aké dopady bude mať investícia na hospodárenie obce. Pre lepšie znázornenie dopadu investície na hospodárenie obce sa pozrieme na kalkuláciu nákladov a výšku výnosov pred realizáciou projektu a po jeho prípadnej realizácii. V Tabuľke 32 sú porovnávané náklady, a výnosy v rokoch 2021–2025 za predpokladu nulovej miery inflácie.

Tabuľka 32 Kalkulácia nákladov pred realizáciou projektu a po realizácií (v EUR)

	2021	2022	2023	2024	2025
Prevádzkové náklady spolu	4 031,97	4 031,97	5 610,06	5 610,06	5 610,06
Spotreba energie	3 418,37	3 418,37	786,23	786,23	786,23
Opravy a údržba	613,60	613,60	550,00	550,00	550,00
Odpisy	0,00	0,00	4 273,83	4 273,83	4 273,83
Výnosy z úspory energie	0,00	0,00	2 632,14	2 632,14	2 632,14
Zisk/Strata	- 4 031,97	- 4 031,97	1 295,91	1 295,91	1 295,91

Zdroj: Vlastné spracovanie

Náklady, ktoré sú spojené s prevádzkou budovy Materskej školy a jedálne pred realizáciou projektu, sa delia na náklady na spotrebu energie a náklady na opravy a údržbu. Za náklady na spotrebu energie sa považujú náklady na palivo. Ročne spotrebuje budova drevené peletky približne v sume 3 418,37 EUR. Na základe výsledku tepelno-technického auditu môžeme predpokladať, že celková spotreba a tým aj náklady na palivo sa po rekonštrukcií znížia o 77 %. Od roku 2023 by teda tieto náklady predstavovali sumu 786,23 EUR ročne. Rovnako by klesli aj náklady na opravy a udržiavanie, a to o približne 63,00 EUR za rok. Rekonštrukciou budovy by stúpila položka odpisov. Odpisy sú vypočítané z obstarávacej ceny stavebných prác. Obec by odpisovala zhodnotenie verejnej budovy po dobu nasledujúcich 40. rokov, ako sa predpokladá aj jej prevádzka po rekonštrukcií. Obec by ročne odpísala sumu vo výške 4 273,83 EUR. Za výnosy považujeme úspory, ktoré vzniknú nižšou spotrebou energie. Po realizácií projektu sú tieto výnosy odhadované vo výške 2 632,14 EUR. Do doby rekonštrukcie bola obec na prevádzke verejnej budove stratová, a to najmä kvôli vysokým nákladom na spotrebu energie. Po rekonštrukcií dosahuje obec zisk, a to aj napriek dodatočným nákladom, ktoré vzniknú odpisovaním budovy.

Aj napriek tomu, že prevádzka verejnej budovy po rekonštrukcií vykazuje zisk, zhodnotenie vlastných finančných prostriedkov obce je záporné. Nakoľko sa ale jedná o verejnú budovu, tento jav je očakávaný. Obec je s projektom Zníženia energetickej náročnosti verejnej budovy stotožnená a je ochotná hradiť negatívny cash flow projektu z vlastných zdrojov s cieľom zabezpečenia udržateľnosti projektu. Rovnako sú pre obec dôležitejšie výsledky, ktoré vzniknú rekonštrukciou. Patria sem najmä sociálne, hygienické a environmentálne prínosy, ktoré obec očakáva. Starosta obce vyzdvihol najmä kvalitnejšie podmienky pre žiakov a zamestnancov verejnej správy, úspory na energiách, vizuálny aspekt ale aj zhodnotenie majetku obce.

10 ZÁVEREČNÉ ZHODNOTENIE A ODPORUČENIE

Pred analýzou konkrétneho projektu a výberom vhodného spôsobu financovania, bolo dôležité zanalyzovať celkové hospodárenie obce Lazy pod Makytou. Prvá časť analýzy hospodárenia obce bola zameraná na aktíva, pasíva, náklady, výnosy a výsledok hospodárenia. Pre analýzu bolo zvolené obdobie od roku 2016 do roku 2020, s cieľom eliminácie vplyvov pandémie COVID-19 na hospodárenie obce. Celkové aktíva obce v sledovanom období rástli. Ich najväčší podiel tvoril neobežný majetok, konkrétne položka dlhodobého hmotného majetku. Rovnako rástol aj stav finančných prostriedkov na bankovom účte, ktorý bol v roku 2020 vo výške 561 504,00 EUR. Náklady obce zaznamenali v medziročnom porovnaní v rokoch 2019–2020 pokles o 28,40 %. Tento pokles bol spôsobený najmä tým, že v roku 2019 evidovala obec nadpriemernú hodnotu v položke Rezervy a opravné položky z prevádzkovej činnosti, ktorá zahŕňala tvorbu opravnej položky na obecný vodovod. Zatiaľ čo výnosy obce rástli v rokoch 2016–2019, v medziročnom porovnaní rokov 2019–2020 zaznamenali pokles rovnako ako náklady obce. Najväčšiu podiel na výnosoch predstavujú Daňové a colné výnosy a výnosy z poplatkov, a následne Výnosy z transferov a rozpočtových príjmov. Celkové porovnanie výnosov a nákladov následne generuje obci každoročný zisk. Hospodárenie obce bolo následne zanalyzované ukazovateľmi finančnej analýzy. Medzi dôležité ukazovatele patrili ukazovatele zadlženosti, ktoré potvrdili, že obec nie je zadlžená a hospodári najmä s vlastnými zdrojmi. Rovnako dosahovala obec nadpriemerné hodnoty aj pri ukazovateli autarkie, a to počas celého sledovaného obdobia. Poslednou analyzovanou časťou bol rozpočet obce v rokoch 2019 a 2020. V oboch rokoch dosiahla obec prebytok, ktorý bol následne prevedený do rezervného fondu obce na kapitálové výdavky, poprípade odstránenie neočakávaných havárií. Celkové hospodárenie obce bolo doložené aj projektmi, ktoré obec realizovala v posledných rokoch. Realizované projekty svedčia o prospešnom rozvoji obce Lazy pod Makytou a o zvyšovaní kvality života jej občanov. Na základe celkového hospodárenia obce Lazy pod Makytou v rokoch 2016 až 2020, ktoré hodnotím kladne, môžem odporučiť obci projekt financovanie investičného zámeru zníženia energetickej náročnosti verejnej budovy.

Projekt zníženia energetickej náročnosti verejnej budovy je zameraný na rekonštrukciu Materskej školy, ktorá je spojená so školskou jedálňou. Projekt je žiadaný nie len zo strany obce, ale aj zo strany obyvateľov. Za kladné stránky projektu považujem zníženie nákladov na energie a predĺženie životnosti budovy, ktorá je aktuálne v havarijnom stave. Medzi

najvýznamnejšie negatívum patrí vysoká finančná náročnosť projektu. Z troch variantov, medzi ktorými sa obec rozhodovala považujem za najefektívnejší variant, ktorý zahŕňa výmenu okien, dverí, zateplenie obvodových múrov budovy a zateplenie strechy. Vďaka tejto rekonštrukcii sa predpokladá úspora energie a finančných nákladov oproti súčasnému stavu o 77 %. Odborný odhad stanovil celkové náklady projektu na sumu 170 953,20 EUR. Najvyššia položka rozpočtu je tvorená prácou a dodávkami hlavnej stavebnej výroby na zateplenie obvodového plášťa.

Pri výbere spôsobu financovania projektu Zníženia energetickej náročnosti Materskej školy Lazy pod Makytou vstupovali do úvahy tri možné spôsoby financovania projektu, a to financovanie prostredníctvom vlastných zdrojov, návratných zdrojov alebo financovanie prostredníctvom nenávratných zdrojov.

Prvým spôsobom financovania projektu bolo financovanie prostredníctvom vlastných zdrojov. V tomto prípade by obec čerpala finančné prostriedky z Rezervného fondu. Aj napriek tomu, že má obec dostatok finančných prostriedkov, tento spôsob financovania by som jej neodporučila. Hlavným dôvodom je fakt, že vysokým výdavkom, ktorým je rekonštrukcia Materskej školy by mohlo byť ohrozené plynulé hospodárenie samosprávy. Rovnako fakt, že obec aktuálne financuje z vlastných zdrojov rekonštrukciu miestneho cintorína a taktiež plánuje rekonštrukciu mostov, ktoré sú v havarijnom stave. Finančná rezerva obce je teda primárne určená na iné investičné zámery, ktoré sú nevyhnutné.

Ďalším spôsobom financovania projektu bolo financovanie projektu prostredníctvom návratných zdrojov, konkrétne bankovým úverom. Obec Lazy pod Makytou mala do roku 2020 nulovú zadlženosť. Na základe toho môžeme predpokladať, že investičný úver na rekonštrukciu Materskej školy by bol obci schválený. Vedenie obce však odmietlo možnosť financovania projektu prostredníctvom bankového úveru. Samospráva sa snaží realizovať podobné projekty formou dotácií alebo z vlastných zdrojov. S ich názorom sa stotožňujem, a to najmä z dôvodu, že na základe nadpriemerného hospodárenia obce nie je dôvod čerpania finančných prostriedkov z návratných zdrojov. Rovnako sa môže obec dostať do situácie, kedy by potreba finančných prostriedkov z bankového úveru bola pre obec dôležitejšia ako pri projekte Zníženia energetickej náročnosti verejnej budovy a následne by mohla mať obec problém s jeho schválením.

Posledným spôsobom financovania projektu je financovanie prostredníctvom nenávratných zdrojov. Porovnala som financovanie projektu prostredníctvom dotácie z Environmentálneho fondu a dotácie z Operačného programu Kvalita životného prostredia.

Zatiaľ čo finančné prostriedky z Environmentálneho fondu sú z národných zdrojov, prostriedky z Operačného programu kvalita životného prostredia sú zo zdrojov Európskej únie. V prípade financovania z národných zdrojov spĺňa cieľ financovania projektu Environmentálny fond, ktorý má priamo oblasť zameranú na zníženie energetickej náročnosti verejných budov. Vyhlásenie výzvy sa očakáva v prvej polovici roku 2022 a predpokladá sa, že bude podobná ako výzva L7, ktorá bola vyhlásená v roku 2021. Podmienky, ktoré sa od výzvy očakávajú, sú pre obec splniteľné. V prípade financovania z prostriedkov Európskej únie som sa zamerala na výzvu, ktorá bola vyhlásená v Programovom období 2013–2020, a to Slovenskou inovačnou a energetickou agentúrou v rámci Operačného programu kvality životného prostredia. Rovnako ako v prípade financovania prostredníctvom Environmentálneho fondu, tak aj v tomto prípade spĺňa obec základné predpoklady úspešného naplnenia výzvy. V prípade čerpania nenávratného finančného príspevku z Operačného programu kvalita životného prostredia je potrebné, aby obec okrem projektovej dokumentácie a stavebného povolenia mala vypracovaný aj Energetický audit a Verejné obstarávanie, ktoré musí byť v súlade so zákonom.

V oboch spôsoboch financovania z nenávratných zdrojov sa podieľa obec na spolufinancovaní vo výške 5 % z oprávnených nákladov. Nakoľko disponuje obec dostatočnou rezervou finančných prostriedkov, tento podiel by bola schopná uhradiť z vlastných zdrojov bez čerpania bankového úveru.

Na základe jednotlivých kladov a záporov sa Obec Lazy pod Makytou rozhodla, že projekt Zníženia energetickej náročnosti verejnej budovy – Materskej školy bude financovať z nenávratných zdrojov. Teraz však stojí pred dôležitou otázkou či bude čerpať finančné prostriedky z Environmentálneho fondu alebo prostredníctvom operačného programu zo zdrojov Európskej únie. Hlavné body, na základe ktorých sa obec rozhoduje sú nasledovné:

1. čerpanie a vyúčtovanie finančných prostriedkov z Environmentálneho fondu je administratívne výrazne menej náročné ako pri prostriedkoch z Európskej únie,
2. v prípade, že by nenastalo naplnenie cieľov na základe nesprávneho spracovania projektovej dokumentácie alebo tepelno-technického posudku, finančné prostriedky z Environmentálneho fondu nie sú spravidla dodatočne krátené v porovnaní s dotáciami z Európskej únie,
3. pri oboch spôsoboch financovanie je potrebné zhotovovať monitorovacie správy, avšak správy, ktoré sa predkladajú Ministerstvu životného prostredia sú detailnejšie,

náročnejšie na spracovanie a častokrát si vyžadujú zo strany zhotoviteľa najímanie externých firiem v porovnaní so správami predkladanými Environmentálnemu fondu,

4. ďalšia výhoda Environmentálneho fondu je v tom, že dotáciou môže byť podporená len jedna činnosť rekonštrukcie, ktorou je napríklad samostatná výmena okien alebo zateplenie budovy. Operačný program KŽP sa zameriava na budovu ako na celok s cieľom využitia aj obnoviteľných zdrojov. Využitie obnoviteľných zdrojov väčšinou predstavuje vyššiu sumu dotácie, a tým aj vyšší objem peňažných prostriedkov, čo má súčasne za následok vyššiu spoluúčasť zo strany prijímateľa,
5. problém pri neschválení žiadosti a čerpaní finančných prostriedkov z Environmentálneho fondu môže nastať v nedostatočnom finančnom zabezpečení zo strany štátu, nakoľko množstvo žiadostí zo samospráv výrazne prevyšuje objem alokovaných zdrojov zo strany štátu. Environmentálny fond prijíma prostriedky najmä z priemyslu, predaja emisných povolení a iných environmentálnych záťaží a následne tú tieto príjmy využité pre projekty, ktoré znížia negatívny dopad na životné prostredie,
6. rovnako môže nastať problém pri posudzovaní žiadosti v dôsledku hospodárskej činnosti školskej jedálne, ktorá je súčasťou budovy a prebieha v nej príležitostná hospodárska činnosť. Obec vykazuje schopnosť zarobiť si na rekonštrukciu budovy aj napriek tomu, že príjmy z hospodárskej činnosti sú minimálne vzhľadom k celkovým nákladom na rekonštrukciu.

Na základe jednotlivých pozitív a negatív sa obec rozhodla, že najvhodnejší spôsob financovania projektu Zníženia energetickej náročnosti verejnej budovy – Materskej školy je z nenávratných zdrojov, konkrétne prostredníctvom dotácie z **Environmentálneho fondu**. Veľké plus vidí taktiež v tom, že sa v blízkom období očakáva vyhlásenie novej výzvy, do ktorej by sa obec so svojim projektom mohla zapojiť, a v prípade úspešnosti zrealizovať rekonštrukciu v čo najkratšej dobe a tým znížiť v čo najkratšom období náklady na energie, ktoré neustále rastú.

ZÁVER

Hlavným cieľom diplomovej práce bolo zhotovenie projektu a výber najvhodnejšieho spôsobu financovania investičného zámeru obce, ktorým je Zníženie energetickej náročnosti Materskej školy. Hlavný cieľ, bol dosiahnutý prostredníctvom vedľajších cieľov, medzi ktoré patrila analýza hospodárenia obce, analýza konkrétneho projektu a porovnanie jednotlivých spôsobov financovania projektu. Diplomová práca je zameraná na základné otázky samospráv, medzi ktoré patrí potreba znižovania primárnej energie a tým spojené znižovanie nákladov na spotrebu energie a jednotlivé spôsoby financovania projektov a zhodnocovania majetku samospráv s cieľom zvyšovania ich atraktivity a kvality života občanov.

Prvá časť diplomovej práce sa skladá z teoretický poznatkov z oblasti územnej samosprávy. Definované bolo postavenie obce ako súčasť verejnej správy a definícia územnej samosprávy, konkrétne obce spolu s jej orgánmi. Následne majetok obcí, rozpočet obcí z hľadiska príjmov, výdavkov a finančných operácií. Prvá časť teoretickej časti sa zameriava aj na rozvoj obcí, a to prostredníctvom Programového rozvoja a CLLD. Druhá časť bola zameraná na finančnú analýzu obce, konkrétne na absolútne a pomerové ukazovatele. Posledné dve časti sa týkali projektu a spôsobu financovania projektu. Okrem definície projektového managementu a projektového cyklu, boli v závere práce popísané tri spôsoby financovania projektov, a to financovanie prostredníctvom vlastných zdrojov, návratných zdrojov a nenávratných zdrojov. Medzi nenávratné zdroje boli zaradené dotácie z národných zdrojov a dotácie zo zdrojov Európskej únie.

Úvodom praktickej časti je predstavená obec Lazy pod Makytou. V krátkosti je zhrnutá história obce, orgány obce, vývoj počtu obyvateľov a ekonomická štruktúra obce. Následne je analyzované hospodárenie obce v rokoch 2016–2020. Dlhšie časové obdobie je zvolené zámerne, s cieľom eliminácie vplyvov, ktoré vznikli pandémiou COVID-19. Z analýzy aktív, pasív, nákladov a výnosov nevychádzali žiadne závažné nedostatky hospodárenia obce. Následne bola realizovaná analýza príjmov a výdavkov obce Lazy pod Makytou v rokoch 2019 a 2020. V oboch sledovaných obdobiach dosiahla obec prebytok hospodárenia, ktorý bol následne prevedený do rezervného fondu obce. Na základe kladného hospodárenia obce Lazy pod Makytou som mohla obci odporučiť projekt realizovať.

Druhá časť diplomovej práce je zameraná na konkrétny projekt obce, ktorým je Zníženie energetickej náročnosti verejnej budovy, konkrétne Materskej školy, ktorej súčasťou je aj školská jedáleň. Projekt je žiadaný nie len zo strany obce, ale aj zo strany obyvateľov. Obec Lazy pod Makytou podporuje rekonštrukciu budovy najmä kvôli vysokým nákladom na energiu, a taktiež kvôli zhodnoteniu obecného majetku a s tým súvisiacou dlhšou životnosťou budovy. Rekonštrukciou sa predpokladá zníženie spotreby energie a s tým spojených nákladov na energiu o 77 %. Obyvatelia obce by naopak privítali bezpečnejší a modernejší vzhľad budovy pre deti, učiteľov ale aj zamestnancov a obyvateľov, ktorý môžu v prípade potreby využiť školskú jedáleň na rôzne príležitosti. Celkové náklady projektu sú stanovené vo výške 170 953,20 EUR a rekonštrukcia je naplánovaná v priebehu letných mesiacov, kedy nie je školský areál vyťažený ako v priebehu školského roka.

Na pokrytie nákladov spojených s rekonštrukciou boli vzhľadom k rozsiahlej problematike diplomovej práce doporučené tri spôsoby financovania projektu. Medzi prvé dva spôsoby financovania projektu patrí financovanie prostredníctvom vlastných zdrojov a financovanie prostredníctvom návratných zdrojov, konkrétne bankovým úverom. Obe možnosti boli zamietnuté. Zatiaľ čo čerpanie vlastných zdrojov z Rezervného fondu by mohlo narušiť plynulý chod obce, čerpanie bankového úveru by zvýšilo zadlženosť obce. Aj napriek tomu, že zadlženie obce je minimálne, obec nemá záujem o čerpanie bankového úveru pokiaľ to nebude nevyhnutné. Posledným spôsobom bolo financovanie projektu prostredníctvom nenávratných zdrojov, a to z národných zdrojov prostredníctvom Environmentálneho fondu alebo zo zdrojov Európskej únie prostredníctvom konkrétneho operačného programu. Na základe odporúčenia a predchádzajúcej skúsenosti s dotáciami sa obec priklonila k financovaniu projektu Zníženia energetickej náročnosti verejnej budovy z národných zdrojov, a to prostredníctvom Environmentálneho fondu. Obec sa bude podieľať na spolufinancovaní oprávnených nákladov vo výške 5 %.

Nakoľko sa očakáva vyhlásenie výzvy Zníženia energetickej náročnosti verejných budov v priebehu prvého polroka 2022, obec zhromažďuje všetky potrebné podklady, ktoré budú potrebné k Žiadosti o poskytnutie podpory formou dotácie z Environmentálneho fondu a je rozhodnutá žiadosť po vyhlásení výzvy podať. Prípadná rekonštrukcia Materskej školy s jedálňou zníži náklady obce na energiu, zhodnotí obecný majetok, ale najmä zvýši životnú úroveň obyvateľstva.

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

- ADAMOVIČ, Ladislav et al., 2020. *Majetok a investície miest a obcí* [online]. [cit. 2022-03-27]. Dostupné z: [file:///C:/Users/vetes/Downloads/Analyza%20PKSD_Majetok%20a%20investicie%20miest%20a%20obci_final%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/vetes/Downloads/Analyza%20PKSD_Majetok%20a%20investicie%20miest%20a%20obci_final%20(2).pdf).
- BELAJOVÁ, Anna, Ivana GECÍKOVÁ a Viera PAPCUNOVÁ, 2014. *Kvalita samosprávneho manažmentu na miestnej úrovni*. Bratislava: Wolters Kluwer. Ekonómia. ISBN 978-80-8168-117-2.
- BERACKA, Ondrej, 2014. *PHSR obcí, miest a VÚC zaznamenal výrazné zmeny pre nové programové obdobie* [online]. [cit. 2022-03-25]. Dostupné z: [Verejná správa SR - PHSR obcí, miest a VÚC zaznamenal výrazné zmeny pre nové programové obdobie \(vssr.sk\)](#).
- BOLGÁČ, Ján a Kamil GRÓF, 2018. *Matematicko-štatistické metódy finančnej analýzy* [online]. [cit. 2022-03-12]. Dostupné z: [Matematicko-štatistické metódy finančnej analýzy | Semináre, webináre, školenia a konferencie Verlag Dashöfer \(eseminare.sk\)](#).
- BUCHTA, Petr, 2016. *Veřejné finance*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha. ISBN 978-80-7452-116-4.
- DINSMORE C., Paul a Jeannette CABANIC-BREWIN, 2018. *The AMA Handbook of Project Management*. 5th. United States of America: AMACOM. ISBN 978-0-81444-3339-3.
- DOLEŽAL, Jan, 2016. *Projektový management: komplexně, prakticky a podle světových standardů*. Praha: Grada Publishing. Expert. ISBN 978-80-247-5620-2.
- DOLEŽAL, Jan, Pavel MÁCHAL a Branislav LACKO, 2012. *Projektový management podle IPMA*. 2., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Grada. Expert. ISBN 978-80-247-4275-5.
- Environmentálny fond, 2022a [online]. [cit. 2022-03-28]. Dostupné z: <http://www.envirofond.sk/sk/o-nas>.
- Environmentálny fond, 2022b. *Dotácie* [online]. [cit. 2022-03-28]. Dostupné z: <https://envirofond.sk/dotacie/>.

Environmentálny fond, 2022c. *Zvyšovanie energetickej účinnosti existujúcich verejných budov vrátane zateplovania* [online]. [cit. 2022-03-28]. Dostupné z: <https://envirofond.sk/oblast-1-zvysovane-energetickej-ucinnosti-existujucich-verejnych-budov-vratane-zateplovania-nehospodarska-cinnost/>.

European Commission, 2022a. *Cohesion Fund* [online]. [cit. 2022-03-29]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/cohesion-fund/.

European Commission, 2022b. *European Regional Development Fund* [online]. [cit. 2022-03-29]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/erdf/.

European Commission, 2022c. *Managing project* [online]. [cit. 2022-03-15]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/international-partnerships/funding/managing-project_en.

European Commission, 2022d. *Priorities for 2021-2027*. [online]. [cit. 2022-03-29]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/regional_policy/sk/policy/how/priorities.

Európska komisia, 2022a. *Európske štrukturálne a investičné fondy* [online]. [cit. 2022-03-29]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/funding-opportunities/funding-programmes/overview-funding-programmes/european-structural-and-investment-funds_sk.

Európska komisia, 2022b. *Financovanie podľa spôsobu riadenia* [online]. [cit. 2022-03-29]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/find-funding/funding-management-mode_sk.

Európska komisia, 2022c. *Nuts* [online]. [cit. 2022-02-20]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/regional_policy/sk/policy/what/glossary/n/nuts/.

Európska komisia, 2022d. *Postup podávania žiadostí* [online]. [cit. 2022-03-29]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/how-apply/application-process_sk.

Európska komisia, 2022e. *Stručný prehľad rozpočtu politiky súdržnosti na roky 2021-2027* [online]. [cit. 2022-03-29]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/regional_policy/sk/newsroom/panorama/2021/12/12-01-2021-cohesion-policy-2021-2027-budget-in-brief.

GRUBER, Jonathan, 2019. *Public finance and public policy*. Sixth Edition. New York: Worth Publishers. ISBN 978-13-191-0525-9.

HAVLAN, Petr a Jan JANEČEK, 2013. *Majetek územních samosprávných celků v teorii a praxi*. Praha: Linde Praha. ISBN 978-80-720-1899-4.

HELÁNOVÁ, Veronika, 2019. *Co je to samostatná a přenesená působnost* [online]. [cit. 2022-03-03]. Dostupné z: [Co je to samostatná a přenesená působnost \(inform.cz\)](#).

HOLEČKOVÁ, Jaroslava, 2008. *Finanční analýza firmy*. Praha: ASPI. ISBN 978-80-7357-392-8.

INEKO, 2020. *Hospodárenie obcí - Lazy pod Makytou* [online]. [cit. 2022-03-18]. Dostupné z: <http://www.hospodarenieobci.sk/profil/samosprava/513300>.

KERZNER, Harold, 2017. *Project management: a systems approach to planning, scheduling, and controlling*. Twelfth edition. Hoboken: Wiley. ISBN 978-1-119-16535-4.

KNÁPKOVÁ, Adriana et al., 2017. *Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady*. 3., kompletně aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing. Prosperita firmy. ISBN 978-80-271-0563-2.

KONEČNÁ VEVERKOVÁ, Ingrid, 2017. *Rozpočet obce a vyššieho územného celku*. Bratislava: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-8168-700-6.

KONEČNÁ VEVERKOVÁ, Ingrid, 2020. *Peňažné fondy obce a vyššieho územného celku* [online]. [cit. 2022-03-27]. Dostupné z: <https://www.vssr.sk/clanok-z-titulky/penazne-fondy-obce-a-vyssieho-uzemneho-celku-2.htm/>.

MIKLÁNEK, Martin, 2020. *Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2021-2027*. [online]. [cit. 2022-03-29]. Dostupné z: https://www.mirri.gov.sk/wp-content/uploads/2020/12/Ozn%C3%A1menie-Partnersk%C3%A1-dohoda-n%C3%A1vrh_final4.pdf.

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, 2022. *Kohézny fond – úvod* [online]. [cit. 2022-03-29]. Dostupné z: <https://www.mpsr.sk/?navID=47&sID=67&navID2=132>.

KORECKÝ, Michal a Václav TRKOVSKÝ, 2011. *Management rizik projektů: se zaměřením na projekty v průmyslových podnicích*. Praha: Grada. Expert. ISBN 978-80-247-3221-3.

KOREŇ, Maroš, 2021a. *Eurofondy na roky 2021 až 2027: Koľko, kam a na aké priority?* [online]. [cit. 2022-03-26]. Dostupné z: [Eurofondy na roky 2021 až 2027: Koľko, kam a na aké priority? – euractiv.sk](https://euractiv.sk).

KOREŇ, Maroš, 2021b. *Slovensko je v prvej päťke krajín v čerpaní peňazí z Európskeho sociálneho fondu* [online]. [cit. 2022-03-26]. Dostupné z: [Slovensko je v prvej päťke krajín v čerpaní peňazí z Európskeho sociálneho fondu – euractiv.sk](https://euractiv.sk).

KOUDELKA, Zdeněk, 2007. *Samospráva*. Praha: Linde. ISBN 978-80-7201-665-5.

LAKTIŠOVÁ, Simona, 2018. *Zákonné kompetencie starostu obce a obecného zastupiteľstva* [online]. [cit. 2022-03-05]. Dostupné z: <https://www.vsonline.sk/33/zakonne-kompetencie-starostu-obce-a-obecneho-zastupitelstva-uniqueiduchxzASYZNYU-nr8QpN7fWho52U-u58t/>.

LANDAU, Peter, 2018. *How to Create SMART Goals* [online]. [cit. 2022-03-25]. Dostupné z: <https://www.projectmanager.com/blog/how-to-create-smart-goals>.

Lazy pod Makytou, 2015. *Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Lazy pod Makytou na roky 2015-2025* [online]. [cit. 2022-03-15]. Dostupné z: http://www.lazypodmakytou.sk/download_file_f.php?id=645827.

LEE, Robert D., Ronald Wayne JOHNSON a Philip G. JOYCE, c2013. *Public budgeting systems*. 9th ed. Burlington, MA: Jones & Bartlett Learning. ISBN 978-14-4962-790-4.

LUKÁČ, Jozef, Jakub LUKÁČ a Anna ROZKOŠOVÁ, 2017. *Finančná a ekonomická výkonnosť v kontexte malých a stredných podnikov*. Košice: TypoPress. ISBN 978-80-8129-082-4.

MALÝ, Ivan a Viera CIBÁKOVÁ, 2012. *Dopady vybraných verejných politik na regionálny rozvoj v Českej a Slovenskej republike: vedecký zborník*. Brno: Masarykova univerzita. ISBN 978-80-210-5805-7.

MARKOVÁ, Hana, 2000. *Finance obcí, měst a krajů*. Praha: Orac. Příručky pro praxi a studium veřejné správy. ISBN 80-86199-23-1.

MÁČE, Miroslav, 2006. *Finanční analýza obchodních a státních organizací: praktické příklady a použití*. Praha: Grada Publishing. Finanční řízení. ISBN 80-247-1558-9.

Ministerstvo financií Slovenskej republiky, 2022. *Majetok obce* [online]. [cit. 2022-03-08]. Dostupné z: [Majetok obce | Ministerstvo financií Slovenskej republiky \(mfsr.sk\)](https://www.mfsr.sk/).

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2022. *10 kroků k získání dotace* [online]. [cit. 2022-03-30]. Dostupné z <https://www.dotaceu.cz/cs/jak-ziskat-dotaci/10-kroku-k-ziskani-dotace>.

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2022a. *NUTS* [online]. [cit. 2020-02-20]. Dostupné z: <https://www.dotaceu.cz/cs/ostatni/dulezite/slovník-pojmu/n/nuts>.

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, 2015 [online]. [cit. 2022-03-28]. Dostupné z: <https://www.op-kzp.sk/>.

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, 2017. *Operačný program kvalita životného prostredia na obdobie 2014–2020*. [online]. [cit. 2022-03-28]. Dostupné z: https://www.op-kzp.sk/wp-content/uploads/2017/10/OPKZP_verzia-4.0.pdf

MÍŠŮN, Ján, 2014. *Obec Lazy pod Makytou*. Dohňany: AMETYST, vydavateľstvo Milana Húževku. ISBN 978-80-89031-69-6.

Národná sieť rozvoja vidieka, 2022a. *CLLD*. [online]. [cit. 2022-04-16]. Dostupné z: <https://www.nsrv.sk/?pl=70>.

Národná sieť rozvoja vidieka, 2022b. *LEADER*. [online]. [cit. 2022-04-16]. Dostupné z: <https://www.nsrv.sk/?pl=69>.

Operačný program kvalita životného prostredia, 2021. *68. Výzva zameraná na Zníženie energetickej náročnosti verejných budov*. [online]. [cit. 2022-03-28]. Dostupné z: <https://www.op-kzp.sk/obsah-vyzvy/68-vyzva-zamerana-na-znizenie-energetickej-narocnosti-verejnych-budov-opkzp-po4-sc431-2021-68/>.

OTRUSINOVÁ, Milana a Dana KUBÍČKOVÁ, 2011. *Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek: po novele zákona o účetnictví*. V Praze: C.H. Beck. C.H. Beck pro praxi. ISBN 978-80-7400-342-4.

Partnerská dohoda, 2022. *Operačné programy* [online]. [cit. 2022-03-30]. Dostupné z <https://www.partnerskadohoda.gov.sk/operacne-programy/>.

PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR, 2005. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 2., přeprac. vyd. Praha: ASPI. ISBN 80-7357-052-1.

PROVAZNÍKOVÁ, Romana, 2015. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing. Finance. ISBN 978-80-247-5608-0.

RADVAN, Michal, 2012. *Místní daně*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika. ISBN 978-80-7357-932-6.

ŘEZNÍČKOVÁ, Kristýna, 2019. *Financování a hospodaření územních samosprávných celků*. Olomouc: Univerzita Palackého. ISBN 978-80-244-5548-8.

ROSENAU, Milton D., c2010. *Řízení projektů*. 3. vydanie. Přeložil Eva BRUMOVSKÁ. Brno: Computer Press. ISBN 978-80-2511-506-0.

RŮČKOVÁ, Petra, 2021. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*. 7. aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing. Finance. ISBN 978-80-271-3124-2.

SCHWARCZ, Pavol, Ivan TAKÁČ a Marián KOVÁČIK, 2019. *Kohézná politika*. Nitra: Vydavateľstvo SPU. ISBN 978-80-552-2123-6.

SEDMIHRADSKÁ, Lucie, 2015. *Rozpočtový proces obcí*. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7478-967-0.

SLOVENSKO, 1990. Zákon č. 369/1990 Z. z. zo dňa 06. septembra 1990 o obecnom zriadení. In: *Zbierka zákonov Slovenskej republiky* [online]. [cit. 2020-02-25]. Dostupné z: <https://www.zakonypreludi.sk/zz/1991-138>.

Slovensko, 1991. Zákon č. 138/1990 Slovenskej národnej rady z 20. marca 1991 o majetku obcí. In: *Zbierka zákonov Slovenskej republiky* [online]. [cit. 2022-02-03]. Dostupné z: <https://www.zakonypreludi.sk/zz/1991-138>.

Slovensko, 1992. Ústavný zákon č. 460/1992 Zb. zo dňa 01. septembra 1992. In: *Zbierka zákonov Slovenskej republiky* [online]. [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: <https://www.zakonypreludi.sk/zz/1992-460>.

SLOVENSKO, 2004a. Zákon č. 523/2004 Z. z. zo dňa 23. septembra 2004 o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov. In: *Zbierka zákonov Slovenskej republiky* [online]. [cit. 2022-02-28]. Dostupné z: <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2004-523>.

SLOVENSKO, 2004b. Zákon č. 564/2004 Z. z. zo dňa 23. septembra 2004 o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov. In: *Zbierka zákonov Slovenskej republiky* [online]. [cit. 2022-03-03]. Dostupné z: <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2004-564>.

SLOVENSKO, 2004c. Zákon č. 582/2004 Z. z. zo dňa 23. septembra 2004 o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady. In: *Zbierka zákonov Slovenskej republiky* [online]. [cit. 2022-03-03]. Dostupné z: <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2004-582#cast1>.

SLOVENSKO, 2004d. Zákon č. 583/2004 Z. z. zo dňa 23. septembra 2004 o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov. In: *Zbierka zákonov Slovenskej republiky* [online]. [cit. 2022-03-10]. Dostupné z: <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2004-583>.

SLOVENSKO, 2004e. Zákon č. 587/2004 Z. z. zo dňa 21. októbra 2004 o Environmentálnom fonde a o zmene a doplnení niektorých zákonov. In: *Zbierka zákonov Slovenskej republiky* [online]. [cit. 2022-03-25]. Dostupné z: <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2004-587>.

SLOVENSKO, 2008. Zákon č. 539/2008 Z. z. zo dňa 4. novembra 2008 o podpore regionálneho rozvoja. In: *Zbierka zákonov Slovenskej republiky* [online]. [cit. 2020-03-23]. Dostupné z: <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2008-539>.

STEJSKAL, Jan a Jaroslav KOVÁRNÍK, 2009. *Regionální politika a její nástroje*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-588-2.

SVOZILOVÁ, Alena, 2016. *Projektový management: systémový přístup k řízení projektů*. 3., aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing. Expert. ISBN 978-80-271-0075-0.

TRELLOVÁ, Lívia, 2018. *Ústavnoprávne aspekty územnej samosprávy*. Bratislava: Právnická fakulta UK. Monografie. ISBN 978-80-7160-460-0.

Trenčiansky samosprávny kraj, 2015. *Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Trenčianskeho samosprávneho kraja na roky 2013-2023* [online]. [cit. 2022-03-15]. Dostupné z: <https://www.tsk.sk/buxus/docs/PHSR%20FINAL.pdf>.

ULAHER, Jakub, 2015. *Hlavný kontrolór obce* [online]. [cit. 2022-03-05]. Dostupné z: [Verejná správa SR - Hlavný kontrolór obce \(vssr.sk\)](http://vssr.sk).

Účtovná závierka obce Lazy pod Makytou, 2016. [cit. 2021-11-05].

Účtovná závierka obce Lazy pod Makytou, 2017. [cit. 2021-11-05].

Účtovná závierka obce Lazy pod Makytou, 2018. [cit. 2021-11-05].

Účtovná závierka obce Lazy pod Makytou, 2019. [cit. 2021-11-05].

Účtovná závierka obce Lazy pod Makytou, 2020. [cit. 2021-11-05].

Ústredný portál verejnej správy, 2019. *Daň zo stavieb* [online]. [cit. 2022-03-10]. Dostupné z: [Daň zo stavieb \(slovensko.sk\)](http://slovensko.sk).

Ústredný portál verejnej správy, 2020. *Miestny poplatok za komunálne odpady a drobné stavebné odpady* [online]. [cit. 2022-03-10]. Dostupné z: [Miestny poplatok za komunálne odpady a drobné stavebné odpady \(slovensko.sk\)](http://slovensko.sk).

Ústredný portál verejnej správy, 2021a. *Daň z nehnuteľnosti* [online]. [cit. 2022-03-10]. Dostupné z: [Daň z nehnuteľností \(slovensko.sk\)](http://slovensko.sk).

Ústredný portál verejnej správy, 2021b. *Daň z pozemkov* [online]. [cit. 2022-03-10]. Dostupné z: [Daň z pozemkov \(slovensko.sk\)](http://slovensko.sk).

Záverečný účet obce Lazy pod Makytou, 2019 [cit. 2021-11-12].

Záverečný účet obce Lazy pod Makytou, 2020 [cit. 2021-11-12].

ZOZNAM POUŽITÝCH SYMBOLOV A SKRATIEK

ČSR	Československá republika
DFM	Dlhodobý finančný majetok
DHM	Dlhodobý hmotný majetok
DNM	Dlhodobý nehmotný majetok
DPH	Daň z pridanej hodnoty
FČ	Finančná činnosť
FO	Fyzická osoba
HSV	Hlavná stavebná výroba
INEKO	Inštitút pre ekonomické a sociálne reformy
KFM	Krátkodobý finančný majetok
KŽP	Kvalita životného prostredia
LAU	Lokálna štatistická územná jednotka
MAS	Miestna akčná skupina
NUTS	Regionálna štatistická jednotka
OP	Opravná položka
PČ	Prevádzková činnosť
PSV	Pomocná stavebná výroba
RISSAM	Rozpočtový informačný systém pre samosprávu
RO	Rozpočtová organizácia
SPP	Slovenský plynárenský priemysel
ÚO	Účtovné obdobie
VH	Výsledok hospodárenia
Z. z.	Zbierka zákonov

ZOZNAM OBRÁZKOV

Obrázok 1 Fázy riadenia projektu.....	44
Obrázok 2 Zástava a erb obce Lazy pod Makytou	57
Obrázok 3 Vývoj výsledku hospodárenia pred zdanením obce Lazy pod Makytou (v EUR)	73
Obrázok 4 Základná škola Lazy pod Makytou	88
Obrázok 5 Verejná budova Materskej školy a školskej jedálne v obci	90

ZOZNAM TABULIEK

Tabuľka 1 Regionálne štatistické jednotky.....	15
Tabuľka 2 Počet členov obecného zastupiteľstva.....	18
Tabuľka 3 Položky rozpočtu obce	26
Tabuľka 4 Financie z Európskej únie na Programové obdobie 2021-2027 (v mld. EUR)..	54
Tabuľka 5 Počet obyvateľov obce Lazy pod Makytou v rokoch 2013-2020	59
Tabuľka 6 Počet uchádzačov o zamestnanie v obci Lazy pod Makytou v rokoch 2013-2020	60
Tabuľka 7 Aktíva obce Lazy pod Makytou v rokoch 2016–2020 (v EUR).....	61
Tabuľka 8 Vertikálna analýza aktív obce v rokoch 2016–2020	62
Tabuľka 9 Horizontálna analýza aktív obce v rokoch 2016–2020	63
Tabuľka 10 Pasíva obce Lazy pod Makytou v rokoch 2016–2020 (v EUR).....	64
Tabuľka 11 Vertikálna analýza pasív obce v rokoch 2016–2020.....	65
Tabuľka 12 Horizontálna analýza pasív obce v rokoch 2016–2020.....	66
Tabuľka 13 Náklady obce Lazy pod Makytou v rokoch 2016–2020 (v EUR)	67
Tabuľka 14 Vertikálna analýza nákladov obce v rokoch 2016–2020	67
Tabuľka 15 Horizontálna analýza nákladov v rokoch 2016–2020	69
Tabuľka 16 Analýza výnosov obce Lazy pod Makytou v rokoch 2016–2020 (v EUR)	70
Tabuľka 17 Vertikálna analýza výnosov obce v rokoch 2016–2020.....	71
Tabuľka 18 Horizontálna analýza výnosov obce v rokoch 2016–2020	72
Tabuľka 19 Ukazovatele zadlženosti obce Lazy pod Makytou v rokoch 2016–2020.....	74
Tabuľka 20 Ukazovatele likvidity obce Lazy pod Makytou v rokoch 2016–2020	75
Tabuľka 21 Ukazovatele aktivity obce Lazy pod Makytou v rokoch 2016–2020.....	76
Tabuľka 22 Ukazovateľ autarkie obce Lazy pod Makytou v rokoch 2016–2020	76
Tabuľka 23 Rozpočet obce Lazy pod Makytou k 31.12.2020 (v EUR).....	77
Tabuľka 24 Rozpočet obce Lazy pod Makytou k 31.12.2019 (v EUR).....	80
Tabuľka 25 Problémy aktuálneho stavu verejnej budovy	91
Tabuľka 26 SWOT analýza projektu	92
Tabuľka 27 Časový harmonogram realizácie projektu 1. polrok 2022	94
Tabuľka 28 Časový harmonogram realizácie projektu 2. polrok 2022	95
Tabuľka 29 Náklady projektu Zníženia energetickej náročnosti verejnej budovy (v EUR)	96
Tabuľka 30 Parametre výzvy zverejnenej Environmentálnym fondom	102
Tabuľka 31 Parametre výzvy zverejnenej Operačným programom KŽP.....	107
Tabuľka 32 Kalkulácia nákladov pred realizáciou projektu a po realizácií (v EUR).....	111

ZOZNAM PRÍLOH

Príloha P I: Žiadosť o poskytnutie podpory formou dotácie z Environmentálneho fondu

Príloha P II: Žiadosť o poskytnutie nenávratného finančného príspevku z Operačného programu KŽP

PRÍLOHA P I: ŽIADOSŤ O POSKYTNUTIE PODPORY FORMOU DOTÁCIE Z ENVIRONMENTÁLNEHO FONDU

Žiadateľ

ŽIADOSŤ O POSKYTNUTIE PODPORY FORMOU DOTÁCIE NA ROK 2022

v zmysle § 4 ods.1 písm. l) zákona č. 587/2004 Z. z. o Environmentálnom fonde a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v súlade s I. Rozšírením špecifikácie činností podpory na rok 2022

OBLASŤ: ZVYŠOVANIE ENERGETICKEJ ÚČINNOSTI EXISTUJÚCICH VEREJNÝCH BUDOV VRÁTANE ZATEPLOVANIA

ČINNOSŤ	L8: Zvyšovanie energetickej účinnosti existujúcich verejných budov vrátane zatepľovania
IČO	00317446
Názov žiadateľa	Obec Lazy pod Makytou
Právna forma	Obec (obecný úrad), mesto (mestský úrad)
Ulica, číslo	Lazy pod Makytou,157
PSČ	02055
Obec	Lazy pod Makytou
Okres	Púchov
Kraj	Trenčiansky

Štatutárny zástupca a kontaktná osoba

Meno a priezvisko	
Funkcia	starosta obce
Telefónne číslo:	
Email:	

Projekt

Názov projektu	Zníženie energetickej náročnosti budovy Materská škola Lazy pod Makytou
Miesto realizácie projektu	Lazy pod Makytou
Okres	Púchov

Harmonogram

Predpokladaný termín realizácie projektu

Názov aktivity	Začiatok realizácie projektu:	Ukončenie realizácie projektu:
Zníženie energetickej náročnosti stavby Materská škola Lazy pod Makytou	1.7.2022	30.9.2022

Výška podpory

Finančné prostriedky potrebné na ukončenie projektu

Návrh dofinancovania projektu

Fin. prostriedky na ukončenie	2022	2023	2024	2025	2026	2027	SPOLU v EUR
Dotácia z Environmentálneho fondu	161 976,00 €						161 976,00 €
Vlastné zdroje	8 525,06 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	8 525,06 €
vlastné zdroje (neoprávnené náklady)	452,14 €						452,14 €
							0,00 €
							0,00 €
Spolu v EUR	170 953,20 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	170 953,20 €

Výška podpory formou dotácie na rok 2022

Na rok 2022 požadujem na projekt uvedený v tejto žiadosti podporu formou dotácie vo výške	161 976,00 €
Celkové náklady projektu	170 953,20 €

Opis a prínosy

Umiestnenie budovy	Obec Lazy pod Makytou, okres Púchov Materská škola a školská jedáleň pri ZŠ s MŠ Lazoch pod Makytou - Lazy pod Makytou 148, k. ú. Dubková - parcela č. 50
Rok uvedenia do prevádzky	1972
Prevádzkovateľ zariadenia	Obec Lazy pod Makytou
Budova je vo vlastníctve žiadateľa	ÁNO
Budova je v správe žiadateľa	ÁNO
Opis aktuálneho stavu	<p>Lazy pod Makytou sa nachádzajú v okrese Púchov. Z hľadiska administratívneho členenia spadá obec pod Trenčiansky samosprávny kraj.</p> <p>Obec leží v nadmorskej výške 380 m. n. m. Rozloha katastrálneho územia je 50 km². V súčasnosti v obci žije 1208 obyvateľov.</p> <p>Obec Lazy pod Makytou sa neustále snaží zveľaďovať svoj majetok a verejné budovy. Aktuálne je jednou z najväčších priorít obce rekonštrukcia materskej školy a školskej jedálne. Súčasný stav týchto budov je nevyhovujúci. Budova je vo vlastníctve investora, ktorým je obec Lazy pod Makytou. Vzhľadom na vek budovy, budova vykazuje typické vady, ktoré vznikli najmä z nepriaznivého rosného bodu konštrukcie obvodových stien.</p> <p>Jedným z najčastejšie skloňovaným problémom súčasnosti je plytvanie energie a s tým súvisiace znečistenie životného prostredia. Samospráva obce je v environmentálnej oblasti uvedomená a snaží sa v tomto smere podnikat kroky na zvyšovanie energetickej účinnosti existujúcich verejných budov. Verejná budova, ktorá v sebe zahŕňa Materskú školu na prízemí a školskú jedáleň na poschodí. Budova je využívaná žiakmi školy ale aj návštevníkmi školy v prírode, ktorý navštevujú školský areál najmä počas letných mesiacov.</p> <p>Predkladaný projekt žiadosti o finančný príspevok z environmentálneho fondu zahŕňa len zateplenie obvodových stien a plášťa budovy, zateplenie strechy, výmenu otvorových výplní (okná, dvere). Z hľadiska energetickej a finančnej efektívnosti je pre obec Lazy pod Makytou nevyhnutné realizovať zateplenie strechy, obvodových stien a výmenu okien a dverí.</p>

Opis navrhovaných úprav nazlepšenie energetickej hospodárnosti	<p>Predmet projektu vychádza z požiadaviek obce Lazy pod Makytou na základe dlhoročných skúseností a monitorovania problémov súvisiacich s energetickou náročnosťou objektu a taktiež z predkladaného tepelno-technického posudku vypracovaného certifikovanou osobou.</p> <p>Obec pred predložením žiadosti o dotáciu zvažovala 3 možné varianty riešenia.</p>
	<p>Prvý variant predstavuje rekonštrukciu výmeny okien a dverí a rekonštrukciu (zateplenie) obvodového plášťa. Výsledkom tohto variantu by bol čiastočne tepelne zaizolovaný objekt, avšak cez nezateplenú strechu by naďalej unikalo teplo. Tento variant je menej efektívny a ekonomicky menej úsporný, preto sa obec rozhodla tento variant neuskutočniť.</p>
	<p>Druhý (optimálny) variant predstavuje kompletnú rekonštrukciu v zmysle nielen výmeny okien a dverí a rekonštrukcie (zateplenia) obvodového plášťa ale aj zateplenie strechy. Tento variant bol vyhodnotený ako efektívny a ekonomicky úsporný, preto obec považuje tento variant za najvhodnejší.</p>
	<p>Tretí variant zahŕňa okrem aktivít z variantu 2 aj rekonštrukciu vykurovacieho zariadenia. Tento variant je ideálnym riešením z environmentálneho hľadiska a z hľadiska efektivity, avšak jeho realizácia by bola finančne náročná aj s poskytnutou dotáciou z environmentálneho fondu. Tento variant by na jednej strane dosiahol vysoké energetické a ekonomické úspory, avšak bol zamietnutý z dôvodu vysokej finančnej a projekčnej náročnosti, ktoré sú v súčasnosti nad možnosť obce.</p> <p><i>V nasledujúcom bode sa na základe projektovej dokumentácie opisujú jednotlivé práce v zmysle projektovej dokumentácie.</i></p>

OPIS PROJEKTU PO TECHNICKEJ A EKONOMICKEJ STRÁNKE

a) Opis projektu po technicko-environmentálnej stránke

Bilancia úspory energie a emisií

Celková podlahová plocha projektu	809.1	m ²
-----------------------------------	-------	----------------

Bilancia spotreby energie

	Súčasnosť	Po realizácii
Katégoria paliva	Drevené peletky	Drevené peletky

Údaje o spotrebe paliva

	Súčasnosť	Po realizácii
Spotreba paliva (12 mesiacov)	20500	4715
Jednotka	kg	kg

Úspora emisií

Úspora emisií	1.490104	tCO ₂ /rok
Úspora emisií	77	%
Úspora energií	74505	kWh/rok
Úspora energií	77	%

b) Opis projektu po technicko-ekonomickej stránke

Investičná náročnosť		
Celkové náklady projektu	170 953,20 €	
Investičná náročnosť zníženia emisií	114725.68	EUR/t

OPIS JEDNOTLIVÝCH ČASTÍ PROJEKTU

Opis jednotlivých částí projektu, které už boli zrealizované	<p>Opis jednotlivých částí projektu, ktoré sa zrealizujú zo žiadanej dotácie</p> <p>Vyššia energetická účinnosť budovy bude dosiahnutá prostredníctvom nasledujúcich troch opatrení, ktoré sú zároveň predmetom žiadosti o dotáciu:</p> <p>1.zateplenie strechy 2.zateplenie obvodových stien a plášťa budovy 3.výmena otvorových výplní (okná, dvere) Uvedené aktivity sú rozdelené do dvoch etáp:</p> <p>I. Etapa (1.7.22-31.8.22): V rámci prvej etapy bude súběžne prebiehať zateplenie strechy a výmena otvorových výplní.II. Etapa (1.9.22- 30.9.22): V rámci druhej etapy bude prebiehať zateplenie obvodových stien a plášťa budovy.</p>
Rámcový opis častí projektu, ktoré sa zrealizujú neskôr	

Prínosy projektu

Uvedte prínosy projektu z hľadiska plnenia cieľa zvyšovania energetickej účinnosti existujúcich budov	<p>Hlavným prínosom projektu je úspora v oblasti surovín, emisií a energetických úspor. Jednotlivé úspory sa odrazia v ekonomickej stránke obce, teda pri úspore finančných prostriedkov. Navrhované činnosti sú v súlade s platnými právnymi predpismi a technickými normami, ktoré sú vyžadované príslušnou výzvou.</p> <p>Projekt je v súlade s Programom hospodárenia a sociálneho rozvoja Trenčianskeho samosprávneho kraja na roky 2013 – 2023, konkrétne s bodom: Podpora energetickej efektívnosti, inteligentného riadenia energie a využívania energie z obnoviteľných zdrojov vo verejných infraštruktúrach, vrátane verejných budov. Rovnako sú aktivity v súlade s Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Lazy pod Makytou 2015-2025, ktorý v rámci rozvojovej stratégie navrhuje Podporu aktivít a projektov v oblasti školstva a vzdelávania vrátane zlepšenia materiálno technických podmienok škôl a školských zariadení.</p> <p>V súlade s vyhotovením tepelno-technického posudku je podložené, že dôjde k zníženiu potreby tepla na vykurovanie a tým dosiahnutiu úspor energie a finančných nákladov oproti súčasnému stavu, a to vo výške 77 %.</p>
Uvedte prínosy projektu z hľadiska dopadu na rozvoj regiónu (zlepšenie životných podmienok obyvateľov)	<p>Prínosy, ktoré vyplývajú z realizácie projektu je možné rozdeliť na ekonomické prínosy, environmentálne prínosy, sociálne prínosy a technické prínosy</p> <p>Medzi hlavné ekonomické prínosy patria nižšie náklady na spotrebu energie, nižšie náklady na údržbu a opravy, ktoré zabezpečia lepšiu kondíciu obce vďaka úsporám, ktoré vzniknú.</p> <p>Medzi environmentálne prínosy patria najmä úspora surovín, zníženie skleníkových plynov a zmiernenie negatívneho dopadu na zdravie obyvateľov obce.</p> <p>Za sociálne prínosy sú považované najmä väčšia atraktivita obce pre deti, rodiny, zamestnancov a návštevníkov.</p> <p>Za technické prínosy môžeme považovať vyššiu funkčnosť a bezpečnosť objektu, zvýšenie energetickej účinnosti a predĺženie životnosti budovy.</p>
Je prínos preukázateľný úradným dokumentom?	<p>ÁNO</p>

Súhlas

Čestne vyhlasujem/e, že:	☒ a) všetky informácie obsiahnuté v žiadosti, v jej prílohách a sprievodných listoch sú úplne, pravdivé a správne.		
	☒ b) nemám/-e finančné záväzky (nezaplatené pokuty, poplatky a iné pohľadávky) po lehotesplatnosti voči štátnemu rozpočtu a Environmentálnemu fondu.		
	☒ c) pri výbere dodávateľa budem/-e postupovať v súlade so zákonom č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov avyberiem/-e dodávateľa otvoreným, transparentným a nediskriminačným výberovým konaním vsúlade s príslušnými právnymi predpismi: Som/sme si vedomý/-í možných trestných následkov a sankcií, ktoré vyplývajú z uvedenia nepravdivých alebo neúplných údajov. Zaväzujem/-e sa bezodkladne písomne informovať o všetkých zmenách, ktoré sa týkajú vyššie uvedených údajov a skutočností		
Ochrana osobných údajov - GDPR	☒ Environmentálny fond spracúva osobné údaje žiadateľa, ktorý je fyzickou osobou, štatutárnym orgánom a osôb, konajúcich v mene žiadateľa, ak žiadateľom je právnická osoba a iných fyzických osôb uvedených v žiadosti a v súvisiacich dokumentoch v súlade s nariadením č. 2016/679 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov a so zákonom č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov na základe zákona č. 587/2004 Z. z. o Environmentálnom fonde a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len "Zákon o Environmentálnom fonde"). Spracúvanie sa vykonáva za účelom poskytnutia podpory žiadateľovi formou dotácií/úverov v rámci uskutočňovania štátnej podpory starostlivosti o životné prostredie. Osobné údaje sa poskytujú auditorskej spoločnosti v súvislosti s posúdením bonity žiadateľa podľa zákona o Environmentálnom fonde a zákona č. 423/2015 Z. z. o štatutárnom audite a o zmene a doplnení zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov a Rade Environmentálneho fondu na základe zákona o Environmentálnom fonde. Osobné údaje sa zverejňujú na základe zákona o Environmentálnom fonde a v prípade úspešnosti aj súvislosti s povinným zverejnením uzatvorenej zmluvy o poskytnutí podpory. Osobné údaje sa uchovávajú po dobu päť rokov v prípade neschválených žiadostí, inak desať rokov v súlade s registratúrnym plánom Environmentálneho fondu podľa zákona č. 395/2002 Z. z. o archívoch a registratúrach a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Dotknutá osoba si môže uplatniť právo na prístup k osobným údajom, právo na opravu a vymazanie osobných údajov, právo na obmedzenie spracúvania, právo podať sťažnosť Úradu na ochranu osobných údajov Slovenskej republiky. Bližšie informácie týkajúce sa spracúvania a ochrany osobných údajov sú dostupné na webovom sídle Environmentálneho fondu.		
Titul, meno a priezvisko štatutárneho zástupcu	Podpis	Pečiatka	Dátum podpisu

Prílohy

Ostatné prílohy k žiadosti o podporu formou dotácie na rok 2022

PRÍLOHA P I: ŽIADOSŤ O POSKYTNUTIE NENÁVRATNÉHO FINANČNÉHO PRÍSPEVKU Z OPERAČNÉHO PROGRAMU KŽP

I T M S
2 0 1 4 +

ÚRAD PODPRESEDU VLÁDY SR
PRE INVESTÍCIE
A INFORMATIZÁCIU

ŽIADOSŤ O POSKYTNUTIE NENÁVRATNÉHO FINANČNÉHO PRÍSPEVKU

Sprostredkovateľský orgán OP KŽP - SIEA

Dátum odoslania:

01.05.2022

Operačný program:	310000 - Operačný program Kvalita životného prostredia
Žiadateľ:	Obec Lazy pod Makytou
Identifikátor (IČO):	00317446
Názov projektu:	Zníženie energetickej náročnosti verejných budov – Materská škola Lazy pod Makytou
Kód výzvy:	
Celkové oprávnené výdavky projektu:	170 501,06 €
Požadovaná výška NFP:	161 976,00 €
Kód žiadosti o NFP:	

I T M S
2 0 1 4 +

Žiadosť o poskytnutie nenávratného finančného príspevku
01.05.2022

1. Identifikácia žiadateľa

Obchodné meno / názov:	Obec Lazy pod Makytou	Hlavný identifikátor (IČO):	00317446
Sídlo:	Lazy pod Makytou, Lazy pod Makytou 157, 02055	Štát:	Slovensko
Právna forma:	Obec (obecný úrad)	IČO:	00317446
DIČ:	2020615586	IČZ:	
Platiteľ DPH:	Nie	IČ DPH / VAT:	

Štatutárny orgán

Meno a priezvisko štatutára: starosta obce

2. Identifikácia partnera

Nevzťahuje sa

3. Identifikácia organizačnej zložky zodpovednej zrealizáciu projektu

Nezaevidované

4. Komunikácia vo veci žiadosti

Subjekt	OBEC LAZY POD MAKYTOU	Identifikátor	00317446
Meno a priezvisko	Adresa na doručovanie písomností	E-mail	Telefonický kontakt
starosta obce			

5. Identifikácia projektu

Názov projektu: Zníženie energetickej náročnosti verejných budov – Materská škola Lazy pod Makytou

Akronym:

Kód ŽoNFP:

Výzva:	VÝZVA NA PREDKLADANIE ŽIADOSTÍ O POSKYTNUTIE NENÁVRATNÉHO FINANČNÉHO PRÍSPEVKU zameraná na zníženie energetickej náročnosti verejných budov
NACE projektu:	Všeobecná verejná správa
Kategórie regiónov:	LDR - menej rozvinuté regióny
Projekt s relevanciou k Regionálnym integrovaným územným stratégiám:	Nie
Projekt s relevanciou k Udržateľnému rozvoju miest:	Nie
Identifikácia príspevku k princípu udržateľného rozvoja:	1. Podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch
Identifikácia príspevku k princípu podpory rovnosti mužov a žien a nediskriminácia:	Projekt je v súlade s princípom podpory rovnosti mužov a žien a nediskriminácia.

Operačný program / Prioritná os / Konkrétny cieľ

310000 - Operačný program Kvalita životného prostredia

- Energeticky efektívne nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch
- Zníženie spotreby energie pri prevádzke verejných budov

Kategorizácia za Konkrétne ciele

Konkrétny cieľ:	Zníženie spotreby energie pri prevádzke verejných budov
Oblasť intervencie:	Obnova verejnej infraštruktúry s cieľom zabezpečiť energetickú účinnosť, demonštračné projekty a podporné opatrenia
Hospodárska činnosť:	18 - Verejná správa
Typ územia:	03 - Vidiecke oblasti (riedke osídlenie)
Forma financovania:	01 - Nenávratný grant

6.A Miesto realizácie projektu

P.č.	Štát	Región (NUTS II)	Vyšší územný celok (NUTS III)	Okres (NUTS IV)	Obec
1.	Slovensko	Západné Slovensko	Trenčiansky kraj	Púchov	Lazy pod Makytou

6.B Miesto realizácie projektu mimo oprávneného územia OP

Nezaevidované

7. Popis projektu

Stručný popis projektu:

Predmet projektu vychádza z požiadaviek obce Lazy pod Makytou na základe dlhoročných skúseností a monitorovania problémov súvisiacich s energetickou náročnosťou objektu a taktiež z predkladaného tepelno-technického posudku vypracovaného certifikovanou osobou.

7.1 Popis východiskovej situácie

Lazy pod Makytou sa nachádzajú v okrese Púchov. Z hľadiska administratívneho členenia spadá obec pod Trenčiansky samosprávny kraj. Obec leží v nadmorskej výške 380 m. n. m. Rozloha katastrálneho územia je 50 km². Vsúčasnosti v obci žije 1208 obyvateľov. Obec Lazy pod Makytou sa neustále snaží zveľaďovať svoj majetok a verejné budovy. Aktuálne je jednou z najväčších priorit obce rekonštrukcia materskej školy a školskej jedálne. Súčasný stav týchto budov je nevyhovujúci. Budova je vo vlastníctve investora, ktorým je obec Lazy pod Makytou. Vzhľadom na vek budovy, budova vykazuje typické vady, ktoré vznikli najmä z nepriaznivého rosného bodu konštrukcie obvodových stien. Jedným z najčastejšie skloňovaným problémom súčasnosti je plytvanie energie a s tým súvisiace znečisťovanie životného prostredia. Samospráva obce je v environmentálnej oblasti uvedomená a snaží sa v tomto smere podniknúť kroky na zvyšovanie energetickej účinnosti existujúcich verejných budov. Verejná budova, ktorá v sebe zahŕňa Materskú školu na prízemí a školskú jedáleň na poschodí. Budova je využívaná žiakmi školy ale aj návštevníkmi školy v prírode, ktorý navštevujú školský areál najmä počas letných mesiacov. Predkladaný projekt žiadosti o finančný príspevok z environmentálneho fondu zahŕňa len zateplenie obvodových stien a plášťa budovy, zateplenie strechy, výmenu otvorových výplní (okná, dvere). Z hľadiska energetickej a finančnej efektívnosti je pre obec Lazy pod Makytou nevyhnutné realizovať zateplenie strechy, obvodových stien a výmenu okien a dverí.

7.2 Spôsob realizácie aktivít projektu

Obec pred predložením žiadosti o dotáciu zvažovala 3 možné varianty riešenia. Prvý variant predstavuje rekonštrukciu výmeny okien a dverí a rekonštrukciu (zateplenie) obvodového plášťa. Výsledkom tohto variantu by bol čiastočne tepelne zaizolovaný objekt, avšak cez nezateplenú strechu by naďalej unikalo teplo. Tento variant je menej efektívny a ekonomicky menej úsporný, preto sa obec rozhodla tento variant neuskutočniť. Druhý (optimálny) variant predstavuje kompletnú rekonštrukciu v zmysle nielen výmeny okien a dverí a rekonštrukcie (zateplenia) obvodového plášťa ale aj zateplenie strechy. Tento variant bol vyhodnotený ako efektívny a ekonomicky úsporný preto obec považuje tento variant za najvhodnejší. Tretí variant zahŕňa okrem aktivít z variantu 2 aj rekonštrukciu vykurovacieho zariadenia. Tento variant je ideálnym riešením z environmentálneho hľadiska a z hľadiska efektivity, avšak jeho realizácia by bola finančne náročná aj s poskytnutou dotáciou z environmentálneho fondu. Tento variant by na jednej strane dosiahol vysoké energetické a ekonomické úspory, avšak bol zamietnutý z dôvodu vysokej finančnej a projekčnej náročnosti, ktoré sú v súčasnosti nad možnosti obce.

V nasledujúcom bode sa na základe projektovej dokumentácie opisujú jednotlivé práce v zmysle projektovej dokumentácie.

7.3 Situácia po realizácii projektu a udržateľnosť projektu

Hlavným prínosom projektu je úspora v oblasti surovín, emisií a energetických úspor. Jednotlivé úspory sa odrazia v ekonomickej stránke obce, teda pri úspore finančných prostriedkov. Navrhované činnosti sú v súlade s platnými právnymi predpismi a technickými normami, ktoré sú vyžadované. Projekt je v súlade s Programom hospodárstva a sociálneho rozvoja Trenčianskeho samosprávneho kraja na roky 2013 – 2023, konkrétne s bodom: Podpora energetickej efektívnosti, inteligentného riadenia energie a využívania energie z obnoviteľných zdrojov vo verejných infraštruktúrach, vrátane verejných budov. Rovnako sú aktivity v súlade s Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Lazy pod Makytou 2015-2025, ktorý v rámci rozvojovej stratégie navrhuje Podporu aktivít a projektov v oblasti školstva a vzdelávania vrátane zlepšenia materiálneho technických podmienok škôl a školských zariadení.

V súlade s vyhotovením tepelno-technického posudku je podložené, že dôjde k zníženiu potreby tepla na vykurovanie a tým dosiahnutiu úspor energie a finančných nákladov oproti súčasnému stavu, a to vo výške 77 %. Predĺženie životnosti budovy sa predpokladá na ďalších 40 rokov.

Prínosy, ktoré vyplývajú z realizácie projektu je možné rozdeliť na ekonomické prínosy, environmentálne prínosy, sociálne prínosy a technické prínosy. Medzi hlavné ekonomické prínosy patria nižšie náklady na spotrebu energie, nižšie náklady na údržbu a opravy, ktoré zabezpečia lepšiu kondíciu obce vďaka úsporám, ktoré vzniknú. Medzi environmentálne prínosy patria najmä úspora surovín, zníženie skleníkových plynov a zmiernenie negatívneho dopadu na zdravie obyvateľov obce. Za sociálne prínosy sú považované najmä väčšia atraktivita obce pre deti, rodiny, zamestnancov a návštevníkov. Za technické prínosy môžeme považovať vyššiu funkčnosť a bezpečnosť objektu, zvýšenie energetickej účinnosti a predĺženie životnosti budovy.

7.4 Administratívna a prevádzková kapacita žiadateľa

Realizáciu hlavnej aktivity zabezpečí kvalifikovaný dodávateľ zvolený v procese verejného obstarávania podľa zákona c.343/2015 Z.z. o verejnom obstarávaní. Hlavná aktivita pozostávajúca zo stavebných prác za účelom zníženia energetickej náročnosti sa zrealizuje tak, aby vyhovovala požadovaným normám. Riadenie projektu zabezpečí projektový tím zložený zo zamestnancov obce a pre zabezpečenie efektivity i externého pracovníka so skúsenosťami s implementáciou projektov z fondov EÚ. V rámci podporných aktivít bude vykonávané celkové riadenie projektu – vypracovanie monitorovacích správ a žiadostí o platbu a priebežné hodnotenie realizácie projektu. Projekt bude propagovaný v súlade s Manuálom informovania a publicitu projektu.

8. Popis cieľovej skupiny

Nevzťahuje sa

9. Harmonogram realizácie aktivít

Celková dĺžka realizácie aktivít projektu (v mesiacoch): 3

9.1 Aktivity projektu realizované v oprávnenom území OP

Subjekt	OBEČ LAZY POD MAKYTOU	Identifikátor	00317446
Hlavné aktivity projektu			
Typ aktivity:	34031004004 - A.	Zníženie energetickej náročnosti verejných budov:	
		Začiatok realizácie	Koniec realizácie
Hlavné aktivity projektu:	Zníženie energetickej náročnosti verejných budov – Materská škola Lazy podMakytou	7.2022	9.2022

9.2 Aktivity projektu realizované mimo oprávneného územia OP

Nezaevidované

10. Aktivity projektu a očakávané merateľné ukazovatele

10.1 Aktivity projektu a očakávané merateľné ukazovatele

Kód:	P0103	Merná jednotka:	t ekviv. CO2
Merateľný ukazovateľ:	Odhadované ročné zníženie emisií skleníkových plynov	Čas plnenia:	K - koniec realizácie projektu - v rámci udržateľnosti projektu
		Celková cieľová hodnota:	13,99
		Typ závislosti ukazovateľa:	Maximálna hodnota

Subjekt: OBEC LAZY POD MAKYTOU Identifikátor (IČO): 00317446

Konkrétny cieľ: Zníženie spotreby energie pri prevádzke verejných budov

Typ aktivity: Zníženie energetickej náročnosti verejných budov:

Cieľová hodnota

Hlavné aktivity projektu: Zníženie energetickej náročnosti verejných budov – Materská škola Lazy pod Makytou

13,99

Cieľová hodnota

339,18

Kód:	P0627	Merná jednotka:	MWh/rok
Merateľný ukazovateľ:	Spotreba energie v budove po realizácii opatrení energetickej efektívnosti	Čas plnenia:	U - v rámci udržateľnosti projektu
		Celková cieľová hodnota:	23,0000
		Typ závislosti ukazovateľa:	Maximálna hodnota

Subjekt: OBEC LAZY POD MAKYTOU Identifikátor (IČO): 00317446

Konkrétny cieľ: Zníženie spotreby energie pri prevádzke verejných budov

Typ aktivity: Zníženie energetickej náročnosti verejných budov:

Cieľová hodnota

Hlavné aktivity projektu: Zníženie energetickej náročnosti verejných budov – Materská škola Lazy pod Makytou

23

Cieľová hodnota

1,9

V nasledujúcej kapitole sú uvedené Očakávané merateľné ukazovatele a ich cieľová hodnota. Pri každom projekte sú Očakávané merateľné ukazovatele individuálne. Medzi ďalšie ukazovatele, ktoré by mohli byť použité v prípade nášho projektu patrí napríklad Zníženie ročnej spotreby primárnej energie, Spotreba energie v budove pred realizáciou opatrení energetickej efektívnosti, Zníženie produkcie jednotlivých typov emisií a podobne.

11. Rozpočet projektu

11.A Rozpočet žiadateľa

Subjekt:	OBEC LAZY POD MAKYTOU	Identifikátor (IČO):	00317446
		Výška oprávnených výdavkov:	170 501,06 €

Priame výdavky

Konkrétny cieľ:	310040041 - 4.3.1 Zníženie spotreby energie pri prevádzke verejných budov		
Typ aktivity:	34031004004 - A.	Zníženie energetickej náročnosti verejných budov:	Oprávnený výdavok
Hlavné aktivity projektu:	340H45500001 - Zníženie energetickej náročnosti verejných budov Materská škola Lazy pod Makytou		170 501,06 €
	021 - Stavby		170 501,06 €

11.B Rozpočty partnerov

Nevzťahuje sa

11.C Požadovaná výška NFP

Celková výška oprávnených výdavkov:	170 501,06 €
Celková výška oprávnených výdavkov pre projekty generujúce príjem:	0,00 €
Percento spolufinancovania zo zdrojov EÚ a ŠR:	95,0000%
Žiadaná výška nenávratného finančného príspevku:	161 976,00 €
Výška spolufinancovania z vlastných zdrojov:	8 525,06 €

12. Verejné obstarávanie

V nasledujúcej kapitole je uvedený sumár realizovaných a plánovaných Verejných obstarávaní. Vypisujú sa údaje, ktorými je názov Verejného obstarávania, opis predmetu Verejného obstarávania, hodnota, začiatok a ukončenie Verejného obstarávania a zoznam aktivít Verejného obstarávania.

Sumár realizovaných VO

Počet realizovaných VO:	0	Suma VO pre projekt:	0,00 €
-------------------------	---	----------------------	--------

Sumár plánovaných VO

Počet plánovaných VO:	3	Suma VO pre projekt:	
-----------------------	---	----------------------	--

13. Identifikácia rizík a prostriedky na ich elimináciu

Riziko 1

Názov rizika:	Spotreba energie v budove po realizácii opatrení energetickej efektívnosti
Popis rizika:	Nedosiahnutie hodnoty merateľného ukazovateľa
Závažnosť:	Nízka
Opatrenia na elimináciu rizika:	Cieľová hodnota merateľného ukazovateľa bola stanovená na základe výsledkov energetickeho auditu, ktorý dôsledne podrobne zhodnotil energetickú náročnosť prevádzkovania budovy Materskej školy bez vykonania potrebných zásahov a navrhované hodnoty energetickej náročnosti budovy po realizácii projektu. Pri realizácii projektu v súlade s projektovou dokumentáciou a teda dôsledným dodržaním technologických postupov a materiálov je eliminované riziko nenaplnenia merateľného ukazovateľa. Riziko bude eliminované dôslednou prípravou procesu verejného obstarávania, z ktorého vstúdu dodávateľa prác a služieb, ako aj stavebným dozorom vykonávaným dozor počas realizácie stavby.

Riziko 2

Názov rizika:	Spotreba energie v budove pred realizáciou opatrení energetickej efektívnosti
Popis rizika:	Nedosiahnutie hodnoty merateľného ukazovateľa
Závažnosť:	Nízka
Opatrenia na elimináciu rizika:	Cieľová hodnota merateľného ukazovateľa bola stanovená na základe výsledkov energetickeho auditu, ktorý dôsledne podrobne zhodnotil energetickú náročnosť prevádzkovania budovy Materskej školy bez vykonania potrebných zásahov a navrhované hodnoty energetickej náročnosti budovy po realizácii projektu. Pri realizácii projektu v súlade s projektovou dokumentáciou a teda dôsledným dodržaním technologických postupov a materiálov je eliminované riziko nenaplnenia merateľného ukazovateľa. Riziko bude eliminované dôslednou prípravou procesu verejného obstarávania, z ktorého vstúdu dodávateľa prác a služieb, ako aj stavebným dozorom vykonávaným dozor počas realizácie stavby.

V nasledujúcej kapitole sú identifikované hlavné riziká, ktoré môžu mať vplyv na realizáciu projektu. Je im priradená príslušná závažnosť (nízka, stredná, vysoká) a opatrenia, ktoré povedú k eliminácii rizika. Medzi ďalšie riziká, ktoré by mohli byť v prípade nášho projektu popísané patrí napríklad Zníženie produkcie vybraných druhov emisií a nedosiahnutie hodnôt meraných ukazovateľov.

14. Zoznam povinných príloh žiadosti o NFP

15. Čestné vyhlásenie žiadateľa

Ja, dolupodpísaný žiadateľ (štatutárny orgán žiadateľa) čestne vyhlasujem, že:

- všetky informácie obsiahnuté v žiadosti o nenávratný finančný príspevok a všetkých jej prílohách sú úplné, pravdivé a správne,
 - projekt je v súlade s princípmi podpory rovnosti mužov a žien a nediskriminácie podľa článku 7 nariadenia o Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde, Európskom poľnohospodárskom fonde pre rozvoj vidieka a Európskom námornom a rybárskom fonde a ktorým sa stanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde a Európskom námornom a rybárskom fonde, a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 1083/2006 (ďalej len „všeobecné nariadenie“) a v súlade s princípom udržateľného rozvoja podľa článku 8 všeobecného nariadenia,
 - zabezpečím finančné prostriedky na spolufinancovanie projektu tak, aby nebola ohrozená jeho implementácia,
 - na oprávnené výdavky uvedené v projekte nežiadam o inú pomoc, resp. požadovanie inej pomoci je v súlade s pravidlami kumulácie ustanovenými v príslušných právnych predpisov poskytovania štátnej pomoci a na tieto výdavky v minulosti nebol poskytnutý príspevok z verejných prostriedkov aniz Recyklačného fondu,
 - splňam podmienky poskytnutia príspevku uvedené v príslušnej výzve,
 - údaje uvedené v žiadosti o NFP sú identické s údajmi odoslanými prostredníctvom verejnej časti portálu ITMS2014+,
 - som si vedomý skutočnosti, že na NFP nie je právny nárok,
 - som si vedomý zodpovednosti za predloženie neúplných a nesprávnych údajov, pričom beriem na vedomie, že preukázanie opaku je spojené s rizikom možných následkov v rámci konania o žiadosti o NFP a/alebo implementácie projektu (napr. možnosť mimoriadneho ukončenia zmluvného vzťahu, vznik neoprávnených výdavkov).
- Zaväzujem sa bezodkladne písomne informovať poskytovateľa o všetkých zmenách, ktoré sa týkajú uvedených údajov a skutočností. Súhlasím so správou, spracovaním a uchovávaním všetkých uvedených osobných údajov v súlade so zák. č. 122/2013 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov pre účely implementácie príslušného operačného programu.

Miesto podpisu	Dátum podpisu	Titul, meno a priezvisko štatutárneho orgánu	Subjekt	Podpis

